

48. SAYI

ŞALOM

Dergi

*Yüzyıllık
evrensel
Yahudi*
**HERMAN
WOUK**

**ANADOLU
ATEŞİNİ
ESKİŞEHİR'DE
KEŞFETMEK**

**PASKALYA
ADASI
ve Moailer**

**SIYAH
BEYAZ
60'lar**

*Maxim
Vengerov ve
mükemmelliğin
anlamı*

**ULU GÜNLER Mİ,
DEHŞET
GÜNLERİ Mİ?**

*Enerjisi sesine
yansıyan şarkıcı*

Selen Servi

Crystal, dünyanın tüm kapılarını açar.

Crystal sahibiyse, ayrıcalıklı concierge hizmeti sayesinde bir telefonla tüm seyahatlerinizi planlayabilir, dünyanın en seçkin restoranlarında anında rezervasyon yaptırabilir, en özel etkinliklere katılabilirsiniz.

PAHADA AĞIR ŞEYLERİ ALMANIN EN HAFİF YOLU

içindekiler

20
SÖYLEŞİ
MAXİM
VENGEROV
ve mükemmeliğin
anlamı

16 GEZİ

Anadolu güneşini
Eskişehir'de keşfetmek

8 KİM, NASIL, NEREDE?

Nicky Hilton bir Rothschild ile evlendi

10 GURME

Gel gel,
burada su
güzel

52

26 PORTRÉ Yüzyıllık
evrensel Yahudi, Herman
Wouk

44 GEZİ NOTLARI Buraları
asla unutmayın

48 GELENEK Ulu günler mi,
Dehşet günleri mi?

52 ANI Bir daha 60'lar

78 SEYAHAT TUTKUSU
Paskalya adası ve Moailer

92
SANAT
AJANDASI
Sarı sonbahar
sanatla güzel

78

Kapak
konusu

36
SÖYLEŞİ
Enerjisi sesine
yansıyan şarkıcı
SELEN SERVİ

26

48

66 AKTÜEL
Her mevsim bir
başlangıç

74 NİTELİK / KİTAPLIK İKSV gene
"döktürdü", büyüledi, coşturdu

76 DALDAN DALA Kim ölmek ister ki?

82 ASTROLOJİ Zeki, çalışkan Başak

84 SINEMA Dünya sinemaları 31 /
İsrail Sineması 6

62
STİL
İmajın bir
parçası güneş
gözlüğü

Editörden...

Sevgili Şalom Dergi okurları, bir yaz dönemini daha geride bıraktık. 7 Haziran genel seçimlerinden bu yana ülkemizde bir hükümet kurulamadı, yeni bir seçime hazırlanıyoruz, barış süreci askıya alındı, terör olayları hız kazandı, her gün gelen şehit haberleri canımızı yakıyor. Ama her şeye rağmen hayat devam ediyor, bir aylık bir aradan sonra Şalom Dergi'nin Eylül sayısı okurlarıyla buluşuyor. Bu ay söyleşi konuklarımızdan ikisi de müzik dünyasından... Klasik müziğin efsanevi ismi, ünlü keman virtüözü, orkestra şefi, UNICEF'in İyi Niyet Elçisi Maxim Vengerov sorularımızı samimiyet ve tevazu ile yanıtladı. Diğer konuğumuz ise geride bıraktığımız yaz Bodrum'da dinleyenlerini enerjisi ile coşturan şarkıcı Selen Servi. Profesyonel bir müzik geçmişine sahip olmayan Selen Servi, Dame de Sion, ardından İşletme mezunu bir genç kız olarak çalışırken şarkıcı olmaya karar vermesini, o günden beri sevdiği işi yapmasının

mutluluğunu bizlerle paylaşıyor. Servi; "Farklı sektörlerdeki deneyimlerimle bugüne geldim. Şimdi şarkılarla, hayatı yeniden yorumluyorum" demekte. "Sırf yaşlandı diye insanın fikirleri durmaz. Beden zayıflar, ama kelimeler asla." Bu anlamlı cümle Herman Wouk'a ait. Herman Wouk bu yıl 100 yaşını dolduran ve halen de üretmeye devam eden ABD'li edebiyatçı ve sosyal tarihçi... Yazmış olduğu kitapları film ve dizi filme çekilen, Amerikan edebiyatındaki Yahudi imajını tümüyle yenileyen Herman Wouk'u "Evrensel Yahudi" başlıklı Porte köşemizde her yönü ile tanıyacaksınız.

Son derece medeni ve misafirperver Anadolu kenti Eskişehir'i gezmeyen kalmadı, ben henüz fırsatını bulamadım. Müzeleri, parkları, ilginç heykelleri, üniversitesi ile kültür turizminin hedeflerinden biri olan Eskişehir'e, gezi yazımızı okuyarak bir ön keşif yapabilirsiniz.

Bir diğer gezi yazımızda "hiçliğin ortası" olarak tanımlanan Paskalya adasını tanıyacağız. Şili'nin Santiago kentinden uçakla 5 saatte ulaşabileceğiniz, dünya harikası Moai heykellerinin yer aldığı dünyanın öbür ucu...

"Buraları Asla Unutmayın" bir gezi yazısı değil, Meksika'ya özgü bir Şabat sofrasından yola çıkarak, unutmamak, dünya insanını birbirlerine bağlamak, farklı kültürlere hoşgörüyle yaklaşmak arzusuyla kaleme alınmış bir anı yazısı. Dergi'nin bir önceki sayısında, fotoğrafların siyah/beyaz karelerine yansıyan 1960'lı yılların siyasi, kültürel, sanatsal yaşamını örf ve adet boyutları ile sergileyen bir yazı yer almıştı. Bu ay "Bir daha 60'lar" başlığı altında o dönemi anımsamaya devam ediyoruz.

İçinde bulunduğumuz Eylül ayı Yahudiler için önemli bir dönem; 14 Eylül'e denk gelen Roş Aşana (Yahudi Yeni Yılı - 5776) ve 23 Eylül'de (Kefaret Günü) Yom Kipur... Yom Kipur'un hepimize "iyi yazgıları" onaylamasını, Roş Aşana Bayramı'nın ülkemize, bölgemize ve tüm dünyaya barış ve huzur getirmesini diliyorum.

Nelly BAROKAS

nellybarokas@gmail.com

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına sahibi

Av. Yakup Barokas

Genel Yayın Yönetmeni

İvo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

İşık Sivil Karakoç

Editör ve Yan Yayınlar Koordinatörü

Nelly Barokas

Reklam Planlama Koordinatörü

İsak Behar

Sayfa Tasarımı

Semra Öner

Bella Parlakşimşek

Kapak Tasarımı

Bella Parlakşimşek

Yazı Kurulu

Nelly Barokas, Gila Erbeş,

Tuna Saylağ,

Suzan Nana Tarablus,

Aylin Yengin

İdari Koordinatör

Anet Pase

Yönetim Yeri

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6
Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salomdergi.com

Basıldığı Yer

Gezegen Basım Ltd.Şti
Yüz Yıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi, 2.
Cadde, No:202/A Bağcılar İstanbul

Tel: (0212) 325 7125

www.gezegenbasim.com.tr

Yayın Türü

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda
satılmaktadır.

**ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR**

ÇİZGİ DIŞI

İRVİN MANDEL

Ders zili alıyor, Miles&Smiles ekstra 1.500 mil kazandırıyor.

27 Eylül'e kadar Miles&Smiles kredi kartlarıyla yapacağınız her 150 TL ve üzeri **market, eğitim, giyim** ve **kırtasiye** alışverişlerinize ekstra 150 mil, toplamda 1.500 ekstra mil hediye.

Ayrıntılı bilgi milesandsmiles.net'te.

İlk harcamadan önce **MIL** yazın, **3340'a** SMS gönderin, kampanyaya katılın.

TURKISH AIRLINES

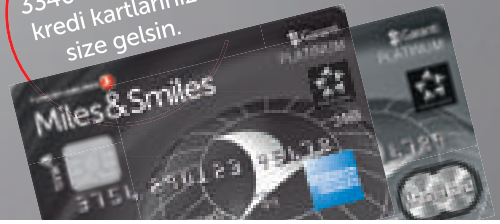
Miles&Smiles

ALİŞVERİŞİNİZ UÇAK HIZINDA BİLETİNİZ

milesandsmiles.net   /milesandsmileskk

Bu kampanya 21 Ağustos-27 Eylül 2015 tarihleri arasında yurtiçinde ve yurtdışında geçerlidir. Kampanyaya katılım için, ilk harcamadan önce, MIL yazıp 3340'a SMS gönderilmelidir. Kampanyaya tüm Miles&Smiles kredi kartları dahildir. Market, eğitim, giyim ve kırtasiye sektörlerinde tek seferde yapılacak 150 TL ve üzeri harcamalar kampanyaya dahildir. Üye işyeri olma zorunluluğu yoktur. İnternet alışverişleri kampanyaya dahildir. Aynı gün aynı işyerinde yapılacak alışverişlerin sadece ilki kampanya dahilindedir. Kampanyadan asıl ve ek kartlar yararlanabilir. Kampanyaya peşin ve taksitli işlemler dahildir. İade ve iptal işlemleri dikkate alınacaktır. Kampanya müşteri bazındadır ve bir müşteri tüm kartlarıyla en fazla 1.500 ekstra mil kazanabilir. Kazanılan ekstra miller 30 Eylül 2015'te yansıyacaktır. Katılım SMS ücreti, KDV ve ÖİV dahil, Avea aboneleri için 0,60 TL, Turkcell aboneleri için 0,65 TL ve Vodafone aboneleri için 0,415 TL'dir. Geri dönüş SMS'leri Garanti Bankası tarafından karşılanır.

MS yazın,
3340'a gönderin,
kredi kartlarınız
size gelsin.

TÜRK HAVA YOLLARI'NIN TEK RESMİ KREDİ KARTI

KİM, NEREDE, NASIL?

Nelly BAROKAS

İSPANYA SİYASETİNİN EN GENÇİ BİR YAHUDİ

1984 doğumlu Andrea Levy İspanya siyasetinin en genç üyesi. Barcelona'da yaşayan bir Yahudi ailesinin kızı olan 31 yaşındaki genç kız İspanya Halk Partisinin (Partido Popular) Genç Nesiller Uluslararası Sekreterliği ve Youth European People's Party'nin (YEPP- Genç Avrupalılar Partisi) başkan yardımcılığı görevlerini sürdürüyor. Barcelona Üniversitesi'nde hukuk öğrenimi gören Andrea Levy aynı kentte avukat olarak çalışıyor. İspanya basınında kendisine sık sık yer verilen, Katalonya Hükümetinin Tarım Bölümünde de asistan olarak görev yapan Andrea Levy'nin siyasi kariyerinin parlak olduğu belirtiliyor.

"ANNEM GERÇEK BİR WONDER WOMAN'DIR"

"Batman Superman'e Karşı" filminde Wonder Woman rolünü canlandıran Gal Gadot, bir söyleşide mesleği icabı evinden uzak kaldığını, bugünkü başarısında önemli bir etkisi olan annesini özlediğini söyledi. "Bana ve kız kardeşime bugünkü konumumuza ulaşmamız için gereken her türlü özveride bulundu. Bize sonsuz sevgi verdi, düşlerimizi gerçekleştirmek için çok çalışmamız gerektiğini bize öğretti" dedi. "Batman v Superman: Dawn of Justice," filminde Ben Affleck, Henry Cavill ve Amy Adams ile birlikte oynayan Gal Gadot, "gerçek Wonder Woman annemdir" sözleriyle duygularını ifade etti.

DONNA KARAN DKNY'DE TASARIMI BIRAKTI

ABD'li ünlü modacı Donna Karan kendi adını taşıyan markasının baş tasarımcılığını bırakma kararı aldı. 2007 yılında kurduğu, eğitim ve sağlık alanlarında başarılı isimleri destekleyen diğer markası Urban Zen'e daha fazla ağırlık vermek istediği için bu kararı aldığını açıklayan Donna Karan, New York (DKNY) markasına danışmanlık yapacağını duyurdu. New York'lu bir Yahudi ailesinin kızı olan Donna Karan'ın, 1984 yılında kurduğu DKNY, 2001 yılında Fransız lüks devi Moët Hennessy Louis Vuitton (LVMH) tarafından satın alınmıştı. Şirket Karan'ın yerine baş tasarımcı aramaya başladığını duyurdu. Donna Karan 40 ülkede 275 mağazaya sahip.

PRENS CHARLES WJR'NİN BAŞKANI OLDU

Galler Prensi Charles, İngiltere dışında etkinlik gösteren bir Yahudi yardım kuruluşu olan World Jewish Relief'in başkanı (WJR) oldu. Kuruluşun başkan yardımcısı Nigel Layton, bir kraliyet ailesi mensubunun ilk kez bir Yahudi yardım kuruluşunun başkanı olduğunu söyledi. WJR doğal felaketlere uğramış ülke insanlarına, özellikle eski Sovyetler'de fakir Yahudi toplumlarına yardım götürmeye çalışan bir kuruluş. 12 yıldır bu kuruluşa destek veren Galler prensi Charles, Krakow'da 2008'de açılan Yahudi Cemaati merkezinin kurulmasına da önayak olmuştu.

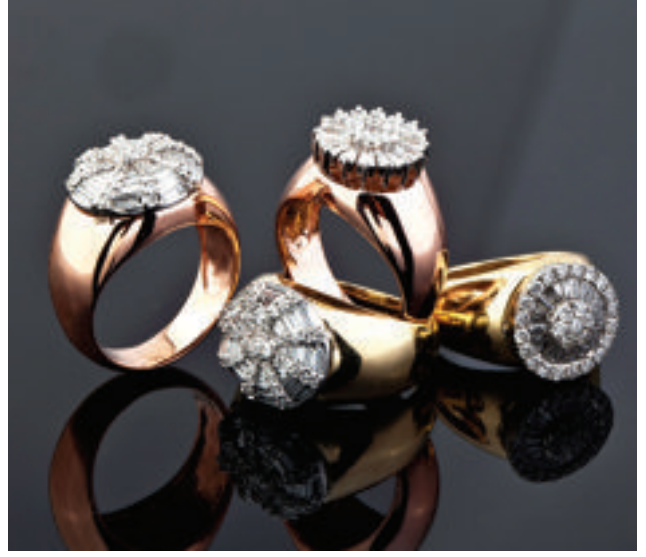

SPIELBERG VİLLASI 26 MİLYON \$'A SATILDI

Ünlü yönetmen Steven Spielberg Pasifik Okyanusu kıyısında Malibu'daki mülkünü 26 milyon dolara sattı. The Los Angeles Times'da yer alan habere göre iki ayrı kompleksten oluşan villa yedi yatak odası, on banyo, yemek ve oturma odaları, masaj odası ve sinema salonundan oluşuyor. Villanın

dışında yüzme havuzu, spa ve iki yatak odalık misafir dairesi yer alıyor. Geçmiş yıllarda Spielberg ve ailesi bu evi kullanmadıkları yaz dönemlerinde 125 bin dolar karşılığında kiraya veriyorlardı.

www.baguettejewellery.com

BAGUETTE

JEWELLERY

Jasmin Baruh ve Murat Ali Gok tarafından sevak ve inanarak yaratılan Baguette Jewellery, günlük mücevher konsepti ile ortaya ıktı. Tüm rnler, ikili tarafından tek tek tasarlanıp, hayata geçiriliyor. Özel günlerinizde kendinize veya dostlarınıza hediye edebileceğiniz özel ve şık tasarımlar Baguette Jewellery tarafından üretilmektedir. Aynı zamanda isteğe/siparişe göre şekillendirilebilen Baguette rnleri, kişiselleştirilebiliyor. Baguette Jewellery'yi özel kılan ve değişmeyecek en önemli ayrıntı ise, markaya ismini veren ve onu ne çıkartan "Baget" taşıdır. Baguette Jewellery rnleri, Nişantaşı Akkavak Sokak'ta, Baguette Showroom'unda sergilenmeye hazır bir şekilde sizleri beklemektedir. Aynı zamanda Beymen Zorlu Blender'da, Midnight Express'te ve farklı şehirlerdeki concept storelarda bulunabilen ürünlere, online olarak da www.baguettejewellery.com'dan ulaşabilirsiniz.

Akkavak Sokak, Ardı Apartmanı No:34 D:3 NİŞANTAŞI

baguette_jewellery

BEN AFFLECK'İN EN İYİ DOSTU ALMAN KURDU

Ben Affleck eski eşi Jennifer Garner ile görüşmüyor fakat çiftin ortak köpeği Alman kurdu dostundan da hiç ayrılmıyor. Batman'ın ünlü oyuncusu Ben Affleck son zamanlarda sık sık köpeği ile görüntüleniyor. 42 yaşındaki oyuncu geçtiğimiz günlerde 10 yıllık evliliğine son verdiğini açıklamıştı. Üç çocuk babası Affleck "Batman v Superman: Dawn Of Justice" filminde Henry Cavill, Gal Gadot ve Amy Adams ile oynuyor.

CHRISTIAN DIOR'UN YENİ YÜZÜ SOFIA MECHETNER

Paris Moda Haftası'nda Christian Dior'un açılış show'unu 14 yaşındaki İsrailli model Sofia Mechetner yaptı. Sofia o gün Tel Aviv yakınındaki Holon kentindeki evinden oldukça farklı bir ortamda bulunuyordu. Eski Sovyetler Birliğinden göç eden Sofia'nın annesi aileyi geçindirmek için üç ayrı işte çalışıyor. Claudia Schiffer'e benzerliği ile dikkat çeken Sofia, Tel Aviv'de çalıştığı ajans tarafından Paris'e gönderilince Dior'un baş tasarımcısı Raf Simons genç kıza anlaşılmaya vardı. Sofia Mechetner'in fotoğrafı şimdi Dior'un web sitesinde yer alıyor.

NICKY HILTON BİR ROTHSCHILD İLE EVLENDİ

Hilton otellerinin varisi Nicky Hilton, Temmuz ayı ortalarında yüzyıllardır bankacılık sektöründe etkin olan Rothschild ailesinden James Rothschild ile hayatını birleştirdi. Düğün Londra'da Kensington Palace'da gerçekleşti. Nicky Hilton Yahudi olmadığı halde ablası Paris ile babaları Rick Hilton geçtiğimiz yıl antisemit saldırılara hedef olmuşlardı. Böylelikle Lauren Bush ve Ralph Lauren, Chelsea Clinton ve Marc Mezvinsky, Ashley Biden ve Howard Krein, Ivanka Trump ve Jared Kushner çiftlerine karışık evlilik yapan bir ünlü çift daha katılmış oldu.

GENÇLERE TAŞ ÇIKARTIYOR

Eski artist ve eski siyasetçi 60 yaşındaki Pnina Rosenblum tatil için gittiği Bulgaristan'da bikinisi ile cektirdiği fotoğrafı Instagram'da paylaştı. Geçmişte modellik de yapan iki çocuk annesi Pnina Rosenblum 2005'te Likud Partisi milletvekili olarak Knesset'e girmişti. Rosenblum'un vücudunun hala mükemmelliğini koruduğu dikkat çekti.

JAMES FRANCO'DAN YENİ BİR UYARLAMA

Alex Marwood'un "The Killer Next Door" adlı kitabını James Franco sinemaya uyarlıyor. Franco'nun bu filmde Ahna O'Reilly başrol oynayacak. O'Reilly daha önce James Franco'nun yönettiği "As I Lay Dying" ve "The Sound and the Fury"de de rol almıştı.

LÄSVIT

MOULDS

Jan Plechac & Henry Wielgus

24.yıl

TEPTA
AYDINLATMA

Nispetiye Mah. Aytaç Cad. No: 24 Kat: 1-2-3 1. Levent - İstanbul / 0212 279 29 03
www.tepta.com - info@tepta.com

Naomi (Danielle Kitzis) ve Eyad (Tawfeek Barhom)

BÖLÜNMÜŞ TOPRAKLARDA KIRIK KALPLER

Eran Riklis "A Borrowed Identity" adlı son filminde İsrailli Yahudi ve Arapların hassas ilişkilerini irdeliyor. Bu film de dıştan biri olarak İsrailli yönetmenlerin Filistin toplumunu yansıtmakta çok başarılı olduklarını doğrulayan çalışmalardan biri olarak değerlendiriliyor. Film Batı Şeria'dan Filistinli parlak bir genç olan Eyad üzerine odaklanır. Ona Kudüs'teki Sanat ve Bilim Akademisi'nde eğitim görmesi için burs verilmiştir. Bu müthiş fırsatı değerlendirmek isteyen Eyad için iki yılını İsrail hapishanelerinde geçiren babası da, "Atom bombasını oluşturan ilk Filistinli sen olabilirsin" diyerek onu yüreklendirir.

GWYNETH PALTROW'UN İLİŞKİSİ SALLANTIDA

Eşi Chris Martin'den geçen yılın mart ayında ayrılan 42 yaşındaki Oscar'lı oyuncu bir süredir 44 yaşındaki Brad Falchuk birlikteliğini sürdürüyor. Ancak yakın çevreleri bu ilişkinin pamuk ipliğinde olduğunu söylüyor, uzun süre devam etmeyeceğini düşünüyorlar. İki çocuk annesi olan Gwyneth ile Brad Falchuk'un birbirlerinden çok farklı yaşam şekilleri sürdürdükleri, hayat görüşlerinin uyuşmadığı için bu birlikteliğin uzun süre yürüyemeyeceği ileri sürülüyor.

ST. TROPEZ'İ FETHETTİ

ABD'nin ünlü oyuncularından Goldie Hawn yaz tatilinin bir bölümünü Fransız rivierasında, Cannes'dan 50 km mesafedeki St. Tropez'de geçirdi. 69 yaşındaki oyuncuyu sahilde görenler onun hala bir genç kız görünümüne sahip olduğunu belirttiler. İkinci eşi Kurt Russell ile 32 yıldır mutlu bir evliliği olan Goldie Hawn'un ilk eşi Bill Hudson'dan iki yetişkin çocuğu var. Biri Hollywood'un ünlü komedyenlerinden 36 yaşındaki Kate Hudson, diğeri de yine sinema oyuncusu olan 38 yaşındaki Oliver Hudson.

SİYAHİLERİN BAŞHAAMI MICHELLE OBAMA'NIN KUZENİ

First Lady Michelle Obama'nın kuzeni, Chicago'lu Rabbi Capers Funnye, Siyahi İbranilerin uluslararası başkanlığı görevine seçildi. ABD dışında Karaip Adaları, Güney Afrika, Uganda ve Nijerya'da Siyahi Yahudi toplumları yaşamakta. First Lady Michelle Obama'nın kuzeni olan Rabbi Capers Funnye, amacının İsrail'de yerleşmiş Etiyopya toplumu ile daha yakın ilişkiler kurmak olduğunu belirtmekte. Siyahi İbraniler, Yahudi olarak kabul edilmiyorlar. Chicago Tribune gazetesinin haberine göre Yahudiliğe geçen Rabbi Capers Funnye yakında Başbakan Binyamin Netanyahu ile görüşmek üzere İsrail'e gidecek.

LADY GAGA'NIN İSRAİLLİ TASARIMCISI

Ayakkabı tasarımcısı Kobi Levi 2011 yılında Tel Aviv'deki atölyesinde çalışırken aldığı ilginç bir mail hayatını değiştirdi. Pop müziğin yıldızı Lady Gaga'nın "Born this way" şarkısının video çekimleri için kendisine iki çift çizme ismarlanıyordu. 40 yaşındaki tasarımcı Kobi Levi o günden bu yana ilginç ayakkabılarını dünyanın ünlü sanatçılarına pazarlıyor. Levi'nin koleksiyonundaki ayakkabıların fiyatı 800 ile 3000 dolar arasında değişiyor. Levi, "Ayakkabılarımın rahat olmasını beklemeyin. Güzel olmaları yeterli. Onlarla koşuya çıkamazsınız, ancak giyer güzel görünüyorsunuz" demekte.

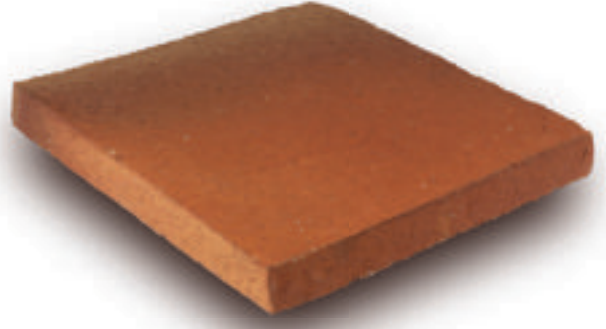

Şalom Dergi
artık
internet
ortamında

www.salomdergi.com

COTTO PAK'S

Anadolu kültürlerinde
yüzyıllar boyu yoğrularak
şekillenen pişmiş toprak
geleneğini yaşıatıyoruz.

Doğal yaşamı seçenlere

tescilli kalite öneriyoruz.

Tamamen el yapımı

sağlam ve dayanıklı

pişmiş topraktan üretilen

bir yer döşeme malzemesidir.

Yosun tutmaz, kireç kusmaz,

leke tutmaz.

Hiçbir bakıma ihtiyacı yoktur.

Odunpazarı

Eskişehir sürprizlerle dolu, son derece medeni, misafirperver bir Anadolu şehri... Müzelerinden parklarına, caddelerinden üniversitesine kadar şehirde görülecek nice mekân var. Benimkisi küçük bir tatil değil, ufkumu genişleten cömert bir keşifti. Detayları sahiplenmek, yaşatmak ve duyurmak üzere kendim ve okurlarımız için Eskişehir'i yazdım.

Porsuk Nehri

Anadolu güneşini Eskişehir’de keşfetmek

Z

aman, incelikle işlenmesi gereken, sürekli akan bir kumaş gibi... Çevresel koşullar ne kadar idealden uzak olursa

olsun, varoluş bir defaya mahsus ve insanın bünyesinde barındırdığı enerjiyle yapabilecekleri var. Ne var ki günümüzün kapital düzeni ve çalışma yaşamı göz önüne alındığında sistem, bireye kendine ayıracağı ne yeterli zamanı ne de maddi olanakları sunuyor. Fedakârlıklar ve seçimler kaçınılmaz gibi. Tüm bu zorlukların içinde sayılı birkaç serbest gün ve imkânlar yakalandığında “tatil” fikri zihinde parlıyor. Kültür turizmi, keşfetmeye, dinlenmeye, düşünmeye ve ilham almaya çağırıyor bizi... Bu baharda istikamet Eskişehir’eydi.

Eskişehir’i arkadaşlarımdan ve basın-dan çokça duyuyor ve merak ediyordum. Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen’in şehre yaptığı katkılar birçok yerde övülüyordu. İsminde de davet vardı kentin. Korunmuşsa geçmişin dokusunu hissetmek, zamanın geçiciliğine direnen medeniyeti keşfetmek iyi gelecekti. Böylelikle etraflıca düşünmeye, ön hazırlık yapmaya vaktin olmadığı bir sürecin içinde seyahat çantamı hızla hazırladım. Yeni yoldaşım, uzun yılların ardından edindiğim fotoğraf makinemle çekimler yapma heyecanı

da içimdeydi. İstanbul’dan ayrılmak üzere önce şehri boydan boya kat ettim. Vapur, metro, taksi derken Pendik’teki istasyondaydım. Pendik’teki tuvaleti bile olmayan yapılanmaya “gar” demeye dilim varmıyor ve Haydarpaşa özlemim bir kez daha alevleniyor. Kayıp istasyonlarımızı düşünürken, yüksek hızlı trene ilk kez

biniyordum. Yeniden rayların üzerindeyim ve Eskişehir’e 2,5 saatlik yolculuğum hızla gerçekleşiyor.

Öğleden sonra saatlerinde Odunpazarı’ndaki butik otelime vardım. FRZ Konak Otel ve çalışanları içtenlikle karşılıyor misafirlerini... Günün batma saati yaklaşırken, makinemle Odunpazarı’nın dar sokaklarını keşfe çıkıyorum. İlk günden itibaren, bölge kısa sürede beni içine çekiyor. Arnavut kaldırımında, restore edilmiş evleri hem gündüz hem gece fotoğraflıyorum. Çiğbörekten tadıyor, şerbetçiyile selamlaşıyorum. Eskiciler, küçük kafeler, cam ve lületaşından eserler satan küçük dükkânlar ilgimi çekiyor. Eskişehir’in güney kesimindeki tepelerine kurulmuş bu coğrafyada Kurşunlu Camii ve Külliyesi en dikkate değer yapılardan. Lületaş müzesi, cam sanatları atölyesi ve Mevlevihane burada... El sanatları zarifçe Odunpazarı’nın ruhuyla bütünleşmiş durumda. Günün yorgunluğunun ardından eskinin dokusu huzur veriyor otelimizde ve sessizliğin içinde gece huzurlu. Odunpazarı’nda ziyaret

edilecek yerlerden biri de Atlıhan El Sanatları Çarşısı. Makul fiyata nice hediyelik eşya var... Camdan yapılmış bir fil heykeltiriliği ile Odunpazarı ile Eskişehir'i anlatan seramik tabaklar alıyorum kendime. Özgün takılarla karşılaşıyorum. Dükkânları izin alarak fotoğraflıyorum. Bir dükkânın sahibi, çektiklerimi sosyal medyada paylaşmamamı şart koşuyor ve fikirlerin kolaylıkla kopyalandığından yakınıyor... Odunpazarı'nın eteklerinde gezilecek birçok kültür noktası var. Eskişehir'in sürprizleri nice... Yılmaz Büyükerşen Balmumu Heykeller Müzesi ilk duraklarımızdan. Prof. Büyükerşen'in kendi emek vererek yaptığı nice ünlü isimle karşılaşıyorum. Atatürk'ten Einstein'a çok büyük isimlerle tanıştığımız kadar, popüler kültürün kahramanları da müzede. Son dönemde yitirdiğimiz büyük usta Kayahan için de bir balmumu heykel yapılır mı, diye soruyorum kendi kendime... Zira müzenin gelecekte büyütülmesi planlanmaktaymış öğrendiğimiz kadarıyla... Müze eğlenceli olduğu kadar, benim için bir yanıla hüznü de... Canlı heykeller, kaybettiklerimizin hüznünü duyumsatıyor... Balmumu heykelleri geride bırakan kırkın ülkenin ilk cam sanatları müzesine geçiyoruz. Restore edilmiş üç Odunpazarı evinden oluşan bu müzede yerli ve uluslararası sanatçıların eserleri var. Yapının üst katında Eskişehir Kent Belleği Müzesi yer alıyor. Burada "Sendeki Eskişehir"

Atlıhan El Sanatları Çarşısı

temalı sanat yarışmasında birincilik ödülünü kazanan *Ergin Soyal*'in "*Bana Gidelim mi?*" eserini çok beğeniyoruz. Müze alanındaki güncel sergideyse Patchwork ve Quilting sanatçısı *Nuran Konuralp*'in sergisi var. "*Düşten Gerçeğe*" adını taşıyan sergide, "*Mırıltılar Korosu Selfie*", "*Kreşendo*" yapıtlarını keyifle izliyorum. Eskişehir'in sokakları, caddeleri ferah ve geniş, yürümesi rahat... Çevre temiz, yapılar modern, şehrin sakinleri fazlasıyla yardımsever. İstanbul'da artık karşılaşmakta zorlandığımız bir medeniyet örneği var şehirde.

Bu yaşadığımız yeri sahiplenmenin ta kendisi olsa gerek. Kısa bir yürüyüşle önce Karikatür, ardından Eti Arkeoloji Müzesindeyiz. Karikatürler Müzesi, Anadolu Üniversitesi Karikatür Sanatını Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin yan kuruluşu. Aralarında gazetemizin çizeri *İzel Rozental*'in de bulunduğu nice karikatürü izlemek gülümsetmekten çok düşündürüyor bir kez daha... Hatta diyebilirim ki, bugünlerden düşünmek, gülümsemekten çok daha ağır basıyor. Arkeoloji Müzesi'nde lahitleri, heykelleri, mozaikleri, sikkeleri, fosilleri hem seyrediyor hem de fotoğraflıyorum. Tarihin sanatla buluşmasının günümüze katkısını daha fazla duyumsuyorum böylelikle... Görülmesi gereken turistik yerler kadar, yılda bir kez düzenlenen etkinliklere katılabilmek bu tatildeki özel şansım. Anadolu Üniversitesi'nin Uçurtma Şenliği'ne katılıyoruz. Gökyüzünü özgürce selamlayan uçurtmaları, renkleri ben de selamlıyorum. Çocukların neşesi bir kez daha çocukluğun bir anlamda umut demek olduğunu hatırlatıyor bana. Haller Gençlik Çarşısı'nda uğruyoruz akşam vakti... Belirttiğim gibi, Eskişehir sürprizleriyle cömert... Caddeler, parklarla ve Porsuk Nehri ile iç içe... Bir bakmışız Kuş Besleme

Prof. Dr. Büyükerşen'in balmumu heykeli

Cam işçiliği

Alanı'nda bir kuş evi veya Odunpazarı Belediyesi'nden bir anıt veya rengârenk şemsiyeler, bisikletler veya kazanıyla Nasrettin Hoca... Sıcak altında limonata damakta tat bırakıyor sonra... Porsuk Nehri'nin kıyısındaki yeşilde gençler oturmuş sohbet ediyor; nehrin iki yakasını bağlayan köprülerin altından gondollar geçiyor... Yeşil, bahar ve çiçekler her yerde... Bir ara sağanak yağacak gibi oluyor ve nehre karşı bir kafede dinlenmek özel hissettiriyor. Parklar arasında seçim yapıyoruz bir başka akşam vakti... Tramvayla otogara doğru geçiyoruz.

Otogarın komşuluğundaki Kent Park'ta Porsuk'un üzerinden balıklar ve ördeklere karşı güneş narin batıyor. Bir başka Eskişehir ziyaretinde parktaki havuzu ve plajı da göreceğimi umut ediyorum. Zaman daralırken yorgunluğu unutuyoruz ve gece şehrin manzarasını Şelalepark'tan izliyoruz; rüzgâr serin... İstanbul'a dönüş yolculuğu yine öğlen üzeri trenle; ama keşifler bitmiyor. Demir Yolları'nın küçük müzesindeki tren maketi beni mest ediyor. TÜLOMSAŞ'ta "Devrim Arabası" gururla tarihimizi duyuruyor. Yine geçmişin izinde Madame Tadia Otel'de solunurken, *Halide Edip Adıvar*'ın anıları cumhuriyete dair asla kaybetmememiz gereken ince bir görkemin varlığını anımsatıyor. Eskişehir kültürel faaliyetlerin canlı olduğu bir kent... Bunu belediyelerin, üniversitelerin düzenlediği etkinliklerden, bastırılan kitaplardan kolaylıkla fark ediyoruz. Hâlihazırda algılarımız açık ve birikimimizi zenginleştirecek en küçük bilgi kırıntısını sahiplen-

meye kararlıyız. Gerek gidiş, gerekse dönüş yolunda birey ve şehirlerin ilişkisi üzerine düşünüyorum. İstanbul müthiş bir kültür, sanat ve akademi merkezi... Onu ısrarla övebileceğimiz nice güzellik saklı yedi tepe üzerinde; fakat bir yanıla İstanbul bir süredir yaşanılması çok zor, sabır gerektiren bir yer oldu... Yetmezmiş gibi Haydarpaşa kadar, kırgınlıklar da çoğaltılıyor İstanbul meydanlarında... İçin için Atatürk Kültür Merkezi ve onun belirsiz akıbeti üzüyor beni... Eskişehir ise beklentimin üzerinde bir heyecan yarattı benliğimde. O hem bir Anadolu hem de Avrupa şehri, hatta ziyadesinde bu tür adlandırmalara bile gerek yok. Yakın gelecekte hem Eskişehir üzerine okumalar yapmak, hem de orayı yeniden ziyaret etmek istiyorum. İstanbul'a beni bağlayan önceliklerimin farkındayım ve ufku aydınlatacak, ülkemize dair karamsarlığımı hafifletecek her yeni yolculuk ve keşif için hazırım. Hayatta "*mutlaka yapılması gerekenler*" tarzındaki listeleri sevmiyorum; ama gelgelelim Eskişehir ülkemizin başlıca görülecek kentlerinden. ■

MAXİM VENGEROV VE MÜKEMMELLİĞİN ANLAMI

Klasik müzik dünyasının efsanevi ismi, ünlü keman virtüözü ve orkestra şefi Maxim Vengerov dünyanın en önemli orkestralarıyla konserler verdiği gibi unutulmaz yorumlara imza atarak Türk dinleyicilerin gönlünde taht kurdu. Maxim Vengerov ile Çetin Emeç'in 25. ölüm yıldönümü vesilesi ile düzenlenen konserde İDSO'yu (İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası) yönetmek üzere geldiği İstanbul'da söyleştik.

Dünya çapında keman ustası orkestra şefi ve eğitmen Maxim Vengerov ile tanışmak üzere İstanbul'da IDSO ile birlikte konser provalarını gerçekleştirdikleri Üsküdar Paşa

Limanındaki görkemli binaya gittim. Maestro'yu provada dinlemek amacıyla Çaykovski'nin ezgilerinin yakıldığı salonun kapısından içeri süzülürdüm. Her zaman resmi sahne kıyafetleri içinde gördüğüm sanatçıları blue jean ve en tabii hallerinde izlemenin heyecanıyla bir iskemleye ilişip onları dinlemeye başladım. Maestro Maxim Vengerov orkestra şefi olarak yönettiği parçayı çalıştırıyordu.

Orkestrayı idaresindeki karizması, coşkusu, saygılı tavrı ve inceliğine tanık olmak sıra dışı bir ayrıcalıktı. Prova bitiminde maestronun yanına gidip kendimi tanıttım, herkesle selamlaştıktan sonra binadaki misafir odasına geçtik. Türk kahvelerimizi yudumlarken birçok lisanı rahatça konuşan Vengerov ile İbranice başla-

yan sohbetimiz İngilizce devam etti. 1974 Sibiryada doğumlu Maxim Vengerov, henüz 4 yaşlarındayken annesi müzisyen olmasını arzu etmiş, böylece onu ilk hocası Galina Turcaninova'ya götürmüş. Küçük Maxim bir müddet sonra hocası Galina'nın sıkı disiplininden yılmış ve derslere gitmekten vazgeçmiş. Annesi bu duruma çok üzülüp ağlamaya başlayınca; "Annem için çalacağım yeter ki o üzülmesin" demiş...

Sonra neler oldu?

Çocuk yaşında baskıyı kaldıramadım, şartlı çalmak çok zoruma gitmişti. Zorla çalmayı istemedim, bu şekilde çalmayı hiç ama hiç sevmедim.

Anneniz istedi diye mi müzisyen oldunuz?

Annem benim müzisyen olmamı en baştan istedi, ondaki isteğin gücü, iyi niyeti ve sevgisi yüreğimi açtı, etkilendim. Bu yüzden müziğe yönelme isteğim oluştu, zaten olan yeteneğimi geliştirdim...

O vakit mesleğinizi ve çalmayı seviyorsunuz diyebilir miyim?

Tabii ki... (gülüşmeler) Müzisyen olacağım bilinci çocukluğumdan beri zaten vardı. Hayatım boyunca müziğin nasıl "pişirileceği", nasıl "sunulacağı" bana öğretildi, aynen bir "Chef de Cuisine" (Şef aşçı) gibi... Doğal bir tutkuyla renkleri, lezzetleri karıştırıp birleştirmek...

Müzik çalarken notaların birleşiminden meydana çıkan seslerin dinleyicilere sunulması... Kişisel olarak insanlara sunmak istediğim müzik de bu... Müziğin tadı, lezzeti yoluyla iyi sesleri ve iyi müziği icra etmek... İnsanlara bu şekilde iyi müziği tanıtmak, ilham vermek ve bir katkıda bulunmak... Böyle bir yeteneğe sahip olduğum için kendimi ayrıcalıklı sayıyorum. Kanımca en mükemmel müzik etnik müziktir. Müziğin kökleri ve esası oradan geliyor, besteler bestecinin ait olduğu kültürü yansıtıyor.

Çaykovski'nin dediği gibi bizler sadece eserleri yaratanların yorumcularıyız. Besteciler müziğin tabii yaratıcıları, yapımcıları ve üreticileri. Bizlerse insanların hayatlarını güzelleştirmek, işitme zevkini mükemmelleştirmek isteyen elçileriz.

Müziği icra ederken sizi dinlemek beni o kadar duygulandırdı ki gözyaşlarıma engel olamadım. Basında sizinle ilgili yayınlanan bütün yazılarda müziği yürekten çaldığınız ifadesi yer alıyor. Yürekten çalışmanızın sırrı nedir? Bitmez tükenmez enerjinizle bir bağlantısı var mı?

"Passion", yani coşku ve aşk ilk kural bu... Her ikisi de olmalı... Bunlara bilgiyi ve detayları sevmeyi de eklediniz

Maxim Vengerov Auschwitz'de

**UNICEF'in İyi Niyet Elçisi Vengerov
İstanbul konseri öncesi bir anaokulda**

**UNICEF'in İyi Niyet Elçisi
olarak bir başka görevde**

mi adeta şarj oluyorsunuz. Enerjim de bundan kaynaklanıyor sanırım... Detay aşkı müziği daha coşkulu kılıyor, daha mükemmel çalmaya yöneliyor. Detaylara inmek çok önemlidir. Her sanatçı detayların aşkını tatmalı ve öğrenmelidir. Bununla birlikte sadece detaylara takılı kalmadan bütün resmi, eseri de görebilmeli onu tümüyle hissetmeli ve öylece çalmalıdır.

"Fixing all the Details" yani tüm detayları ve onlardaki aksaklıkları düzeltmek... İşte bu merak ve sevgiyle hep okudum öğrendim, hala da araştırıp değişik notaları ve sesleri birleştirip uyumu yaratmaya çalışıyorum.

Ses ve dinleme duyumuzu geliştirebileceğimizi düşünüyorum. Duyularımızı geliştirirken iyi şeylere bakmayı, lezzetli şeyler yemeyi ve tatmayı, dokunma duyumuzu geliştirmişiz, fakat sesin en iyi şekli halen keşfedilmeyi bekliyor. Dünyada keşfedilmemiş bekleyen birçok müzik eserleri var.

Maddi güçlükler nedeniyle erken dönem çocuk eğitiminden yararlanamayan çocuklara destek veren bu mütevazı ve dinamik insan birçok ülkede çocukların yararına konserler veriyor.

Maestro siz aynı zamanda eğitmenisiniz ve 1997'den beri UNICEF'in İyi Niyet Elçisi sıfatını taşıyorsunuz. Bize bu yöndeki çalışmalarınızı anlatabilir misiniz?

Eğitim vermeyi çok seviyorum, bu da bir tutku benim için... Dünyanın çeşitli ülkelerinde dümenli ustalık

sınıflarım var. Çocuklarla Bosna Hersek, Güney Afrika, Uzak Doğu ve hatta İstanbul dahil birçok şehir ve ülkede çocuklara müziğimle esin kaynağı olmaya çalıştım.

Müziği herkes sevebilir, müzisyen olmak için yetenek de gerekir fakat sebat ve azimle çalışır, müzik yeteneğini genç yaştan geliştirir, kendinizi müziğe adanmış sanatçı yönünüz de gelişir. İşte bu inancımdan dolayı çocuklar ve UNICEF ile birlikte çalışıyorum.

Türkiye'ye ilk gelişiniz değil. İlk kez on sene önce gelmişsiniz...

Evet, ilk kere Keman Virtuözü Shlomo Mintz le birlikte İstanbul Festivalinde çalmak üzere geldik. Türkiye'yi ve burada çalmayı çok seviyorum.

Türkiye dünyanın çeşitli kültürlerini

**Ayşe Özbekgil,
Maxim Vengerov ve Eida Sasun**

kucaklayan çok yönlü bir coğrafyaya sahip bir ülke. Dolayısıyla da etnik, klasik ve çok çeşitli müzik türlerine rastlamak mümkün bu topraklarda. Bu da çok etkileyici bir durum... Bu kez İstanbul'a gelme nedenlerimden biri de İDSO'ya - İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası'na, buradaki sanatçı dostlarıma destek verebilmek. Sanat bütçesinin kısıtlanmaması, devletin sanatı desteklemesi sanatçılar açısından çok önemlidir. Ben müzisyen olarak yetiştirilirken müziğin birleştirici gücünü genç yaşlarda keşfettim... Bazen bir tek kişi bile fark yaratabilir. Atatürk'ün başlattığı sanat kültürüne, devletin orkestrasıyla birlikte çalarak ufak bir desteğim olsun istedim.

Türkiye sanatı ve kültüründe önemli bir yeri olan İDSO'nun temelleri 1827'de Donizetti Paşa'nın kurduğu 'Mizika i Humayun Orkestrası'na dayanır. 1945'te orkestra Cemal Reşit Rey yönetiminde İstanbul Devlet Şehir Orkestrası adını aldı, 1972'de Kültür Bakanlığına bağlanarak adı İDSO olarak değişti.

Geçen Eylül'de Tel Aviv'de kendi adınızı taşıyan Vengerov Festivalini düzenlediniz. Bu festival hakkında bilgi verebilir misiniz?

İsrail de çoğu Orta Doğu ülkeleri gibi çeşitli kültürleri kucaklıyor. Rusya, Afrika, Doğu ve Amerika etkisi var. Çok geniş yelpazede müzik türlerine sahip. Geçtiğimiz yaz ne yazık ki savaş vardı. Savaş ve anlaşmazlıklar olduğunda insanlara alternatif sunmanız lazım. Benim alternatif çözüm yolum müzik ve konser. Yani ümit verebilmek... Düzenlediğim festivalin

amacı da buydu. Dünyanın neresinde olursa olsun her anlaşılmazlık ya da savaş çıktığında, o bölgeye gidip konser verme isteğim olur.

Dünyaca ünlü ve çok başarılı bir keman ustası ve orkestra şefisiniz. Size başka bir meslek seçme alternatifini verilsen neyi seçerdiniz?

Aşçı olurdum!!! Maalesef fazla yemek pişiremiyorum. Vaktim olsaydı yemek pişirmeyi çok isterdim. Bu meslek bana çok keyif verebilirdi. Aynen müzikte olduğu gibi detay merakı ve aşkıyla değişik lezzetleri beş duyumla birleştirir ortaya yeni tatlar çıkarır, bir şey yaratmanın coşkusunu yaşırdım. Burada beş duyu-dan öte bir duyu daha var, altıncı duyuyu harekete geçirirdim.

Nedir bu duyu?

Sözcüklerin üstünde bir his... Bir şeyleri yarattığın zaman etrafına yayılan kimya ve o anda hissettiğin... Hissedebilme yeteneği.

Bu sebeple mi Master Class tanıtımı çekiminiz için "Playing By Heart" (Yürekten Çalmak) ifadesini kullandınız?

Yürekten çalmak ve hissetmek için profesyonel bir usta seviyesine erişebilmek lazım. Profesyonellik, ciddiyet, kişinin mesleğinde takdir uyandıran bir niteliktir. Her meslekte olduğu gibi işini en iyi şekilde yapabilmek için çok çalışmak gerekir. Bilim ve tıp alanında bir doktor bir sorunu nasıl tespit edip teşhis ediyorsa, bizim için de diyagnostik, yani teşhis aynı önemi taşır. Bir orkestra şefi problemi sezmeli,

tespit edip çözebilmelidir... Orkestra yönettiğim zaman bu şekilde çalışıyorum. Kaliteli müzik çalabilmek için bunları bilmek ve hissetmek gerekmektedir...

Maxim Vengerov ile ilkin konser öncesinde son provaların ardından, konser sonrasında da odasında tekrar görüştük. Odasında iki değerli konuğu vardı; anne ve babası... Konser için oğullarının peşinden İstanbul'a gelmişlerdi. Mümkün olduğu sürece konserlerinde oğullarını izlemeye gidiyorlardı. Birlikte resimler çektirdik ve gururlu bir annenin oğluna sevgiyle bakışına tanık olduk.

Konserin ilk yarısında orkestra şefliği yapan, sonra da solo keman çalan Maxim Vengerov'u ayakta alkışladık, konserin hiç bitmemesini istedik... İDSO Vengerov'a mükemmel eşlik etti.

Böylece Vengerov efsanesi İstanbul'dan bir kez daha geçti. Biz seyirciler Binbir Gece Masallarını dinleyen çocuklar gibi onu hayranlıkla izledik.

Mükemmel müzik kavramı buydu, sanat aşkı, tevazu, insan olmak, sevgi ve saygı demek ki buydu... Maestro Maxim Vengerov ile iki gün... İnsan daha ne isteyebilir ki?

Maxim Vengerov kimdir?

Maxim Vengerov 1974 yılında Batı Sibirya'da Novosibirsk'de doğdu. Vengerov'un sanat kariyeri adeta bir harika çocuk olarak başladı, ilk resitalini henüz 5 yaşındayken verdi. 14 yaşına geldiğinde dünyanın en büyük orkestralarından olan Amsterdam Concertgebauw konseriyle bir anda klasik müzikteki bütün önemli otoritelerin ilgisini üzerine çekti ve klasik müzik dünyasındaki şöhret yolunda ilk adımlarını attı. Vengerov İsrail'de belli bir süre yaşayıp ardından Hollanda'ya gitti, günümüzde ailesiyle birlikte Monako'da yaşamakta 1991 yılında New York Filarmoni Orkestrası ile çaldı. Zubin Mehta, Vengerov'u İsrail Filarmoni Orkestrası'nın 1991 yılında düzenlenen Amerika turnesine davet etti. Moskova Filarmoni Orkestrası'nın Amerika turnesine solist olarak katıldı. 1994 yılında Gramophone Dergisi tarafından Yılın Genç Artisti seçildi. 1995 yılında ise Şostakoviç ve Prokofiev'in Keman Konçertoları'nın seslendirdiği CD'si aynı dergi tarafından yılın albümü seçildi. Aynı CD ile En İyi Klasik Albüm ve En İyi Orkestra Eşlikli Solist dalında iki Grammy ödülü aldı. Sanatçının kendi deyimiyle hayatındaki en önemli aşamalarından biri de 1997'de 23 yaşındayken UNICEF tarafından dünyanın ilk klasik müzik sanatçısı olarak Müzik Elçisi unvanıyla atanmasıdır. Sanatçı, Uganda'daki çocuk askerler için, Harlem'de elverişsiz koşullarda yaşayan çocuklar, Tayland'daki uyuşturucu bağımlısı çocuklar ve Kosova'daki çocuklar için konserler verdi. Maxim Vengerov'un müzik ve kişisel hayatında çocuklar ve gençler büyük yer kapsıyor. Umud

veren öğrencileriyle dünyanın değişik yerlerinde 'master class'lar düzenliyor. Bu çalışmalar İngiliz 'Channel Four' televizyonu tarafından belgesel olarak çekildi. 'Kalpten Çalmak' isimli bu belgesel Cannes Televizyon Filmleri Festivali'nde gösterildi.

2005 yılından bu yana, Vengerov Royal Academy of Music Londra'da profesör olarak görev yapmaktadır. 2006 yılında birlikte kuzey İsrail'de Dr. Anna Rosnovsky ile 'Yarının Müzisyenleri'ni kurdu. 2007 yılında Vengerov kendi yaşamını konu alan Rüya Yaşam/ Leaving The Dream filminde doğduğu şehir Novosibirsk'i ziyaret etti orada viyola çaldı ve Christiane Palha ile tango dans etti. Rüya Yaşam DVD olarak yayınlandı, DVD en iyi belgesel ve 2008'de BBC Music Magazine ödülünü kazandı. 2014'de Ippolitov-Ivanov Moskova Enstitüsü'nden mükemmellik diploması olarak 'resmen' bir şef olarak mezun oldu.

Maxim Vengerov sık sık, Berlin Filarmoni, Londra Senfoni Orkestrası, BBC Senfoni Orkestrası, Toronto ve Montreal Senfoni Orkestrası, Chicago Senfoni Orkestrası dahil olmak üzere birçok önemli orkestralarla solist / orkestra şefi olarak çalışmalarını sürdürüyor. ■

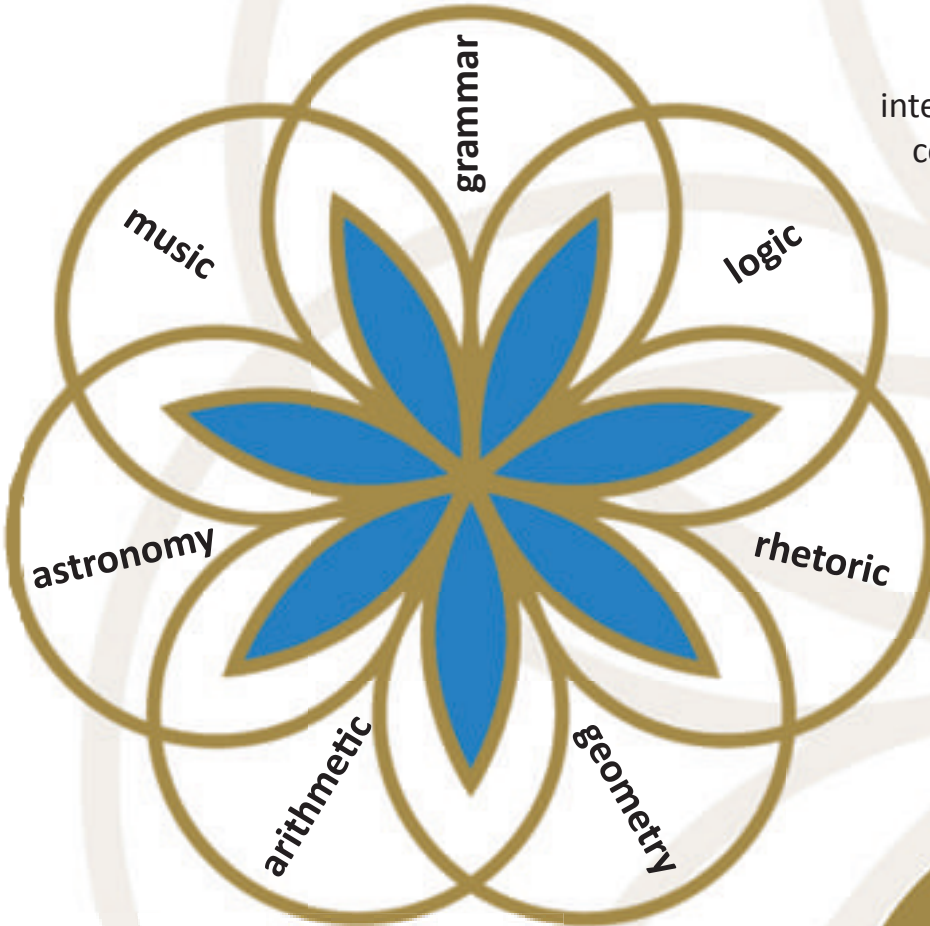
NOBEL Bridges School ISTANBUL

Kindergarten, Primary and Middle School

An
Education
Flourishing
with
Potential

The Nobel Education Network logos are an interpretation of the lotus flower, which symbolizes the **act of living to one's full potential**.

The seven petals at the centre of the logos each represent one of the classic liberal arts: **grammar, logic, rhetoric, geometry, arithmetic, astronomy and music**, with each encouraging understanding of the others. This reflects NOBEL's pedagogical model, which is devoted to giving students a strong academic foundation through an interdisciplinary and holistic approach.

Our schools operate within an interconnected network and global community. The circles that form our logos represent this interconnected and nurturing environment. It is within the Network that **various cultures and disciplines meet, connecting talent and potential** from around the world.

NOBEL Bridges School ISTANBUL is a member of International
NOBEL EDUCATION NETWORK

Please call
for an individual
appointment to learn
more about NOBEL Bridges
School ISTANBUL

(0549) 289 50 06

(0212) 289 50 05

Ayazağa Mah. Kemerburgaz Cad.
No: 10/1 Sarıyer—İstanbul / TURKEY
www.bridges-istanbul.com

YÜZYILLIK ADAM EVRENSEL YAHUDİ HERMAN WOUK

*“Sırf yaşlandı diye
insanın fikirleri
durmaz. Beden
zayıflar, ama
kelimeler asla.”*

Herman Wouk

Mazaltov Herman Wouk!

NEDEN HERMAN WOUK?

Bu yazıya öncelikle Mayıs ayının 27'sinde 100 yaşını sade bir aile töreniyle kutlayan Amerikalı yazar Herman Wouk ile yakından tanışma- ma önyak olan Şalom Dergisi'nin sevgili editörü Nelly Barokas'a teşekkür ederek başlamak isterim. Yüz yıllık bir yaşamı üç-dört sayfaya sığdırmamın haksızlık olacağını bile bile bu işe soyunmamın nedenini, adını anımsamadığım bir yazarın sözleri ile anlatmayı uygun buldum. Bu sözleri, özellikle Herman Wouk için söylenmemiş olsalar da, bugünün Amerika'sındaki Yahudiliği, dinine ve geleneklerine çok bağlı, her sabah yazmaya başlamadan önce dua eden Herman'ın bir edebiyatçı ve sosyal tarihçi olarak önemini vurgulamak açısından seçtim. "Geleneklerimizden çoğunu ya kaybettik ya terk ettik, ya bayramdan bayrama yinelediklerimiz içinde boğulup gittiler. Bugünkü güven ve bereket döneminde, geçmişin

sefalet ve baskı dönemlerinde kaybedilen değerlerimizden çok daha fazlasını yitiriyoruz. Doğrusunu söylemek gerekirse, bugün Amerika'da Yahudilik, Yahudi geleneği veya Yahudi farklılığını değil, Yahudilik, Yahudi gelenekleri veya Yahudi farklılıklarından artakalanları kutluyoruz. Kısmi Yahudiliğin altın çağını yaşıyoruz. Bir Yahudi bilginin deyiimiyle, bugünün Yahudi'si *ayehudi l'hatza'im*, yani kısmi Yahudi'dir. Dindar Yahudilerin seküler geleneklerimizden, ve seküler Yahudilerin dini geleneklerimizden hemen hemen hiç haberi yoktur. Günümüz Amerikan Yahudiliğinde bize miras kalan zenginliğin bütünlüklü, güçlü ve doğal farkındalığı eksiktir. Tastamam bir uygarlık olduğumuzun bilincinde değiliz." İşte yazmış olduğu, kimi film ve diziyeye de çekilen onlarca kitabı ile bize hem tarihi zenginliğimizi anımsatan, hem Amerikan edebiyatındaki Yahudi imajını tümüyle yenileyen ve yaralı fakat onurlu bu insanla- rın tuhaf bir sembolü haline gelen Herman Wouk'u bu nedenle okuma-

ya ve incelemeye karar verdim. Yahudilik mirasını yüceltme ödülü verilecekse şayet, bunu evrensel Yahudi Herman Wouk'tan daha fazla hak eden başka hiçbir kimseyi düşünmüyorum. Nitekim, şu sözleri ile Herman Wouk kendi görüşlerini gayet açık ve net ifade etmekte: "Hikâye söyleme konusunda Kutsal Kitap ile yarışabilecek hiçbir şey yoktur. Bu kadar mükemmel yapılmış bir şeye nasıl yetişebilirsin? Sanırım bu benim Kutsal Kitaba neden bağlı olduğumu kısmen açıklar." "Yahudi geleneğinde bir zenginlik, büyük bir miras olduğunu hissettim. Bundan yararlanmamak budalalık olurdu." "Herman Wouk: The Novelist as Social Historian" (Herman Wouk: Sosyal Tarihçi ve Romancı) kitabının yazarı Arnold Beichman, Wouk için yaşayan romancılar içinde erdem ve ahlak ile ilgilenen pek az yazardan biri" demektedir, ve onu Cervantes, Richardson, Balzac ve Dickens gibi klasik kült yazarlarla aynı edebi kategoriye koymaktadır.

Genç Herman Wouk

Herman Wouk: 'Her sabah dua ederim, yoga yaparım ve masaj yaptırırım'

HERMAN WOUK'U TANIMAK

"Eğer okumuyorsanız, hayat yavaş bir intihardır."

Herman Wouk

Herman Wouk'u tanımaya kült romanından uyarlanıp filme çekilen ve senaryosunu da kendisinin yazdığı "The Caine Mutiny"i (Denizde İsyan) izlemekle başladım. Yedi dalda Oscar'a aday gösterilmiş, başrolünü Humphrey Bogart'ın oynadığı bu film beni o kadar sarstı ki, ertesi akşam İkinci Dünya Savaşı ile ilgili yazılmış en önemli şaheser kabul edilen "Winds of War" dizisini izlemeye koyuldum. Eleştirmenlerin "İkinci Dünya Savaşı'nı Amerikan halkının evine getiren dizi" diye tanımladığı bu dizi sayesinde, aynı konuda onlarca film izlemiş olmama rağmen ilk defa, evet ilk defa, kendimi savaşın içinde, Berlin'de, İtalya'da, Polonya'da, İngiltere'de, Amerika'da,

Churchill'in, Roosevelt'in ve Hitler'in odasında buldum.

Herman Wouk, George Washington Üniversitesi 2001 yılı mezuniyet konuşmasında yaklaşık 4000 yeni mezuna seslendi. Kişiliği ve ne kadar nükteli olduğu hakkında biraz olsun fikir verebilmek adına konuşmanın giriş bölümünü aktarıyorum:

"Başkan Trachtenberg, bu çok teselli edici konuşmanızdan ötürü size teşekkür ederim. Teselli edici sözcüğünü bilhassa neden kullandığımı anlatayım. Özellikle yeni mezunlarımıza. Bayan Wouk ve benim Washington'da hiç vazgeçemeyeceğimiz bir evimiz var ama son yıllarda vaktimizin çoğunu Palm Springs'deki evimizde geçiriyoruz. Palm Springs'i bilirsiniz elbette. Dünyanın dört bir tarafında Tanrı'nın bekleme odası olarak kabul edilir.

Orada zaman ağır ağır geçer ve yılların elinizden kayıp gittiğini pek fark etmezsiniz ama şimdi bu mezuniyet töreni bana ne kadar uzun bir süre geçmiş olduğunu hatırlattı. Arada bir başıma öyle bir olay gelir ki, ne kadar zaman geçmiş olduğunu şak diye yüziime vurur. Bayan

Herman Wouk George Washington Üniversitesinde 4000 öğrenciye sesleniyor

Wouk ile Washington'a son gelişimizde Connecticut bulvarında yıllardır uğradığım bir kitapçıya girdim. Birkaç kitap seçtikten sonra kasaya ödemeye gittim. 'Tamam efendim,' dedi kasiyer delikanlı. Yeni bir kasiyerdin. 'İsim ne?' 'Herman Wouk' dedim. Delikanlının ağzı açık kaldı, gözleri yuvalarından fırladı ve yüzü bembeyaz oldu. 'İyi misiniz?' diye sordum. 'Yok bir şeyim, ben öldüğünüzü sanıyordum'."

HER ŞEYE RAĞMEN YAŞAMAK ÇOK GÜZEL

"Hatırlayabilirsiniz şunu daima hatırlayın: zamandan daha kıymetli bir şey yoktur. Muhtemelen sınırsız miktarda zamanım var sanırsınız ama yoktur. Boşa harcanan zaman, başında da, sonunda da hayatınızı mahveder-yalnızca hayatınızın sonunda bu daha fazla belli olur."

Herman Wouk

Wouk Ailesi

Rus göçmeni Yahudi bir ailenin oğlu olarak 27 Mayıs 1915'te New York'ta doğan Herman Wouk, 1934 yılında Columbia Üniversitesi felsefe ve kıyaslamalı edebiyat bölümlerinden mezun oldu. Anlatılanlara göre, evdeki sıkı dini eğitim ve devlet okullarındaki laik eğitimden sıkılan Wouk evdekilere, "Yeter artık, eğitimden çok sıkıldım," deyip taşı tarığı topladığı gibi o zamanların ünlü komediyeni, televizyon ve radyo programı yapımcısı Fred Allen'in kadrosuna katıldı. Japonların Pearl Harbor saldırısından sonra Amerikan donanmasına kaydoldu. Donanmada geçirdiği dört yıl Wouk'un romanlarının birçoğuna ilham kaynağı olmuştur. Hiroşima'ya ilk atom bombası atıldığında USS Southard savaş gemisinde üst düzey subay olarak hizmet vermekte

Betty Sarah Wouk: Altmış altı yıllık birliktelik

ve boş zamanlarında ilk romanı Aurora Dawn'un ilk bölümlerini yazmaktaydı. 1945'de sonradan din değiştirip Yahudi olan karısı Betty Sarah Brown ile evlendi ve dillere destan altmış altı yıllık mutlu bir beraberlik yaşadı. Wouk'ların üç oğlu olduysa da, ilk oğulları Abraham'ı bir kazada kaybettiler. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Herman Wouk tüm zamanını yazmaya verdi.

BİR ROMANCI **DOĞUYOR**

"Her gün mutlaka bir miktar yazarım, haftada beş gün. Bir kuralı kimi zaman çiğnemek, kuralsızlıktan iyidir."

Herman Wouk

Herman Wouk'un The Caine Mutiny (Denizde İsyan) adlı ünlü romanındaki kaptan Tom Keefer, bir intihar pilotu tarafından vurulan USS Caine gemisini alçakça terk ettiğinde, elinde yazdığı roman vardır. Ekim 1945'te Okinawa tayfununda batmakta olan USS Southard savaş gemisini yöneten genç deniz subayı Herman Wouk son anda kurtarıldığında ilk romanının el yazma kopyası da onunla birlikte kurtarılmıştı. Bilindiği kadarıyla her iki roman da derhal yayıncı bulmuş ve piyasaya çıkar çıkmaz başarıyı yakalamıştı. Ama benzerlik buraya kadar! Kayıtlara göre Tom Keefer'in Amerika Birleşik Devletleri donanmasının aptallıklarını anlatan ilk romanı, onun sonuncu romanıydı. Halbuki Amerikan reklam dünyasıyla ilgili hoş bir hiciv romanı olan Wouk'un ilk romanı Aurora Dawn, onun başarılı romancılık kariyerini müjdeliyordu. Wouk'un ilk romanı gerek içeriği, gerekse The Caine Mutiny (Denizde İsyan), Winds of War (Savaş Rüzgarları), War and Remembrance (Savaş Anıları), ve Marjorie Morningstar (Seher Yıldızı) romanlarının yazarının daha sonraki kariyerine ışık tutması açısından çok önemlidir. Yazarla ilgili sorulara bir yanıtıdır adeta. Tek bir roman adamı mıdır, yoksa tüm romanları ve oyunları iyi midir? Sadece eğlendiren, hafif romanlar mı yazacaktır, yoksa büyük bir romancı mıdır? Değerleri açık ve net midir, yoksa kafası karışık mıdır? Wouk'un eserlerini ve değerlerini özetlemeye çalışacağım yazımın bu bölümünü okurken bu soruları akılda tutmanın faydası var.

İLK ROMAN: ŞAFAK TANRIÇASI AURORA DAWN

Her iki kelimenin de İngilizcede şafak anlamına geldiği Aurora Dawn, reklamında Şafak Tanrıçası Aurora'nın çıplak resmini kullanan bir sabun fabrikasının adıdır. Wouk romanına bu gereksiz tekrarı kullanan sabun fabrikası markasının adını vererek, bir bakıma reklam dünyasıyla dalga geçmek, hatta orada olup bitenlerin ne kadar saçma olduğunu hicvetmek istemiştir. Roman, sabun satışlarını artırmak ve patronun kızıyla evlenebilmek için türlü entrikalara başvuran başkarakter Andrew Reale'ın radyo günlerinin Amerika'sında para ve şöhret peşindeki mücadelesinin peşinden gider. Prestij ve para arayışındaki genç Reale kendi şeytaniyle pazarlığa girişmiştir. Para ile kişilik, stratejik aşk ile gerçek aşk arasında seçim yapmak zorundadır. Wouk'un hovarda ve sevecen kahramanı Amerika'nın en savurgan metropolisi New York'ta başarıyı yakalamamanın yüksek bedelini, yani hiç değişmeyen kuralını öğrenecektir. Şaşırtıcı bir sonla biten romanda, Reale beklenenin aksine, ruhunu satıp patronun kızıyla değil, başından beri kendisine âşık, sabun reklamının

Aurora'sı olarak çıplak poz veren, güzel fakat erdemli manken ile evlenecektir. 1947 yılında basılan Aurora Dawn romanı ile Herman Wouk kendisini edebiyat dünyasında önemli bir isim olarak kabul ettirir. Ne ilginçtir ki, Aurora Dawn'un değindiği temalar hala güncelliğini korumakta. Üstelik, karakterlerin ve hicivlerin ne kadar yerinde ve gerçek olduğu zaman içinde daha da netleşmiştir.

YAZAR, DÜŞÜNÜR VE TARİHÇİ OLARAK WOUK

"Bugün yazılan en yaratıcı hayal ürünü şey gelir vergisi beyannamesidir."

Herman Wouk

Savaş ve savaş sonrası Amerika'sında edebiyatın bakış açısının yön değiştirmesi gayet olağandı. Savaş sonrasında Amerika'ya göç eden Avrupa'lı aydınlar, yazarlar ve bilim adamları doğal olarak Avrupa edebiyatını Amerikan edebiyatına taşıdılar. Onlar sayesinde Amerikan edebiyatı yeni bir çizgiye, modernizme geçti demek yanlış olmaz. Modern Amerikan edebiyatının temel taşlarından Herman Wouk bu öncü isimlerinin başını çekmiş, ve hatta Philip Roth ve Saul Bellow gibi diğer önemli Amerikalı Yahudi yazarları açığa çıkarmıştır. Bu

yazarların hepsi, ama en çok Herman Wouk, Yahudilerin ve Amerikalıların tarihleri arasında ne kadar belirgin bir Yahudi damarı örülü olduğunu göstermiştir.

Wouk'tan önce Yahudi belli klişeler içine sıkışmış soyut bir kavramdı-onu çok boyutlu elle tutulur, herkes gibi sorunları olan insana dönüştürmekte büyük rol oynadı. Yazılarının belli başlı özellikleri nedir dersiniz, geleneksel ve gelenekçi gerçekçilik, hayali gerçekçilik, ısrarlı fakat gizli ahlakçılık ve törecilik derim. Wouk savaş ve savaş sonrası Amerika'nın temel sorunlarına eğilmiş ve modern insanı anlayışla karşılamışsa da, geleneksel, tutucu ve ahlakçı tavrından ödün vermemiştir. Onun romanlarında dürüstlük, töre, erdem ve ahlak hep kazanmış, baskın çıkmıştır. Yazarlığının yanı sıra bir araştırmacı, bir tarihçi ve bir sosyologdur da denebilir. 1970'lerde basılan savaşla ilgili iki kült ikiz romanı tam on üç yıl süren titiz bir araştırma ve çalışmaya dayanır. Denizde İsyan isimli romanı kendisinin savaş sırasında bir gemide görevliyken bizzat yaşadıklarına dayanır ve kısmen otobiyografiktir. Savaşla ilgili bu üç şaheseri "Anlatmam gereken öykülerdi," diye tanımlar. Henry Kissinger bu savaş romanları için, "Savaşın ta kendisi," demiştir. Harman Wouk düzenli olarak her gün anılarını yazmış ve bunu otuz cilt halinde bir kütüphaneye teslim etmiştir. Yazdığı yirmiden fazla eseri yirmi yedi dile çevrilmiş ve kendisiyle ilgili en az üç kitap yazılmıştır.

Herman Wouk Kudüs'te

ÜÇ UNUTULMAZ KARAKTER: KAPTAN QUEEG, MARJORIE MORNINGSTAR VE VICTOR "PUG" HENRY

"Gemimde işleri yapmanın dört yolu vardır. Doğru yolu, yanlış Yolu, denizci yolu, ve benim yolum. Eğer işleri benim yolumda yaparlarsa, anlarız..." Kaptan Queeg

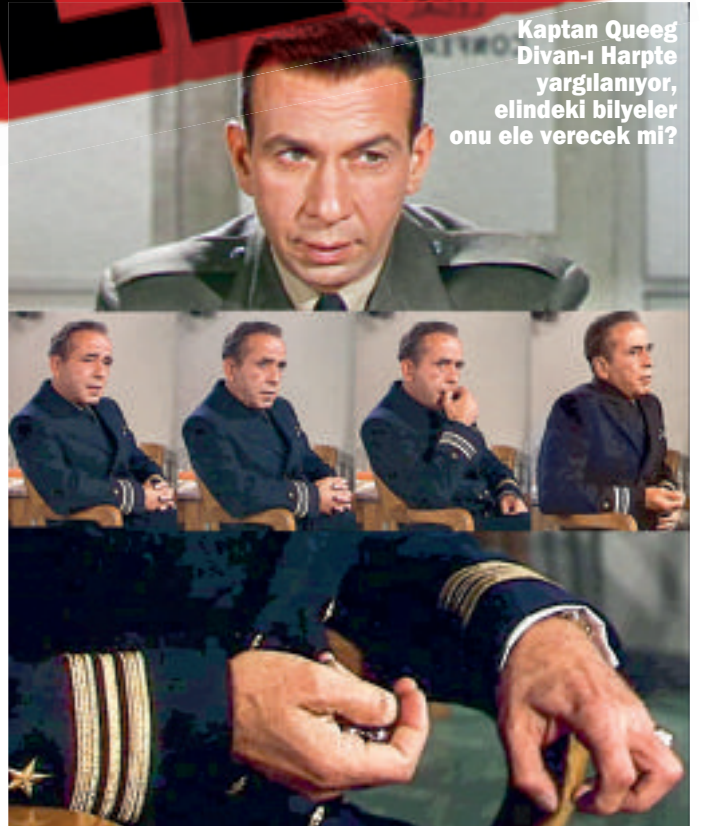

Humphrey
Bogart,
paranoyak
kaptan
Queeg

QUEEG!

Herman Wouk'un hiç kuşkusuz en ünlü iki kahramanı, Caine mayın tarama gemisinin paranoyak kaptanı Philip Queeg ve sahne tutkunu Yahudi genç kız Marjorie Morningstar, Amerikan kültürünün içine işlemiş karakterlerdir. Herman Wouk'un 1951'de yayınlanan romanı The Caine Mutiny'nin baş kahramanı kaptan Queeg paranoyak davranışları nedeni ile mürettebatın gemide isyan çıkarmasına neden olur ve kendisini askeri mahkemede bulur.

Günümüzde 'Queeg' kendi kendine zarar veren davranışlarıyla hayatlarını yıkan psikotik ve paranoyak liderlere verilen bir sembol kelime olarak kullanılır. Humphrey Bogart ölümünden önce çevirdiği son film olan The Caine Mutiny filminde devamlı öfkeli ve içten içe patlayan kaptan Queeg'i büyük başarıyla canlandırdı. Sözümona kıymetli çileklerini çalmakla suçladığı adamı bulmaya çalışırken veya divan-ı harpte kendisini ele verirken elindeki metal misketleri sürekli yuvarlayan saplantılı kaptan Queeg'i kim unutabilir ki?

Kaptan Queeg
Divan-ı Harpte
yargılanıyor,
elindeki bilyeler
onu ele verecek mi?

FEMİNİSTLERİN SEVGİLİSİ... MARJORIE MORNINGSTAR

*"Tesadüf eseri Yahudi,
sıradan Amerikalı kız"*

Time Dergisinin tanımı

Aynı isimli filmde Natalie Wood'un canlandırdığı Marjorie Morningstar, parlak bir sahne hayatı düşleyen, yaşça büyük, alaycı ve duyarsız bir adama âşık, cinsel olarak gelişmekte olan ergen bir kızı tanımlamak için kullanılan sembol bir kelimedir bugün.

On dokuz yaşındaki güzel, enerjik New York'un Bronx mahallesinden Yahudi genç kız Marjorie Morgenstern'in geleneksel burjuva yaşamına karşı gelip, Bronx'lu erkek arkadaşı, ailesi ve soyadı dahil geçmişindeki her şeyi terk ederek kendini bulmak ve yıldız olmak hayali ile hayata atılmasının öyküsüdür. Ancak özgürlük hayalleri karizmatik şarkıcı ve prodüktör Noel Airman'a âşık olması ile yeni bir sınavdan geçecektir. "Senin gibi kızları yerim," diyen Noel Airman Marjorie'ye "Ben seder yemeye götüreceğin erkeklerden değilim," der ve sonunda ona âşık olmasına rağmen "Anlamıyor musun? Sen de diğer 'Shirley'ler gibi kocaman bir pırlanta yüzük, iyi bir mahallede güzel bir ev, çocuklar, güzel elbiseler ve kürkler istemeye mahkumsun" diyecektir. Sonuna kadar aslında kendi hayatını yaşamak ile eş anlamlı olan cinsel birlikteliğe direnen Marjorie, romanın sonunda geleneksel yaşamına dönecek, iyi aile çocuğu doktor Milton Schwartz ile evlenip klasik, sıradan bir ev kadını olacaktır. Herman Wouk bize gençlikte isyan normaldir ama sonunda töreler ve gelenek galip gelecektir demektedir sanki. Marjorie mutlu olmuştur mudur? Büyük bir soru işareti.

HERMAN WOUK'UN ÖDÜLLERİ

- ✓ Pulitzer Ödülü, 1952.
- ✓ Mükemmellik için Columbia Üniversitesi Madalyası, 1952.
- ✓ Alexander Hamilton Madalyası, 1980.
- ✓ University of California, Berkeley Madalyası, 1984.
- ✓ Golden Plate Ödülü, 1986.
- ✓ ABD Deniz Kuvvetleri Anma Vakfı Lone Sailor Ödülü, 1987.
- ✓ Bar-İlan Üniversitesi Zion Ödülü, 1998.
- ✓ University of California, San Diego UCSD Madalyası, 1998.
- ✓ Yahudi Kitap Konseyi Ömür Boyu Edebiyatta Başarı Ödülü 1999.
- ✓ Yazım Kongresi Yaşam Boyu Başarı Ödülü, 2008.

**Natalie Wood
ve Gene Kelly**

SAVAŞ RÜZGÂRLARI VE SAVAŞ ANILARI'NIN VICTOR 'PUG' HENRY'Sİ

Bir yazar, "Ne zaman Holokost ve İkinci Dünya Savaşı ile ilgili bir tavsiye istenirse, ayrıntılara özellikle dikkat edilmiş

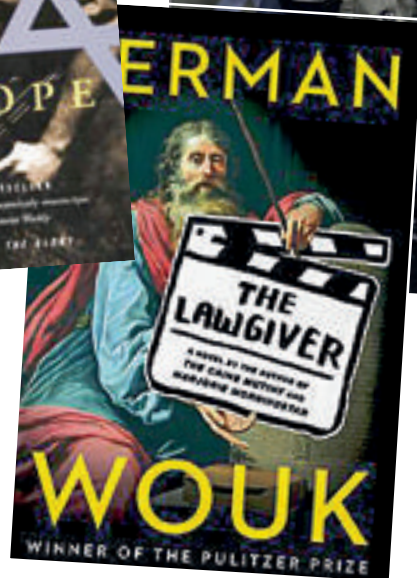
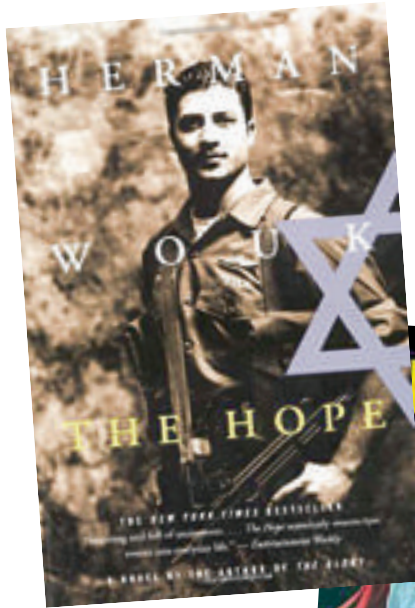
Ortada Victor 'Pug' Henry rolünde Robert Mitchum, en sağda oğlunun sevgilisi Yahudi Catherine Jastrow rolünde Ali McGraw

titiz bir çalışma ürünü olduğundan, hem bu olağanüstü olayları eksiksiz anladığı ve hem insanlık tarihinin kalıcı bir paçası olarak kalacağını anladığı için Herman Wouk'un ikiz romanları Savaş Rüzgârları ve Savaş Anıları romanlarını öneririm," der. Amerikan donanmasının kaptanı, deniz binbaşı Victor 'Pug' Henry'nin İkinci Dünya Savaşı başlarında Berlin'e deniz ataşesi olarak görevlendirilmesi ile başlayan roman, Henry, karısı Rhonda ve üç çocukları

Byron, Warren ve Madeline'nin hayatlarına odaklanır ama fonda savaş vardır. Bu insanların ve onların hayatlarına karışanlarla bir Alman subayının gözünden en ince ayrıntısına kadar savaş anlatılmaktadır. Herman Wouk'un 1971 ve 1978 yıllarında yayınlanan bu ikiz romanları televizyon dizisi olarak ekrana aktarılmış ve Victor, nam-ı diğer Pug'u canlandıran Robert Mitchum akıllarda yer eden müthiş bir performans sergilemiştir.

VE DİĞERLERİ...

Koyu bir İsrail sevdalısı olan Herman Wouk'un İsrail'in kuruluşu ile ilgili yarı belgesel Hope (Umut) ve Glory (Zafer) adlı ikiz romanlarından, ve 93 yaşında yazdığı The Lawgiver (Kanun Yapıcı) dan söz etmeden geçmemek lazım. Hazreti Musa ve Tevrat üzerine bir roman yazma hayalini nihayet gerçekleştiren Herman Wouk, bir grup insanın Musa'nın hayatı ile ilgili bir film üzerine çalışmalarına odaklanır. Kendisinin de içinde bulunduğu bu kitapta tekst mesajları, bilgisayar ve elektronik iletler gibi modern öğelerin bulunması romanı eğlenceli ve ironik kılmaktadır. Peki yüz yaşına geldi diye durdu mu Wouk? Ne gezer! Önümüzdeki aralık ayında, edebiyat çevrelerinin heyecanla beklediği "Sailor and Fiddler: Reflections of a 100-Year-Old Author" (Denizci ve Kemancı: 100 Yaşındaki Bir Yazarın Düşünceleri) adlı kapsamlı bir anı kitabı yayınlanacak. Daha neler var seninle ilgili Herman Wouk ama şimdilik bu kadar! Nice yıllara.

Herman Wouk ile başbaşa

Sizce gereğinden fazla abartılan meziyet?

Acıtıcı, yaralayıcı zeka.

Görüntünüzde en beğenmediğiniz şey?

Kırışma.

En nefret ettiğiniz yaşayan insan?

Yahudiliğini karalayan Yahudi yazar.

En çok sahip olmak istediğiniz yetenek?

"O adamın sanatını, şu adamın ikbalini arzu etmek..." -29. Sone, Shakespeare.

Şu andaki ruh haliniz?

İyimser. Nedenini söyleyemem.

Ailenizle ilgili tek bir şey değiştirebilecek olsanız, bu ne olurdu?

Nereden başlayayım?

Sizce en büyük başarınız?

Sanırım The Winds of War (Savaş Rüzgarları) ve War and Remembrance (Savaş ve Anılar).

Sahip olduğunuz en değerli şey?

Herhalde günlüğüm—100-den fazla cilt, 1937'den bugüne.

Size göre bedbahtlığın en derin noktası?

Çaresizlik.

Nerede yaşamak istersiniz?

İdeal olarak Kudüs'te. Gerçekçi olarak, Palm Springs'de.

Favori uğraşınız?

Gerçeğin ta kendisini mi istiyorsunuz? Yeni bir kitap yazmak.

En belirgin özelliğiniz?

Mahremiyet arayışı.

Bir erkekte en beğendiğiniz özellik?

Onurlu adam olmak.

Bir kadında en beğendiğiniz özellik?

Sessiz sadakat, sarsılmaz aşk.

Arkadaşlarınızda en değer verdiğiniz şey?

Zeka ve mizah.

Favori yazarlarınız?

Kutsal Kitap ve Shakespeare bir yana, bildiğiniz yazarlar: Twain, Dickens, Scott, Balzac, Tolstoy ve bir de Jane.

Edebiyatta favori kurgu kahramanınız?

Don Quixote.

Gerçek hayatta favori kahramanlarınız?

Afganistan'da veya nükleer denizaltılarda altı ay görev yapan askerlerimiz.

En nefret ettiğiniz şey?

Kendini beğenmişlik.

Nasıl ölmek isterdiniz?

Pek istemem. ■

Mutluluk sizce nedir?

Doğru insanla tek evli olmak. Büyük şans.

Hayatınızın en büyük aşkı kim veya nedir?

Hiç tartışmasız Betty Sarah Wouk.

Nerede ve ne zaman en mutlu oldunuz?

Onunla olduğum herhangi bir yerde, tabii yaşadığı zaman.

En büyük korkunuz?

97 yaşında olup gün saymak sanırım.

En çok hangi tarihi karakterle özdeşleştirirsiniz kendinizi?

Kötü günlerde Titanic gemisinin kaptanı.

En çok nefret ettiğiniz huyunuz?

Kendimi fazla ciddiye almak, şimdi Vanity Fair Dergisi'nin sorularını cevaplarken bile.

Başkalarında en çok nefret ettiğiniz huylar?

Kendinden memnun aptallık.

En büyük savurganlığınız?

Şimdiki yaşam tarzım.

Favori seyahatiniz?

Bu günlerde, yatma zamanı gelince ofisimden yatağa gitmek.

Daha ziyade münzevi bir hayat yaşayan ve pek söyleşi yapmayan Herman Wouk, 97 yaşında on yedinci romanı The Lawgiver'in yayınlanmasının ardından Amerikan Vanity Fair dergisi muhabiri ile samimi bir söyleşi gerçekleştirdi. Buyrun.

Enerjisi sesine yansıyan şarkıcı Selen Servi

Hani bazen bir şarkıcıyı izlemeye gidersiniz de, sahneye çıktığı andan itibaren içiniz kıpır kıpır olur. Hani kendinize engel olamazsınız ve sözlerini bilmeseniz dahi her şarkısına katılır, tempo tutarsınız. Hani sahnedeki kişi sizi şarkılarından ziyade enerjisiyle coşturur ya... İşte Selen Servi böyle biri. Çok klişe bir tabir olacak ama gerçekten sahnede devleşen şarkıcılardan. Onu ilk kez dinlemeye gittiğim akşamı hatırlıyorum, beni enerjisiyle öyle bir sarıp sarmalamıştı ki, ara olduğunda resmen üzül müştüm, program bittiğinde ise sormayın gitsin... İkinci izlediğimde kararımı vermiştim, onunla bir söyleşi yapacaktım! Selen Servi ile yaz boyunca sahne aldığı Bodrum Yalıkavak Palmarina Agency buluştuk ve harika bir sohbet ettik. Neler mi konuştuk? Buyurun bakalım...

Öncelikle tebrikler, ikinci albümünüz “Pardon bakar mısınız?” çıktı. Çok ilginç bir ismi var. Hikâyesi nedir?

Bu benim ikinci albümüm. İlkini ismi “Göze Aldım”dı. Ömer Önder’e ait bir şarkı idi. Göze Aldım ifadesi benim hikâyemi çok iyi anlatıyordu, gerçekten de pek çok şeyi göze alarak bu yola çıktım. İkinci albümse, Sibel Algan’a ait bir şarkının ismini taşıyor. Bu şarkıyı ilk kez 2009’da Sezen Aksu’nun yorumuyla dinleyip, ilk dinleyişte de bayılmışım. Zaman içinde Sibel ile arkadaş olduk ve onu doğum gününü kutlamak için aradığım bir gün, ilginç bir şey oldu. Ona doğum günü hediyesi yapacağıma, o bana “Sen bu şarkıyı çok seviyorsun, sana hediye olsun!” dedi. Çok sevindim. Bu yüzden de hem bu değerli hediyein adını vermek, hem de dinleyiciye “Pardon, bir bakın, ben de buradayım!” mesajını iletmek istedim.

2010’da çıkan ilk albümünüzden de biraz söz edebilir miyiz?

Her şeyi göze almış gibi görünsem de, aslında albüm yapma konusunda cesaretli değildim. Yani zamanı gelecekte de bunu nasıl anlayacaktım hiçbir fikrim yoktu. Bir de onay ihtiyacı hissediyor insan, bu işi iyi bilenlerden. Sahnede söylemek yetiyordu, sanki. Sakman’daki bir program sonrası bir teklif aldım. Mayıs 2009’du sanırım. Albüm için ilk tohum o zaman atıldı. Vedat Abi de bir gece Sakman İstanbul’da, “Hadi artık, ne bekliyorsun?” dedi. Ve böylece albüm yapma fikri doğdu.

Albüm satışlarının giderek azaldığı günümüzde, değer mi bu kadar uğraşa?

Elbette ki satışlar eskiye oranla inanılmaz derecede düştü, ama sektörün başarı kriteri sadece fiziki satış değil artık. Şöyle bir avantajım (ya da dezavantaj mı desek?) var: sektörün çok eskisi değilim, dolayısıyla o albümlerin 100.000’ler sattığı döneme yetişemedim. Tüm bu değişimleri bilerek sektöre girdim. Bu işe başladığımda, pek albüm çıkarmaya niyetim yoktu, ama meğer sırası geliyormuş. Evet, az sattığı bir gerçek ama unutmamak gerekir ki, albüm sizin tanınırlığınızın bir parçası sadece. Şöyle bir süreç izleniyor; albümünüz çıkıyor, şarkılarınız radyoda çalınmaya başlıyor, ardından klip çekiliyor, konserleriniz oluyor, posterleriniz basılıyor... derken hepsi bir arada bir ticari paket olarak dinleyiciye sunuluyor. Sonra bir bakmışsınız, Nilüfer’in CD’sini satın almaya gelen biri, tamamen tesadüf eseri sizin CD’nize rastlıyor, iki gün sonra bir gazetede resminizi gördüğünde: “Bu kadının CD’sini görmüştüm!” diye düşünüyor. Tanınırlık dedikleri de bu zaten. Aklımda çok büyük hedefler yok bu aşamada, yolun bir yerindeyim henüz ve olduğum yerden de memnunum. Vedat Sakman’ın bir sözü ile yola çıktım, Ömer Önder’in desteği ve işbirliği ile ilk

albümü yaptım ve birbirini izleyen bu destekler beni buralara kadar getirdi.

Biraz daha gerilere gidelim. Müziğe ilk başladığınız döneme... Nasıl keşfettiniz müziğe bu kadar yetenekli olduğunuzu?

Profesyonel bir müzik geçmişine sahip değilim. Notre Dame de Sion ve ardından Marmara Üniversitesi İngilizce İşletme Bölümü’nden mezun oldum ve uzun seneler turizmle uğraştım. İşin ilginç yanı, lisede okurken amacım mühendis olmaktı. Ne alaka düşünsenize (gülüşmeler). Diğer yandan, çocukluk yıllarımdan beri ailemin bütün arkadaşlarına, okul hayatım boyunca okulun tüm törenlerinde sürekli şarkı söyledim, sahne aldım, ama kendime “şarkıcı” olmayı asla yakıştıramadım – özellikle de bu kadar okuduktan sonra. Öte yandan yaptığım işten de keyif almıyordum. Mutsuz değildim gerçi, ama mutlu da değildim! Hayat böyle olmamalı, diye düşünüyordum sürekli. İçimdeki isyankâr ruhu bir yere kadar bastırabilirdim ve 8 sene önce bu yola baş koydum – 32 yaşındayken bu deli cesareti gösterdim (gülüşmeler). Hep sorardım kendime, genç yetenek miyim, geç yetenek miyim? diye. Oysa şimdi geriye dönüp bakınca, bütün bu yaşadıklarımla, aslında yolu hızlandırdığımı görüyorum.

Her şeye bir sünger çekip şarkıcı olmaya karar vermek zor bir karar olmalı...

Tabii ki, işimdeki, özel hayatımdaki memnuniyetsizliğimin çok büyük payı var bunda, öte yandan bireysel gelişim konusuna da çok önem verirdim. Bu konuda çok okurum, seminerlere giderim, kendimi tanımaya çalışırım. Arkadaşlarımı, dostlarımı dinlerim. Fikirlerine değer verdiğim insanların öğütlerini aklımda bir köşesine yazarım. Yıllar önce bir akşam, şirket eğitimi öncesi iş arkadaşlarıma şarkı söylerken, Nil Gün ve Saim Koç’un, “Neden şarkıcı olmuyorsun?” sorusu değişimin başlangıcıdır. Turizmden para kazanıyordum gerçi ama işimi bu kadar severek yapmıyordum. Severek yapacağım bir işte hem çok daha başarılı olacağıma, hem de daha iyi bir kazanç sağlayacağıma inandırdılar beni – öyle de oldu zaten. Derler ya: sevdiğiniz işi yaparak yaşarsanız, dünyada tek bir gün bile çalışmış sayılmazsınız. Ayrıca eklemek isterim, bu kararı gönlümle aldım ama yaptığım ilk iş şan derslerine başlamak oldu. Hayalleri kurmak yetmez, adım atmak gerekir. O gün bugündür aralıksız olarak Efsun Öztoprak’la çalışıyorum.

Kendinizi sadece yorumcu olarak mı tanımlıyorsunuz yoksa söz yazarı ve besteci olarak da mı?

Kendimi tek kelimeyle tanımlamam gerekse, şarkıcı derim – sanatçı da değil, şarkıcı. Söz yazıyorum, beste de de yapıyorum ufak ufak.

Kendi dilinden: Selen Servi kimdir?

Kim olduğumu merak edenlere bu satırlar... Okuyarak, düşünerek, konuşarak, susarak, hayatın farklı duraklarında farklı seçimler yaparak geçen yıllar... Kendi şarkılarımı yorumlayacağım, o an'ı beklemekle geçen bir süre... Göze Aldım. Yola çıktım. "İyi ki de yaşadım. Hazırım yine yaşarım." Şimdi şarkılarımı söyleme vakti... Hayatı şarkılarla yorumlama vakti... "Pardon bakar mısınız, tanışmış mıydık"... Ben Selen Servi. Notre Dame de Sion Fransız Lisesi'nin ardından, Marmara Üniversitesi İngilizce İşletme Bölümü'nden mezun oldum. Farklı sektörlerdeki deneyimlerimle bugüne geldim. Şimdi şarkılarla, hayatı yeniden yorumluyorum. Biliyorum ki bu hayat hep, beraber yaşanıyor, paylaşarak... Hayatta ne yapıyor olursan ol, hedefin ne olursa olsun, yolun nereden nereye gidiyorsa gitsin edinilecek en önemli meziyet "dinlemek". Sesini duyurma telaşı içinde söz kalabalığına mahkûm etme kendini. O karmaşada ses duyuluyor belki ama söz ulaşmıyor. Duyurmak belki de söylemekten geçmiyor. Belki de sesini duyurmak için dinlemelisin önce. Aradığın cevap ağzından çıkan sözde değil çünkü kulağınla işiteceğinde. Dinle. Tüm yargılarından arınarak dinle. "Ast"ını dinle, "Üst"ünü dinle. Dinle. Öğrencini dinle, dostunu dinle, bakkalını dinle. Dinle. Yanındakini dinle, karşıdakini dinle. Dinle. Sevdiğini, sevmediğini, kıskandığını, imrendiğini, aşık attığını, âşık ettiğini dinle. Dinle. Sessizliği dinle. İçindeki tüm sesleri duy ama en derinden geleni özellikle dinle. Sükûnetle dinle. Huzurla dinle. Anlayışla dinle. Çabalamadan dinle. Aşkla dinle, sevgiyle dinle. Görev gibi değil, ödül gibi dinle. Çünkü "duyduğun" her şeyin mutlaka bir ilgisi var 'içindeki din'le...

Beste ve söz konusunda cesaretlendim diyebilirim ama esas mesleğim şarkıcılık. Çünkü şarkıyı güzel ve doğru yorumlayabilmek de bir yaratıcılık. Doğmuş bir şeye sesi-nizle can veriyorsunuz. İnsan yol aldıkça bunun farkına varıyor. Örnek aldığım ve çok sevdiğim insanlar da var bu yolda.

Sanatçı bir aileden geldiğinizi duydum...

Aslında hayır. Ailede bu işlere bulaşan ilk ben varım.

Sanatı işe çevirmek ve bir yaşam biçimi yapmak... Hem annem, hem babam emeklilikten sonra bu tür sanatsal işlerle ilgilenmeye başladılar. Annem cam, gümüş takılar tasarlıyor, babam da tama-men el yapımı çantalar yapıyor. Büyürken annem babam bana, her zaman altın bir bileziğin olsun diye öğütte bulundular, kendileri de emeklik sonrası yeni birer altın bilezik taktılar kolları-na. Babam subay emeklisi, annem de yıllarca sigortacılık yaptı. İnsan hayatta bir şey yapmak istiyorsa eğer, bunun bir yaşının olmadığını en iyi kanıtı ikisi de... Çok imreniyorum onların bu tutumlarına, yaratıcılıklarına, el sanatlarına olan tutkularına. Onları motive ettiğimi düşünür-ken, bir yandan da onlar beni ediyor şu anda.

Sevenleriniz sizi daha çok Hayal Kahvesi ve Frankie ile bütünleştiriyor. Başka nerelerde sahne aldınız?

İlk sahneye çıkışım Kokosh'taydı. Ve bugün sahnede neysem, ne yansıtıyorsam, her şeyi Kokosh'ta öğrendim diyebilirim.

O zamanlar beni sahnede görenler TRT'den geldiğim izle-nimine kapılıyorlardı (gülüşmeler). Tarzım bambaşkaydı, saçım, giyimim hiç bana uygun değildi, kendimi bulama-mıştım, bana yakışmayan bir kimliğe bürünmüştüm. Her şey zamanla yerli yerine oturdu. Kokosh'ta epeyce bir süre sahne aldım. Önce vokalist, ardından da solist ola-rak. Sahneyi öğreniyordum ama daha müzisyen bir ruhla harmanlanmak istiyordum. Ardından bir arkadaşım-la gidip konuştuk ve Vedat Sakman'ın Fransız sokağındaki mekânında sahne almaya başladım. Orada bambaşka bir üslup kazandığımı düşünüyorum. Sahneyi Kokosh'ta, şarkıcılığı Sakman Bar'da öğrendim. Sonra sırasıyla,

Hayal kahvesi, Frankie ve şimdi de Enis Yuda ve Bülent Ilgaz'ın ortaklığındaki "Agency". Burada ruhuma, tarzı-ma çok uygun bir ortamda şarkı söyleyebildiğim için çok mutluyum.

Kışın Kuzguncuk'ta, yaz aylarında Bodrum'dasınız? Sizin gözünüzden bu ikisini bir kıyaslasak?

Kuzguncuk'u hiçbir yerle kıyaslamam, çok özel bir semt, çok güzel bir mahalle. Kendi seçimimle yaşamaya baş-ladığım bir yer. 10 yaşındayken babam Beylerbeyi'nde görev yapıyordu ve o dönemden beri aklımda Kuzguncuk vardı ve hayat beni buraya getirdi, çok da mutlu-yum bunun için. Çok kültürlülüğünü, teva-zuunu, tarzını, nadide oluşunu seviyorum. Gurur duyuyorum orada yaşamaktan. Bu sene Bodrum'daki ikinci yazım ve bütün yaz burada kalıyorum. Böylesi daha rahat ve açıkçası yaz havasını İstanbul'da yaşı-mayı çok da fazla sevmiyorum. Hayat bura-da devam ediyormuş gibi geliyor bana.

Şu sıralar Yalıkavak Palmarina'da sahne alıyorsunuz. Yaz sonuna kadar sürecektir mi bu program?

Kurban Bayramı Eylül sonuna geldiği için, sanırım o tarihe kadar burada kalacağım. Beklerim (gülüşmeler). Zaten İstanbul Agency'deki program 17 Ekim Cumartesi başlıyor. Diğer mekânlardaki program-larımız da ancak Ekim ortası gibi başlar. Aradaki on beş gün de biraz dinlenirim bakarsınız.

Daha büyük mekânlarda, ne bileyim Cemil Topuzlu Açık hava Sahnesinde konser vermeyi düşünüyor musunuz?

Çok çok isterim. O güne gelebilmek en büyük arzum. O gün geldiğinde, giyeceğim kostümler, sahne dekoru bile aklımda. Tabii bunun için şarkılarımın daha çok tanınması, daha çok talep görmesi gerekiyor. Hayalini kurmak hoşuma gidiyor, ama o günün geleceğini de biliyorum çünkü hayat bana hayallerimi gerçekleşt-irme fırsatını hep sundu. Daha şarkı bile söylemediğim dönemden beri, böyle bir konser hayalini kurduğum iki yer olmuştur hep: bir tanesi Rumeli Hisarı – ki maalesef artık sanatsal etkinliklere kapalı, ama bir gün hâlâ açılaca-ğı ümidindeyim, bu konudaki inancımı koruyorum. Diğeri de Cemil Topuzlu Açık hava Sahnesi.

Çok ilginç bir anım var Tarkan'a dair. Turizm yaptığım dönemde, Tarkan'ın kuzeni olan ve çok güzel gitar çalan arkadaşım Ufuk Tevetoglu, gayet iptidai yollardan kendi evindeki stüdyoda sesimi kaydetmişti ve bir tür demo albüm yapmıştık. Zaman içinde bir gün Tarkan o kaydı dinlemiş ve Ufuk aracılığıyla bana "Acayipsin" albümünü imzalamıştı. Tanışmıyorduk. İçine yazdığı yazıyı da ömür boyu saklayacağım: "Kadife gibi bir sesin var, yolun açık olsun..."

Kısa kısa...

En iyi huyunuz?

Dürüstlüğüm

En sevdiğiniz yemek?

Patlıcanlı olan her şey

En çok tanışmak istediniz kişi?

Tarkan ile bir kez daha

En büyük pişmanlığınız?

Daha erken dinleseydim kalbimin sesini

En çok ziyaret etmek istediğiniz ülke?

Portekiz'e gitmeyi çok istiyorum

Sizi en iyi tanımlayan sözcük?

Gerçek

Dinlemekten en çok hoşlandığınız şarkı?

Mina'nın bütün şarkıları

Bir evcil hayvan besleseydiniz...

Kedi'ciyim

Yeniden dünyaya gelseniz?

İlla sanatın içinde olmak isterdim

En çok değiştirmek istediğiniz şey?

Riyayı yok etmek isterdim

Hayat nedir size göre?

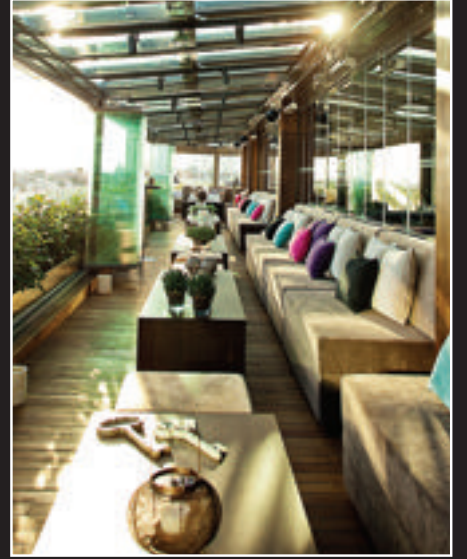
Keyif

Bloglarınızı okudum da, bence yazarlık/ozanlık var esas sizin içinizde. Kitap yazmayı düşündünüz mü hiç?

Öncelikle bloglarımı okuduğunuz için size çok teşekkür ediyorum. Elbette ki bu yazılarımı bir şekilde, bir kitap olarak derlemek isterim ve şu an bunu sizin dillendiriyor olmanız, bana olmuş hissiyatını veriyor. Demek ki boşu boşuna kurmamışım bu blogu, boşuna yazmamışım içimden geçenleri. Az önce de söylediğim gibi, fikirlerine değer verdiğim insanları çok dinlerim ve blog yazma fikri de yine böyle bir arkadaş tavsiyesiyle ortaya çıkmış bir projeydi. Bir dönem de Kural Dışı sitesinde ünlülerle söyleşiler de yapmıştım. Web adresini okuyucularımızla da paylaşalım derseniz: www.selenservi.com/blog/ ve www.kuraldisi.com/selen-servi-ile-goze-aldim

Oyunculuga göz kırptığınızı duydum, var mı böyle bir niyetiniz?

Var. Çünkü sahne alan insanın içine biraz da olsa oyunculuk kabiliyeti olduğunu düşünüyorum. Gelen birkaç teklif var, içlerinden hoşuma giden, aklıma yatan bir tanesi olursa, neden olmasın? Mankenlikten ya da başka mesleklerden gelip oyuncu ya da şarkıcı olmuş ve bu işi gayet de iyi başarmış pek çok örnekle karşılaşırız ve hatta takdir ediyoruz. Sahneye ilk çıktığım halimle şimdiki halim arasında dağlar kadar fark var, insan sahnede pişiyor, işin içinde öğreniyor. Oyunculukta da aynı kuralın geçerli olabileceğini düşünüyorum. Sanatçının Yolu adlı bir kitap okuyorum şu aralar. Şöyle diyor kitapta: Kötü görünmeyi göze almadan daha iyi olamazsınız! ■

♦ Baby Shower (Faşadura)
♦ Söz, Nişan ve Nikah Davetleri
♦ Evlilik yıldönümleri
♦ Doğumgünleri ve kutlamalar
*gibi özel davetleriniz için
sizleri otelimize bekliyoruz*

F: (0212) 373 66 00 ♦ T: (0212) 373 66 66

www.lasagradahotel.com

info@lasagradahotel.com

LasagradaHotelIstanbul

LASAGRADAHOTELISTANBUL

Buraları ASLA Unutmayın

“Sosyal hayatına bir dur demen gerekecek yoksa Meksiko’yu göremeyeceksin,” dedi Eva. Mutfağında organik kefir yapan, balkonunda kaplumbağa besleyen Eva, FlirBnB’den kiraladığım evin sahibiydi. Üç odalı evinin bir odasında ben, diğerinde kendi, üçüncüsünde ise İspanyolca kursu için gelmiş 19 yaşında iki Amerikalı öğrenci kalıyorduk.

Meksiko’ya vardığım günden beri iki Yahudi-Türk ailenin himayesi altına alınmışım. Bitmeyen Şabat yemekleri, pazar kahvaltı davetleri, akşam üstü çay sefaları derken Eva’ya hak vermemek mümkün değildi. Ama öğünlerimi İspanyolca - Türkçe karışımı sohbetler eşliğinde zeytinyağlı fasulye, fırında tavuk, pilav yiyerek geçirmekten de pek şikâyetçi olduğum söylenemezdi. Dışarı çıkıp şehrin kalabalık sokaklarında yürümeyi başardığımda ise her köşe başında karşıma başka bir dönerci çıkıyordu. Bir yandan ızgara et kokuları, diğer yandan rogar kapaklarından yükselen lağım kokularıyla bir an kendimi lodos günü İstanbul’unda hissettim. Ama bir zamanlar göllerle çevrili Meksiko’da ne deniz vardı, ne de domuz etinden yapılan, mısır unundan Meksika pidesi arasına servis edilen *tacos al pastor* dedikleri bu yemeğe döner diyebilirdik.

Ertesi gün, anne babası da Türkiye’li olmalarına rağmen Türkçe bilmeyen iki kardeşten bu temel Meksika yemeğinin Birinci Dünya Savaşı döneminde Osmanlı topraklarına dâhil olan Lübnan’dan gelen çoğu Hristiyan göçmenlerin mirası olduğunu öğrendim. Davet edildiğim Şabat yemeğinde üşüdüğümü gören anneleri, üzerime bir palto geçirip “bana büyük geliyor zaten senin olsun,” dedi. Meksika’ya vardığım günden itibaren beni evlat edinen ailelerle vedalaşıp başka şehirlere geçeli iki aydan fazla oldu ama Stella’nın paltosu yörenin bu yağmur sezonunda hala beni ısıtmaya devam ediyor.

Son yedi senedir Tel Aviv’de kurduğum hayatı, evimi, arkadaşlarımı, işimi bırakıp bir başıma, ucu açık, rotası belirsiz bu geziye çıkmak kolay olmamıştı. Arkamda

• Kaliforniya’daki odam

çok şey bırakıyordum ve bunlardan en zoruma giden ise, akciğer enfeksiyonundan İstanbul’da hastanede yatıp da, “benim torunum dünyayı gezecek” diyerek yolumdan vazgeçmeme izin vermeyen canım dedem idi.

Diğer yandan ise her şeyi arkada bırakıp sil baştan yapmaya çocukluğumdan beri alışkındım. Daha ben okuma yazmayı öğrenmeden ailem İsrail’den İstanbul’a geri dönüş yapmıştı. Orta okuldayken de tüm hayatımızı Salı Pazarı’ndan aldığımız boyumdan büyük bavullara yerleştirip Kaliforniya’ya taşınmıştık.

Otuz bir senelik hayatımda o kadar çok binaya “evim” dedim ki cevaplandırmakta en zorluk çektiğim sorulardan biri “nerelisin?” sorusu oldu. Türk’üm ama 13 yaşımdan beri orada yaşamadım, İsrail doğumluyum ama İbranice’yi 5. sınıf derecesinde okuyorum, Amerika’da büyüdüm ama nedense hiç benimseyemedim oraları. Amerikalı olamadım, olmak da istemedim aslında... Meksika’ya gitmeden önce, o günlerden beri Kaliforniya’da yaşayan annemi ziyarete gittim. Eski odamda, eski yatağımda uyudum. Sanki başka birine ait eşyaları karıştırmış gibi dolapları eşeleyip liseli yıllarımda çaldığım kasetleri dinledim. İzel Çelik Ercan, Nirvana, Aşkın Nur Yengi, Alanis Morissette eşliğinde, o zamanlar özlemlerle yandığım İstanbul’daki arkadaşlarımdan gelen mektupları okudum bir bir. Altı sene önce İstanbul’da vefat eden büyükbabamdan gelmiş bir mektup takıldı gözüme o anı dolu kâğıtlar arasında. Mektup 1997 yazında, yani biz İstanbul’dan göçtükten iki ay sonra gönderilmişti. “Herhalde yavaş yavaş

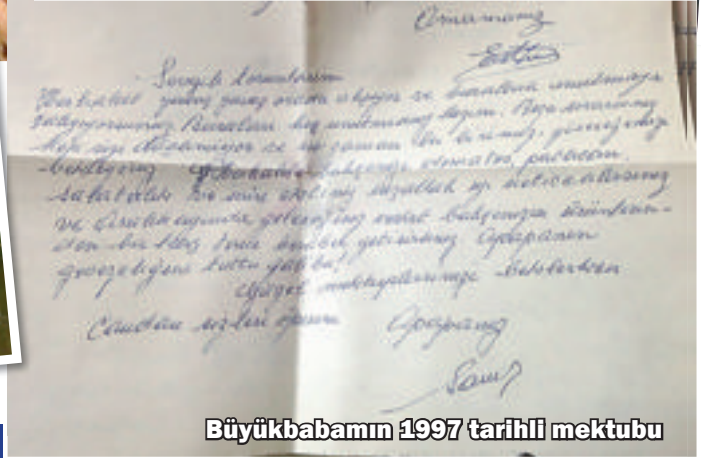

**Meksiko'da konuk olduğum
Arguete ailesi**

Tacos al pastor

Büyükbabamın 1997 tarihli mektubu

orada alışıyor ve buralara unutmaya çalışıyorsunuz. Buraları hiç unutmamanız lazım," diye yazmıştı 1916 Kuzguncuk doğumlu büyükbabam. Yurdu Anadolu, anadili Ladino olan o neslin şivesini duyar gibi oldum neredeyse yirmi yıl önce yazılmış bu isteği okuyunca. Elimdeki telefonla mektubun resmini çekip, dikkatlice zarfına yerleştirdim, ve bulduğum yere geri koydum. Bir kaç gün sonra, büyükbabamın öğüdü zihnimin bir ucuna yerleşmiş halde, "eski evlerim" listesindeki anne evimden ayrılıp Meksika istikametli uçağa bindim. Meksiko City'deki ilk Cumartesi günü ken-

**Aslında
UNUTMAMAK,
dünya insanını
birbirlerine
bağlamak, onları
başka kültürlere
karşı daha duyarlı,
bilgili ve hoşgörülü
olmaya iteklemenin
arzusuydu...**

dimi yabancı bir ailenin evinde havuçlu enginar ve etli kabak dolması, üzerine de ırmık helvası yerken buldum.

Bu Meksika'ya özgü Şabat sofrasında otururken, suratımda buruk bir tebessüm belirdi. "Unutmadım, unutulabilir miyim hiç,"

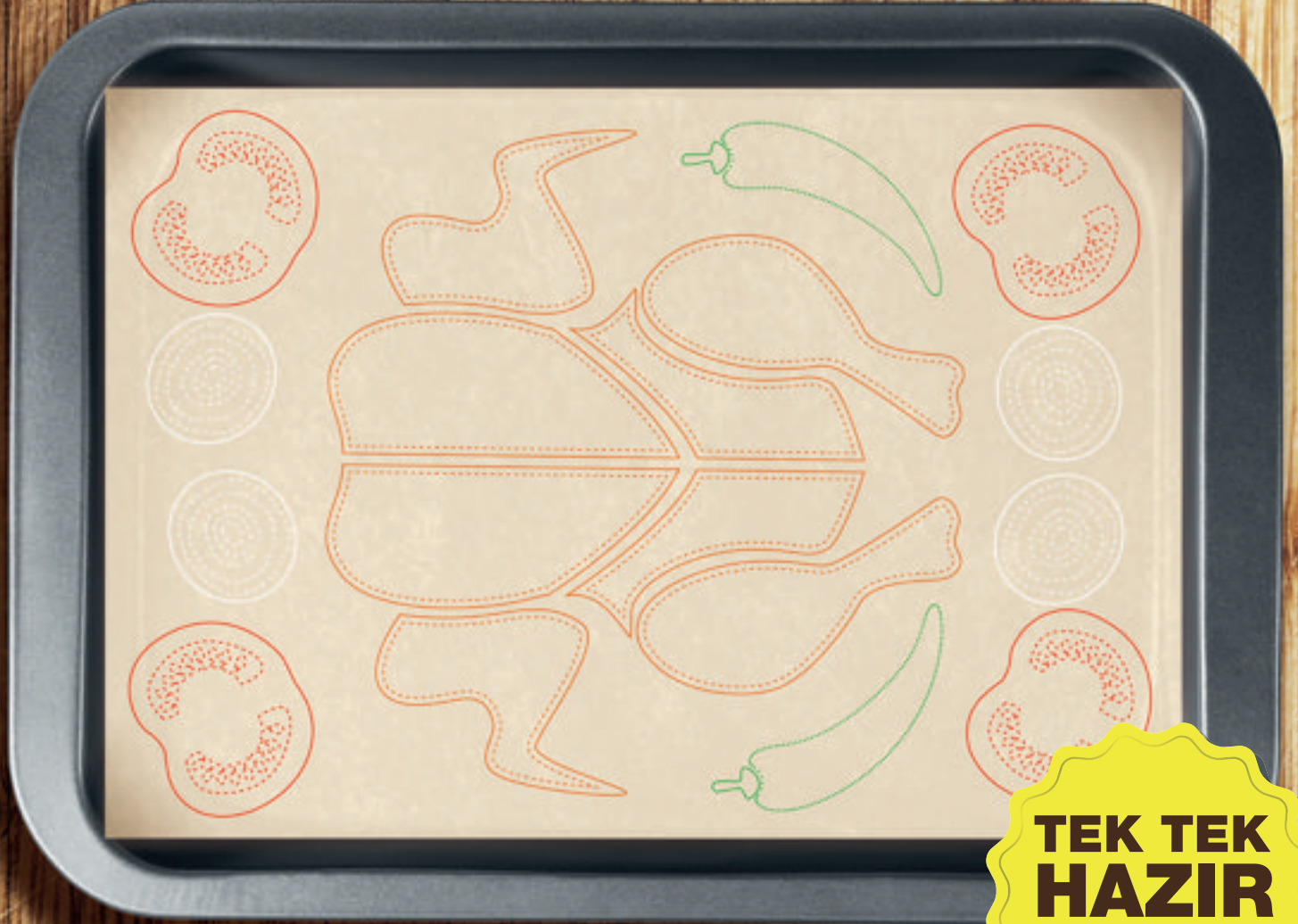
diye cevap vermek istedim büyükbabama. Kırk sene önce Türkiye'den dünyanın başka bir ucuna, Meksiko'ya yerleşen bu aileler unutmamışken ben nasıl unutulurdum ki?

Ama büyükbabamın unutmamaktan kastı, ne bir gün İstanbul'a geri dönmek ne de gurbet ellerde mücver yemekle ilgiliydi. Göçmen topluluklar ev değiştir-

rek aslında dünyanın coğrafyasını değiştirmekteler. Yüz sene önce Lübnan'dan Meksiko'ya göçen insanlar yeni ülkelerini tahmin edemeyecekleri kadar etkilemişlerdi. "Oraları" unutmuyarak Meksiko'nun en ücra köylerindeki çiftçilerin mısır tarlalarında geçen uzun bir iş gününü *tacos al pastor* ile sona erdirmelerine sebep olmuşlardı.

Hatırlamak ne nostalji, ne de özlem ile alakalıydı. Unutmamak, dünya insanını biraz daha birbirlerine bağlamak, onları başka kültürlere karşı biraz daha duyarlı, bilgili, ve hoşgörülü olmaya iteklemenin arzusuydu. Unutmamak kendi kökenlerini genetik süreklilik uğruna sürdürmek değil, tarihinin öğretilerini hatırlamak, hatalarını tekrarlamamaktı. Nathalie Alyon'un yazılarını www.packthestory.com sitesinden takip edebilirsiniz. ■

KOROPLAST®
Hayatı Kolaylaştırır

**TEK TEK
HAZIR
KESİLMİŞ**

ONUN İÇİN KESİLMİŞ GİBİ

Tepsi boyutunda kesilmiş, tek tek çıkabilen Koroplast pişirme kağıtları sayesinde tepsiniz yağlanmasın, yemekleriniz yapışmasın. Koroplast kullanın, hayatınız kolaylaşsın.

Yeni

KOROPLAST®
Hayatı Kolaylaştırır

HAZIR KESİLMİŞ

Pişirme Kağıdı

Pratik
Kullanım

tek tek!

16
ADET
42x37 cm

BURADAN AÇINIZ

TEPSİ EBADINDA
HAZIR KESİLMİŞ

Ulu günler mi, Deh et günleri mi?

Eylül ayına girdik sevgili okurlar. Bir Yahudi için İbrani *Elul* ayı, kendini silkelemeye ba ladığı zamandır. Kameri olan İbrani yılında bu sene *Elul*, Miladi 16 Ağustos'ta ba lıyor. Yahudi'nin artık kendine geldiğı ve en uzakta duranın bile dine yaklaştığı *Ti ri* ayı ise 14 Eylül'e denk geliyor. 1 *Ti ri*, Yahudi yeni yılıdır. Yahudi yeni yılı nedir peki? Buyurun okuyalım.

Sözcük anlamı yılın ba ı olan *Ro  A ana*, Tanrı'nın, Adam ile Hava'yı (Adem ile Havva) yarattığı günü anar; dünyanın doğum günüdür ama dünyanın yaratıldığı tarih değildir. *Ro  A ana*'dan on gün sonra ise yılın en önemli günü olan *Yom Kipur* gelir. Bu iki kutsal günden ve aralarındaki s reden söz etmenin en gerçekçi yolu, İbranice *Yamim Noraim* tabirini kullanmaktır. Türkçe'ye bunu Ulu Günler şeklinde çeviririz. Oysa Anglosaksonlar Deh et Günleri der. Neden mi? Çünkü bu on gün korku havası taşır; Yahudi'yi endişeye, hayatın anlamını aramaya ve tevazuya sevk ederler.

On iki burç arasında *Ro  A ana*'ya hiç  a madan denk gelen burç, Terazidir. Bu burcun, Yahudi yılının bu döneminin taşıdığı dinî anlamın da simgesi olduğı söylenbilir. Neden mi? Çünkü bu dönem yargı dönemidir. Talmud  limlerinin belirttiğı gibi, Tanrı, her kişinin amellerini tartmak üzere terazisini çıkarır. Kefelerin hangi yana eğildiğı ise, bir sonraki yıl için kaderini belirler. Sonra ne olur peki? Tanrı, defterini çıkarır. Bu defter *Ro  A ana*'da

yazılır ve *Yom Kipur*'da mühürlenir. Ama bir umut var tabii. *Yom Kipur* dua kitabı der ki, pişmanlık (*te uva*), dua ve iyilik edimleri, olumsuz yargıyı de i tirebilir. Bunu bilmek, Yahudilerin bu on gün zarfında davranışlarına çok dikkat etmesine yol açar.

Yahudiler birbirlerine nasıl mutlu bir yeni yıl diler? "İyi bir yıl için yazılsın" (*Le  ana tova tikvateni*) diyerek. Tanrı sadece "yazar" ama kararını, on günlük merhamet dönemi sırasında kişinin ne yaptığını görünceye kadar bir sonuca ba lamaz. Bu yüzden *Yom Kipur*'da selamlama "İyi onaylanasın" (*Gmar hatima tova*)  eklinededir. Yargı, *Yom Kipur*'da sonuçlanır. İşte bu yüzden tüm dehşet günleri arasında, *Yom Kipur*, en ürkütücü olanıdır.

Ro  A ana'nın bir ismi daha vardır: *Yom Terua*, yani  ofar'ın  flendiğı gün.  ofar nedir? Koç boynuzundan yapılmış bir çalgı aletidir. Eski zamanlarda savaşa  a rı için kullanılmış. Tıpkı hava saldırısı sırasında çalan siren gibi, insanları düşmana karşı uyararmı . *Ro  A ana*'da  ofar'ın  alınması da bir savaş çağrısı olarak görülebilir. Kötü huylarımıza karşı, haksızlık karşısında pasif

kalma eğilimine, başkalarının kaderiyle ilgilenmek yerine rahatımızı, doğru yerine kolay yolu seçme meyline karşı savaşmak üzere.

Yahudiler Tora'yı almak için Sinay Dağı eteklerinde toplandığında, Tanrı'nın aralarında olduğunu bildiren bir şofar sesi duyuldu. İnsanın tüyleri diken diken oluyor değil mi? *Roş Ašana*'da duyulan şofar sesi, Yahudi'ye, O'nun varlığından hiçbir zaman uzakta olmadığını hatırlatır. Dolayısıyla kişi, hayatını "yüksek otorite" tarafından sürekli izlendiğini bilerek yaşamalıdır.

Tevrat döneminde şofar, bir kralın hükümlerini ilan etmek için çalınırdı. Yahudiler, *Roş Ašana*'da Tanrı'nın krallığı kavramını ve tüm dünya üzerindeki egemenliğini kabul eder.

Şofar hangi makamla üflenir peki? 1) *Tekiah*, kesintisiz uzun bir ses; 2) *Şevaram*, hıçkırmayı andıran, kesintili üç nota; 3) *Teruah*, ağlamayı andıran dokuz kesik ve kuvvetli nota. Sırası nedir diye soracak olursanız, *tekiah*, *şevaram*, *teruah* ve son bir *tekiah*. Bunun anlamı nedir? Hayata önce bütünlük ve mutluluk ifade eden uzun bir sevinç nidası misali, uzun ve kesintisiz bir nota ile başlanır. Ne var ki hayat her zaman gülmemize izin vermez ve bizi zaman zaman ağlatır. Bütün olan, kesintiye uğrar. Acı, yaşamın kaçınılmaz bir parçasıdır. Buna rağmen her zaman *tekiah* ile bitirilir. Ruhen kırık olanlar, yine bütünlenecektir. Acı çekenler, Tanrı'nın dualarını duyacağına ve yeniden şarkı söylemelerine izin vereceğine inanmalıdır. Peki şofar kaç kez üflenir? Çoğu cemaatte, *Roş Ašana*'da tam yüz, *Yom Kipur*'da ise yüz bir kere.

On iki burç arasında
Roş Ašana'ya hiç
şaşmadan denk gelen
burç, Terazî'dir. Bu
burcun, Yahudi yılının bu
döneminin taşıdığı dinî
anlamların da simgesi olduğu
söylenir. Neden mi?
Çünkü bu dönem yargı
dönemidir.

SON PIŞMANLIK BİR İŞE YARAR MI?

İbrani *Elul* ayında sinagoglarda *selihot* (özür) duaları okunmaya başlanır. Yahudilerin üzerine düşen nedir peki? Yaşam koşuşturmasında hafifçe veya sertçe (gidilen hıza göre) frene basarak kendi içine dönmek ve hayatta nelerin düzeltilmesi gerektiğini düşünmek. İçsel bir yolculuk yapmak ve hata yapıldığının fark edildiği konularda, düzeltme yolunda hiç değilse birkaç olumlu adım atmak. Çaba sarf etmek. Ve en önemlisi *teşuva* yapmak. Yapmış gibi değil, yüreğinin derinliklerinde pişmanlık duymak ki, aynı hatalar tekrarlanıp durmasın. Yapacak o kadar çok hata varken, aynalarını tekrarlamak niye? Bu işin esprisi tabii. Hatasız kul olmaz, kabul ama *teşuva* yapmak ve "doğru insan" olmaya çalışmak herkesin elinden gelmeli. Dolayısıyla "son pişmanlık neye yarar?" sorusunun yanıtı "çok şeye yarar" olmalı. Günümüz insanlığının atası Adam, ne yazık ki, Yüce Yaratıcı'yı düş kırıklığına uğratmıştır. İnsanoğlu Onun beklentilerini karşılayamadı. "*Tanrı yeryüzünde insanı yaptığına pişman oldu ve kalbinde ıstırap çekti... Onları yaptığı için pişmanım dedi.*" (*Bereşit/Yaratılış 6:6-7*)

Oysa Tanrı isteseydi, Adam'ı kusursuz ve günah işleyemeyecek şekilde temiz ahlaklı yaratabilirdi. Ne var ki bu türden bir yaratık, ilahi emirleri kabul ya da reddetme, onlara uyma ya da uymama özgürlüğünden yoksun olacaktı. Özgür iradesi olmayan mükemmel bir insan yaratmak, bir robot yapmak-

tan farksızdır.

Tanrı, Nuh Tufanı'ndan sonra Kendi ebeveynlik tanımını (O aynı zamanda bizim hem annemiz, hem de babamızdır ya) yeniledi evlatlarının mükemmel olacağı hayalini sildi: "*Çünkü insan kalbinin eğilimi (yetser lev), çocukluğundan beri kötüdür. Tüm hayatı bir daha asla (şimdi) yapmış olduğum gibi vurmuyacağım*" (*Bereşit 8:21*).

Hani çocukların hep masum olduğunu zanneder, bir yaşıtına ya da hayvana vurduğunda şaşırırız ya? Çocuk bunları yapar çünkü "çocukluğundan beri kötüdür" ve ona doğru yolu göstermek, öğretmek gerekir.

İnsanoğlu ne zaman hesap verir? Yanlış yaptığı zaman. Günah nedir peki? Tanrı'ya ve Onun yaratıklarına yanlış yapmaktır. Bu açıklama basit hatta çocukça gelse de, durumu tam manasıyla açıklamaktadır.

Her ne kadar insan, kalbinde kötü bir eğilimle (*yetser ara*) yaratıldıysa da, Yahudilik insanoğlunun temelde "iyi" olduğuna inanır.

Sabahları uyanınca, elimizi yıkadıktan hemen sonra okuduğumuz kısa duada şöyle deriz: "Bizi hataya düşürme... Bizi kötü eğilimden uzaklaştır... Kötü eğilimlerden koru..." Çünkü günah, pusuda bekleyen bir tür virüs gibidir. Ancak iş işten geçtikten sonra varlığının farkına varırız. Günah, kendimizden kaynaklanan ruhani bir bozukluk, maneviyatımızdaki bir zayıflıktır belki de. Dolayısıyla günah işlemek, Tanrı'ya yabancılaşmaktır. Çaresi ise, doğru yola geri dönmek ve O'nunla ilişkimizi canlandırmaktır.

Bizi *yetser ara*'dan uzak tutması için dua etmemizin nedeni, korumanın bir tek Tanrı'nın Elinde olmasıdır. Onun yardımı olmadan, başarmamız pek mümkün değildir.

Aslında günah, doğal bir süreçtir. Yaşadığı süre boyunca hastalanmayan insan var mıdır? "Ben hayatımda doktora gitmedim" diyenleri duyarız ama bu, doktora gitme ihtiyacını duymamalarından çok, mutlu bir bilinçsizlik içinde olduklarını gösterir. Nefes alıp verdiğimiz sürece günah işleyeceğiz. Mesele, tıpkı hastalıklarda olduğu gibi durumun kronik hale gelmemesidir. Hastalık daha akut iken, günah işlediğimizin farkına varmalı ve *teşuva* yapmalıyız. *Hovot Alevavot* (Kalbin Görevleri) kitabının yazarı İbn Pakuda, pişmanlığa giden yolda atılacak adımları şöyle sıra-

lar: (1) Kişi, işlediği günahın bilincine varmalıdır; (2) Yaptığının Yahudi Kanunu açısından suç olduğunu anlamalıdır; (3) Günahının cezasız kalmayacağını bilmelidir; (4) İşlediği günahın Yukarıda “deftere kaydedileceğini” idrak etmelidir; (5) Hastalığının çaresinin pişmanlık duymak olduğuna ve şifanın bu yoldan geleceğine yürekten inanmalıdır; (6) Yüce Yaratıcı’nın ona bahsettiği iyilikleri düşünmeli, O’na minnet duyması gerekirken neden başkaldırdığını anlamaya çalışmalıdır; (7) İçine düştüğü kötülükten kurtulmaya azmetmeli, kötülükten uzak durmak ve tamamıyla vazgeçmek için çabalamalıdır.

Pişmanlığın yedi adımını birer sözcük ile özetlemek gerekirse: suçluluk, pişmanlık, itiraf, özür, onarma, kefare, değişmek.

Ne demiştik? Hakkımızda verilecek kararı olumlu yönde etkileyecek olan neydi? *Teşuva*, dua ve iyilik edimleri. Pişmanlık duyup *teşuva* yapan kişi, bambaşka ve yepyeni bir insana dönüşür. **“Sanki başka bir insan oldum. O günahları işleyen kişi değilim artık” (Maimonides, Mişne Tora, Pişmanlık Kanunları 2:4).** *Teşuva* yapan kişi bazen ismini değiştirmek isteyebilir. İsmi değiştiren kişiye eski adıyla hitap etmek, bütün değişim ve başarısını inkâr etmek, yok saymaktır ki, hiç kimse böyle bir hakka sahip değildir.

Yom Kipur’da dua edilirken önce övgü ile başlanır:

Güçlü olan ve ışık saçan Sen / Göklerin ve yeryüzünün Yaratıcısı / Kim Senin gibi güçlü bir Tanrı’dır? / En derin sırları açıklayan Sen / Doğru konuşan Sen / Kim Senin gibi güçlü bir Tanrı’dır? / Görkemli giysisine bürünmüş olan Sen / Eşsiz olan Sen / Kim Senin gibi güçlü bir Tanrı’dır? / Bakışları temiz olan ve kötülere bakmayan Sen / Göklerde oturan Sen / Kim Senin gibi güçlü bir Tanrı’dır? / Günahları bastıran, adaletle bezenmiş olan Sen / Kim Senin gibi güçlü bir Tanrı’dır? / Kralların Kralı / Korku uyandıran Yüce Tanrı / Kim Senin gibi güçlü bir Tanrı’dır? / Düşenlere destek veren Sen / Ezilenlere cevap veren Sen / Kim Senin gibi güçlü bir Tanrı’dır? / Bedelimizi ödeyen ve bizi kurtaran / Büyük bir güçle ilerleyen Sen / Kim Senin gibi güçlü bir Tanrı’dır? / Yüce göklerden oturan / Kalbi temiz olanları destekleyen Sen / Kim Senin gibi güçlü bir Tanrı’dır? Kim Senin gibi günahları bağışlar ve mirasından kalanların suçlarını görmezden gelir? Öfken uzun

siürmüyor Tanrım çünkü Sen bağışlayıcı, devamlı iyilik yapmak isteyen bir Tanrısın. Bizi yeniden bağışlayacak, günahlarımızı silecek ve hatalarımızı denizin derinliklerine atacaksın.

Sonra yakarılır:

Babamız Kralımız (Avinu Malkenu), Senin önünde günah işledik, bize acı / Babamız Kralımız, Senden başka Kralımız yok / Babamız Kralımız, İsminin hatırına bize iyi davran / Babamız Kralımız, bizim için iyi bir yıl yenile / Babamız Kralımız, bizimle ilgili tüm sert ve kötü hükümleri iptal et / Babamız Kralımız, bizden nefret edenlerin, amaçlarını gerçekleştirmesine engel ol / Babamız Kralımız, düşmanlarımızın planını boz / Babamız Kralımız, çocuklarını salgından, yağmardan, yıkımdan ve vebadan (ve kötü eğilimlerden) koru / Babamız Kralımız, halkının içindeki tüm hastaları tam

Roş Aşana’da duyulan şofar sesi, Yahudi’ye, O’nun varlığından hiçbir zaman uzakta olmadığını hatırlatır. Dolayısıyla kişi, hayatını “yüksek otorite” tarafından sürekli izlendiğini bilerek yaşamalıdır.

olarak iyileştir / Babamız Kralımız, mirasından belaları uzak tut / Babamız Kralımız, bizim yalnızca toz olduğumuzu hatırla / Babamız Kralımız, tüm hatalarımızı sil ve bağışla / Babamız Kralımız, hakkımızdaki, kararın kötü kısımlarını iptal et / Babamız Kralımız, sonsuz merhametle bütün borçlarımızın kayıtlarını sil / Babamız Kralımız, gözlerinin önünden tüm günahlarımızı sil ve onları yok et.

Farkındaysanız, herkesin adına itiraf

ediliyor ve af dileniyor, sevgili okurlar.

Ve yalvarılır:

Babamız Kralımız, bizi İyi Bir Yaşam Kitabı’na yaz / Babamız Kralımız, bizi Düriştlerin ve Sana Bağlı Olanların Kitabı’na yaz / Babamız Kralımız, bizi Erdemlilerin ve Günahtsızların Kitabı’na yaz / Babamız Kralımız, bizi Bağışlama Kitabı’na / Temize Çıkarılanların, Hataları Silinenlerin Kitabı’na yaz / Babamız Kralımız, bizi Refah ve İyi Bir Geçim Kitabı’na yaz / Babamız Kralımız, bizi Kurtuluş ve Esenlik Kitabı’na yaz / Babamız Kralımız, bizi önünde (huzurunda) iyi bir şekilde hatırla / Babamız Kralımız, bizi bağışla ve bize cevap ver / Babamız Kralımız, tam bir pişmanlıkla Sana dönmemizi sağla / Babamız Kralımız, sesimizi duy, bizleri kurtar ve bizlere bağışlayıcı davran / Babamız Kralımız, bizim için değilse bile, Kendi hatırına bunları yap / Babamız Kralımız, dualarımızı şefkatle ve iyilikle kabul et / Babamız Kralımız, bizleri Senin önünden elimiz boş döndürme.

Son olarak Tanrı’ya şükredilir:

Sana teşekkür ediyoruz Ad., sonsuza dek Tanrımız ve atalarımızın Tanrısı olduğun için, Sen Kayamız (gücümüz), yaşamımızın Kayası ve kurtuluşumuzun Koruyucususun. Her kuşakta, Senin elinde olan yaşamlarımız için, bizim hatırıma her gün gerçekleştirdiğin mucizeler için, her an, akşam, sabah ve öğlen yaptığın mucizeler ve iyilikler için Sana teşekkür edeceğiz ve övgülerimizi dile getireceğiz. Sen iyisin, merhametini sakınmıyorsun. Bağışlayıcısın, sevgin tükenmiyor. Her zaman için umudumuz Senden.

Ve bütün bunlar için İsmi sonsuza dek kutsansın, yüceltilsin ve övülsün. Ve tüm canlılar Sana teşekkür etsin.

İyi yaşam kitaplarına yazılma dileğiyle, esen kalın sevgili okurlar. ■

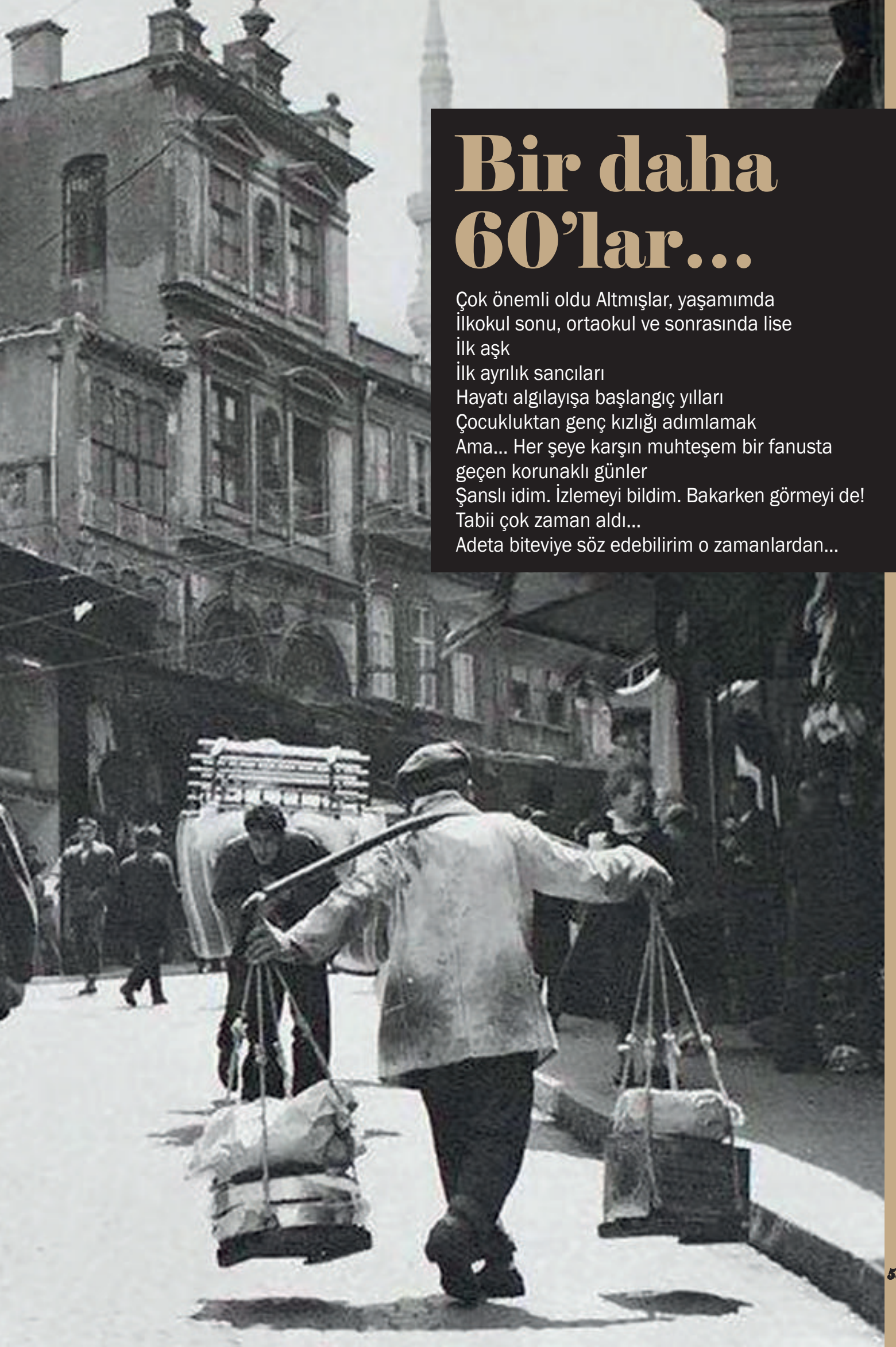
ANI

Suzan Nana TARABLUS

Bir daha 60'lar...

Çok önemli oldu Altmışlar, yaşamımda
İlkokul sonu, ortaokul ve sonrasında lise
İlk aşk
İlk ayrılık sancıları
Hayatı algılayışa başlangıç yılları
Çocukluktan genç kızlığı adımlamak
Ama... Her şeye karşın muhteşem bir fanusta
geçen korunaklı günler
Şanslı idim. İzlemeyi bildim. Bakarken görmeyi de!
Tabii çok zaman aldı...
Adeta biteviye söz edebilirim o zamanlardan...

1960'larda ayıcılık
para kazandıran
bir iş kolu idi

Istirap dolu KOCAOĞLAN

Elinde uzunca bir değnek, kumaş bir torba, bir tef ve tabii ki bir darbuka... Değneğini verirken Kocaoğlan'a, şöyle derdi: "Koca karı hamamda ne yapar?" Ve ayı oynatıcı... İsterdi ki ayı değneğin etrafında dönsün.

1960'larda ayıcılık para kazandıran bir iş kolu idi. Ayı ile ayıcı sokaklarda, mahalle aralarında gezer gösteri karışığında seyircilerinden para toplardı, tefinin içine.

Burnundaki halkasından zincirlere vurulmuş ayılar...

Mahalle kültürünün bir parçası!

Tabii ki vahşet!

Sürdü bu vahşet 80'li yıllarda WSPA'nın^[1] "Aylara Özgürlük" projesine dek.

Ve ayılar özgür kaldı!

Sokaklardan gelen TINILAR

Aynı yıllarda, minik çocuklar vardı – boylarını aşan sesleriyle "yazyoo-oo" – "yazyoooo" diye haberlerin en vurucu başlıklarını haykırarak gazete satan. Aile bütçesine karınca kararınca bir harçlıkla katkıda bulunma telaşında koşuşan.

Sokaklarda dondurmacı, şerbetçi, sular...

Nobelli yazarımız Orhan Pamuk'un son eseri, "Kafamda Bir Tuhaflık" romanında uzun uzun anlattığına yogurtçu, sağlı sollu ahşap muhafazalarda taşıdığı tepsiler, omzundaki kıvrak değneğin yaşamsal dengesinde...

Aynen bir ip cambazı gibi, dengede!

Minik çocuklar, boylarını
aşan sesleriyle "yazyooooo
- yazyoooo" diye haykırarak
gazete satarlardı

Sucu

Ellerinde çingırak, bizim sokağa götürdüğümüz kaplara istediğimiz kadar tartarlardı, dara diye kullandıkları taşların desteğinde.

Kışları ise uyku rehabetinin bozguncuları, bozacılar.

Çocukluğumun hasretiyle andığım pamuk helvacılar, pembe renginin tüm gamlarını sevdiren.

Her satıcıdan başka bir seda...

Çığirtısını unutmadığım gezici Migros satış kamyonları. Temel gıda ürünlerini her gün, herkese, mahalle mahalle dolaşarak ulaştırıran... İlk gördüğümde çağ-atlamış hissettirmişti.

Galetacı

Gezici Migros kamyonları

Migros melodisi duyanlar sokağa dökülür, arabanın arka kapısında kuyruğa girilir, dar-uzun koridorunda sağlı sollu raflardan alışveriş edilir ve şoför mahallinin sağındaki kasa kısmında parası ödenerek eldeki torbalarla ön kapısından inilirdi. Hafızama kazınmış yoğun bir sabun, zeytin ve peynir kokusu...

Gezgin dondurmacı

Ath tramvayın yolu Dingo'nun ahırından geçermiş

TRAMVAYIN ATLISI DA VARMIŞ

Tramvaylar...
Tüm nostaljik İstanbul fotolarında yer alırlar ya!
Güven duyardım tramvaylara. Değişmeyen bir sağlamlık duruşu! Üstelik genel anlamda kazasız-belâsızdı, vatan ile tramvay!
Çocukluğumda şöyle bir tramvay öyküsü de anlatılmıştı:
"Atlı Tramvaylar" zamanında, tramvaylar iki atla çekilirken dik Şişhane yokuşunu çıkabilmek için Azapkapı'dan takviye at alarak yokuşu çıkabiliyorlarmış.
Tramvay bu haliyle Taksim'e kadar gelir, burada çıkartılan atlar, bugün Taksim alanının batı kısmındaki Sular İdaresi ile Fransız Konsoloslugu arasında bir ahırda bir süre dinlendirildikten sonra tramvaya bağlanmadan boş

olarak Azapkapı'ya götürülürlermiş. Taksim'deki bu ahır Dingo adlı bir Rum vatandaşa işletirmiş.
Gün boyu bir sürü atın girip çıkmasından dolayı dilimizdeki, "Burası Dingo'nun ahır mı giren çıkan belli değil," sözünün buradan geldiği söylenir.
Tabii ki Rum karşıtı, ayrımcı ve negatif anlam yüklü bir söylem...
Atlılarından sonra gelir benim çocukluğumun elektrikli tramvayları. Elektrikli tramvaylar 1961 yılında Avrupa, 1966 yılında ise Anadolu yakasında seferden kaldırılır. 1961 yılında işletmeye alınan trolleybüsler, 1984'e kadar hemşerilerimize hizmet verir.
Tramvay-trolleybüslerle ("Boynuzlu" derlerdi, trolleybüse...) ulaşım İstanbul tarihinde önemli bir dönemeç...

Yaşamın dönemecindeki kız

Lâkin 60'lı yıllarda sürdürüle-gelen ayrımcı söylem hangi dönemde, nasıl ve ne zaman son bulacak, hayli meraktaayım.

Anlatı şöyle:

İlkokulu, çevremdeki tüm dönemin çocukları gibi, bir "mareşal" veya bir "süper-star" duyguları içinde tamamlamıştım (o güne kadarki en büyük başarımdı!). Hediye bir "Tissot" kol saati idi. Bir de annem-babam ile baş başa Karaköy'deki Liman Lokantası'nda süper şık bir onurlandırma yemeği... Peşinden gurur dolu olarak başladığım "High School" (Şimdiki Beyoğlu Anadolu Lisesi).

Orta 1'de...

Sanırım Coğrafya öğretmeni idi, sınıfa giriş yapmakta olan.

Biraz geç girdiğinden doğal bir kargaşa, kaynaşan, yüksekçe seslerle konuşan kızlar!

Bağırarak şöyle demişti öğretmen:

"Nedir bu rezalet! Burayı havraya çevirmişsiniz!"

O benim için bir "ilk" oldu!

Ötekileştirilmişim.

Dini mekânım aşağılanmıştı.

Şok geçirmiştim.

Dehşete kapılmıştım.

O gün bu gündür, halen taşımayı sürdürdüğüm o "bu-konuda-bir-şey-yapılmalı" edasını, hatta "Don Kişot" edasını diyebilirim, üzerimden hiç atamadım.

Şişli Meydanı 60'lı yıllar

Otomobiller üzerine...

Araçlardan söz-ede-
geldik.

Arkadaşım Lizî'nin
(Yazar Liz Behmoa-
ras) bir anısını nakle-
diyorum:

*"60'lı yılların başında
Şişli Meydanı'nda
Camii'n tam karşısında*

*idi evimiz. İlgi odağımız ta-
bii ki cami idi. Özellikle asker
cenazelerinde Mehter Bandosu
gelirdi... Biz de pencerelere yapışır-
dık. Bir de her akşam neredeyse hep
aynı saatte geçen kocaman, mavi-beyaz
bir Amerikan arabasının yolunu gözler-
dik. Sanırım bir "İmpala" idi."*
Düşünebiliyor musunuz, tek bir ara-
ba.

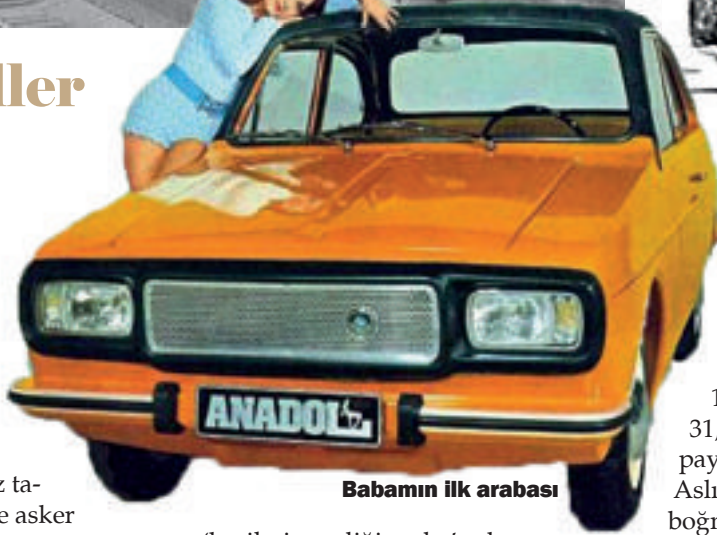
Meydandan aynı saatlerde arabanın
süzülerek geçişi...

Ve bunu heyecan içinde bekleyen
çocuklar.

O dönemlerde kanatlıymışçasına
tedavülde olan o Amerikan arabaları
zenginliğin, biraz da sanırım "gösteri-
şi sevenlerin" kullanımında idi.

*** **

Tasarım ve mühendislik anlamında
ilk Türk otomobili "Devrim" ise de
otomobil imali üzerinde "deneme
mahiyetinde" diye adlandırabileceği-
miz çalışmalar olmuştu. Seri üretimi
Ford motoruyla yapılan ilk Türk oto-
su Anadol, 1967'de satışa sunuldu.
İlginç kısmına gelelim:
Kaportası "Fiberglas" idi!
Kaportasının samana benzetilmesi
Anadollar için uzun süre alay konusu
oldu. Anadol tutkunlarının sinirlerini
bozan 'ineklerin ağzını sulandırıyor',

Babamın ilk arabası

'keçilerin yediği araba' şek-
lindeki espriler, gerçeği hiç de
yansıtmıyordu aslında.

Çünkü petrol türevi malzemenin yen-
mesi imkânsızdı!

Bu esprinin kaynağı ise oldukça il-
ginç bir tesadüfe dayanıyordu:
70'li yıllarda Beşiktaş'ta bir Anadol
yokuştan inerken, İnönü Stadının ya-
nında kaza yapmış. Bu sırada da bir
eşek arabası yanından geçiyormuş.
Hayat dergisinin muhabiri, duran
eşek arabasıyla Anadol'un yan yana
fotoğrafını çekerek 'eşegin yediği ara-
ba' diye bir mizansen yapmış. Bu da
markaya yapışan bir espri olmuş.

NÜFUS... ülkelere vize...

İstanbul'un nüfusu...

Resmi rakamların yanı sıra İstanbul
nüfusu ile ilgili şehir efsanesi muh-
tevasında pek çok gayri resmi rakam
da mevcut. Resmi kaynaklarca doğru-
lanmayan rakamlara göre İstanbul'un
bugünkü nüfusu tam olarak 17 mil-
yon olarak açıklanmış.
Bana kalırsa 20 milyona ulaştı bile!

Lâkin kanımca bu büyümenin
denetimsizliğinin üstü örtül-
mek isteniyor!

Yani günümüzde bu Şehr-i
İstanbul, 130 kadar ülkeden
daha büyük!

1965 nüfus sayımında Türkiye
31,5 milyon iken İstanbul'a düşen
pay 2,3 milyon idi.

Aslında anlatımlarımı rakamlara
boğmayı sevmiyorum.

Ama bugün ulaşılan 'azameti' nasıl
anlatsam ki!

Ülke demişken...

Canı isteyen, paşa keyfi geldiğinde,
istediği ülkeye seyahat edebilirdi.

Kısacası Türklere VİZE uygulaması
yoktu...

Düşünebiliyor musunuz?

Vize Yok!

Ta 1980 ihtilâline değin...

Geçtiğimiz yıllarda Yurt Dışında Ya-
şayan Vatandaşlar Sivil Toplum Ku-
ruluşlarının düzenlediği buluşmada
konuşan o günlerin AB ilişkilerinden
Sorumlu Bakanı Egemen Bağış, "Vize
belâsı, bize maalesef Avrupalıların değil
1980 darbesini yapanların attığı kazıktır!
1980'e kadar, 1963'te imzalanan anlaşma
nedeniyle vize uygulayamayan ülkelerin
darbe sonrası o dar vizyonlu zihniyetin
göz yumması hatta teşvik etmesi sonrası
vize uygulaması sorunu ile karşılaştık. O
atılan kazığı hâlâ çıkarmaya çalışıyoruz,"
demişti.

AYA yolculuk

Bizler günlerin birinde vizesiz seya-
hat etmeyi uma-duralım...

Altmışlı yılların sonlarında

İstanbul Hatırası

Amerikalı Astronot Neil Armstrong aya gitti...

Aya... Hem de vize peşine düşmeden! Gemini 8 uçuşuyla ilk kez uzaya gitti. Apollo 11 ile yaptığı ay yolculuğunda aya ilk ayak basan insan oldu. Armstrong'un bu tarihi adımıyla insanlığın tarihinde yeni bir çağ açılmış oldu.

Ay üzerinde yaptığı yürüyüşte ilk söylediği ve tarihe geçen cümle şöyle idi...

"That's one small step for [a] man, one giant leap for mankind."

"[Bir] insan için küçük, insanlık için dev bir adım."

O günlerde henüz herkes televizyon sahibi değildi. Tanıdığım birçok kişi canlı yayında astronotun seyr-ü seferini izlemek için birer televizyon edinmişti.

Sevgili Okur,

İnanın ki kelimeler ile anlatılamaz bir duygu idi...

Coşku, heyecan, insanlığın ulaştığı "doruk"!

Azamet.

Güç gösterisi...

Algılaması hayli zor!

Hele hele özellikle o Altmışlı yıllar için!

*** **

İlk insan yapımı uydu – Sputnik'i

İlk canlı – Laika köpeği

İlk insanı – Gagarin'i

İlk kadını – Valentina Tereshkova'yı

Uzaya gönderebilen hep Ruslar idi.

Rusların uzaya insan göndermeyi başaran ilk güç olmasının o günlerin ABD Başkanı Kennedy'i çılgına çevirdiği kaydedildi. O sıralar Kennedy,

Apollo 11
Aya ilk ayak
basan astronot
Neil Armstrong

ABD'nin 1960'lar bitmeden Ay'a ayak basması gerektiğini ilân etti. Amerikan uzay çalışmalarının duayenlerinden John Logsdon, *"John F. Kennedy and the Race to the Moon"* adlı kitabında, Kennedy'nin, uzaya ilk insanı gönderen Rusları katmerli bir yenilgiye uğratmak için, Ay'ı hedef olarak seçtiğini anlatıyor.

“İLK” suikastım

Amerika Birleşik Devletleri'nin 35. Başkanı John Fitzgerald Kennedy 31 Mayıs 1961'de başkanlık koltuğuna oturmasından öldürüldüğü güne kadar ülkesine topu-topu 1,037 gün liderlik etmişti. Fakat Altmışların dünya politikası üzerindeki etkisi tartışma götürmez bir şekilde büyük oldu. Karısı Jackie ve iki minik çocuğu ile son derece dinamik, güzel ve “genç” bir tablo sergiliyordu. O dönem, bir genç kız olarak hayranlıkla baktığım ideal-aile-tablosu idi. Kasım 1963'te Dallas'ta dünyayı sarsan kurşunlar yanında güzel eşi ile Kennedy'i taşıyan korteje ateşlenmişti. Ve bir anda kıyamet kopmuştu. Bu benim televizyondan da olsa, tanıklık edeceğim ilk suikast oldu. Jackie'nin kanlanmış pembe tayyörü hala gözlerimin önünde... O günlerde Amerika'nın “Pill-box” (ilaç kutusu) şapkalarıyla özdeşleşmiş bir stil ikonuydu, Jackie. Başkan Kennedy ise öldürüldüğü gün sadece 45 yaşında idi...

Öğrendim ki bir önceki yıllarda ekilen tohumların hem iyi hem de kötü hasadı bir sonraki on-yılda toplanıyor. Altmışlarda da öyle oldu. ABD'de Kennedy'nin başlattığı sivil toplum hareketlerinin dinamizmi ülkeye yayıldı. Irkçı olaylar patladı. Martin Luther King öldürüldü.

*** **

Yeni fikirler

Sosyal yaklaşımlar değişiyor

Teknoloji dev adımlarla ilerliyor

Ülkeler sınırlarının ötesine bakmaya başlıyor

Fırsatların sonsuz olduğuna inanılıyor

*** **

Jackie - John F. Kennedy

Che Guevara

Ernesto Che Guevara...
1960'lardaki Arjantinli devrimci lider!
Ona hepimiz, daha doğrusu genç kızların büyük çoğunluğu âşıktı!
Küba'yı kurtarma savaşında Castro'nun yanında yer almıştı. O dönem özellikle sol kesimin idoli idi! Che öldürüldüğünde sadece 39 yaşında idi.
Ve ikon oldu.
Fidel Castro ise, ağır aksak da olsa hala yaşıyor.

"Let's Twist again, like we did last summer..."

almıştı.
Hani... İlham Gencer çalardı, orada!
Mütevazı
Masum
Coşkulu
Eğlenceli

Ve bol danslı idi o geceler
Yapaylıktan, zorlamalardan hayli uzak
Elbiseler- takılar-saç-makyaj-şapka konu olmazdı
Sımsıcak ve gerçek idi!

Çılgınlık ve eğlence derken...

Altmışlar boyunca dünyada olduğu gibi Türkiye de yirmili yaşlarında gencecik kadın ve erkeklerin devrimlerine, gösterilere liderlik ettiklerine ve yaşlı otoriteleri sarstıklarına tanık oldu.

Zincirler koparılıyor
Eksantrik kıyafetler
Dans... En yüksek oktavlarda müzik
Mücadele – çatışma – dans
Gazete manşetleri de genelde gençlerin işgalinde

"Let's Twist again, like we did last summer..."

61'de tam bir çılgınlık idi, Chubby Checker'in monoton dansı
Bütün aile kutlamalarında kuzenlerimle, yakışıklı dayımla, canım babamla "Twist" yapa-durduk...
Düğünlerde ama en çok Bar-Mitzva'larda.
"Kutlama" derken... Bugünkü benzerlerine hiç benzemezlerdi.
Birer aile olayı idi!
Belki de benim yakınlarım böyle değerlendirmişti... Bilemiyorum...
Örneğin kuzenimin ve abimin 13-Yaş-Kutlaması Site Sineması'nın üst katlarında bulunan "Çatı" adlı lokalde yer

"Souper froid"

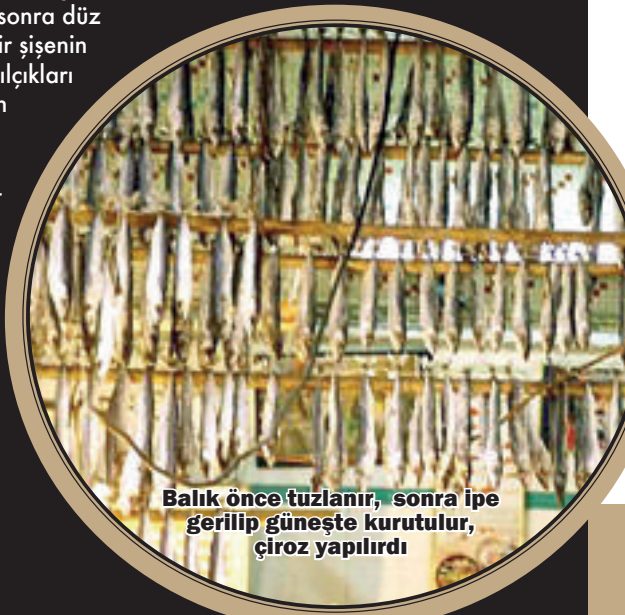
Ailem, amca-dayı-yenge-hala-enişte ve bolca kuzen ekseninde idi. Aramıza katılan "çok yakın arkadaşlar" da ailemizin temel direklerine dönüşürdü.
Sadece kadınlar arasında hafif yollu bir rekabet anımsıyorum...
Biz kuzenleri öncelikle "okul başarıları" konusunda fişeklerlerdi. Bunun ömür boyu sürecek gönül yaralarına dönüşeceğini düşünemedim...
Babalar "Bezik" oynardı... Neşe dolu bağırtilar içinde...
Anneler hazırlanan sofralarda da yarıştı.
"Souper Froid" ("Soğuk Tadımlıklar" anlamında), yani bugünlerin "brunch" sofraları misali...

Çok zengindi onlar!
Amerikan salatası... Patates Salatası. Tarama.
"Likorino" ve çiroz...
Balık ve tüm türevleri babamın esas ilgi alanı idi!
Çinakop – hamsi tuzlardı.
"Likorino" tütülenmiş bir balıktı.

Çiroz da önce tuzlanır ve bir ipe gerilip güneşte kurutulurdu. Çirozun en yaygın yenilme biçimi çiroz salatasıydı. Çirozlar ızgara yapılarak ve kızartılarak pişirildikten sonra düz ve sert bir yüzeyde tokmakla (veya bir şişenin tersiyle) dövülerek başları, derisi ve kılçıkları ayrılır. Lime-lime yapıp didiklendikten sonra zeytinyağı, sirke ve limon suyu eklenerek servis yapılırdı.

O dönem sanırım sadece sucuk-pastırma-salam çeşitleri dışarıdan alınırdı. Çoğunlukla Çiçek Pasajındaki mezcilerden...

Şimdiki gibi her köşede bir mezeci yoktu tabii!
O masaların çeşnisi, ailenin neşesi çocukluk anılarımın en zenginleri!
Özellikle havaların "gezilere" izin vermediği her Pazar öğleden sonrasında...

Balık önce tuzlanır, sonra ipe gerilip güneşte kurutulur, çiroz yapılırdı

Ertesi gün Pazartesi

Oysa haftanın en neşesiz günü Pazartesi idi...

Annemin çamaşır günü!

Üstelik hazır çamaşıra soyunmuş iken, büyük temizlik, çarşaf-örtü değişimi!

Ev ayağa kalkardı. Hatta amuda kalkardı!

Ta annem akşama kendini bitap olarak koltuğa atana kadar.

Şimdilerde "çamaşır gününü" algılatmak için çaresiz anlatıyorum:

Öncelikle Türkiye'de ilk otomatik çamaşır makinesinin 1974'te imal edildiğini biliyoruz.

Altmışlarda bizim evimizde sadece merdanelisi vardı.

Makine banyonun ortasına çekilirdi.

Kirli su borusu tuvalete kanca ile tutturulur, temiz su da lavabo çeşmesinden bir boru ile temin edilirdi. Sıcak veya daha sıcak su yıkamaları için tencerelerde kaynatılan sular makinenin kazanına boci edilirdi. Beyazların daha beyaz görünmesi için de çivit!

Tam bir kâbus idi vesselam!

Üstelik kalabalık bir ailede!

Aklıma düştükçe, sıtma nöbeti!

Sanırım ancak 70'li yıllardan sonra sadece zengin evlerine girebilmişti tam otomatik çamaşır makineleri, şimdiki-lerden çok daha primitifi tabii!

Üstelik beyaz eşya – özellikle buzdolaplarının kaliteli-leri genelde ithal idi ve on-yıllarca kullanılırdı. Kayınvali-demin evini ilk ziyaretimde buzdolabının yaşının nişanlımından daha büyük olduğunu öğrendiğimde hiç de hayret etmemiştim!

İnsan ömrü uzamağa başlıyor

Aya yolculuk yapıldığı gibi...

İnsan yaşamı için çok önemli buluşlar da açıklanıyordu.

Örneğin ilk kalp nakli!

Daha öncelerinde:

Altmışların başlarındaki teknolojik gelişmeler...

Ameliyat tekniklerinin ilerlemeleri...

Cerrahlara kopmuş parmakları ve uzuvları yerine takma (re-plantasyon) imkânlarını sağlamıştı...

Evet, ilk başarılı kalp nakli, 1967 yılında Güney Afrika'da yapılmıştı.

Profesör Christian Barnard ve 30

Çamaşır
günlerinin
vazgeçilmezi
merdaneli
makine

doktordan oluşan ekip, 54 yaşındaki bakkal Louis Washkansky'e kalp nakli yapmıştı.

Trafik kazasında yaşamını yitiren genç bir kadının kalbiydi.

Cape Town'da.

Hasta yeni kalbiyle 18 gün yaşayabilmişti.

Bakkal Washkansky hayatını zatürreden yitirmişti.

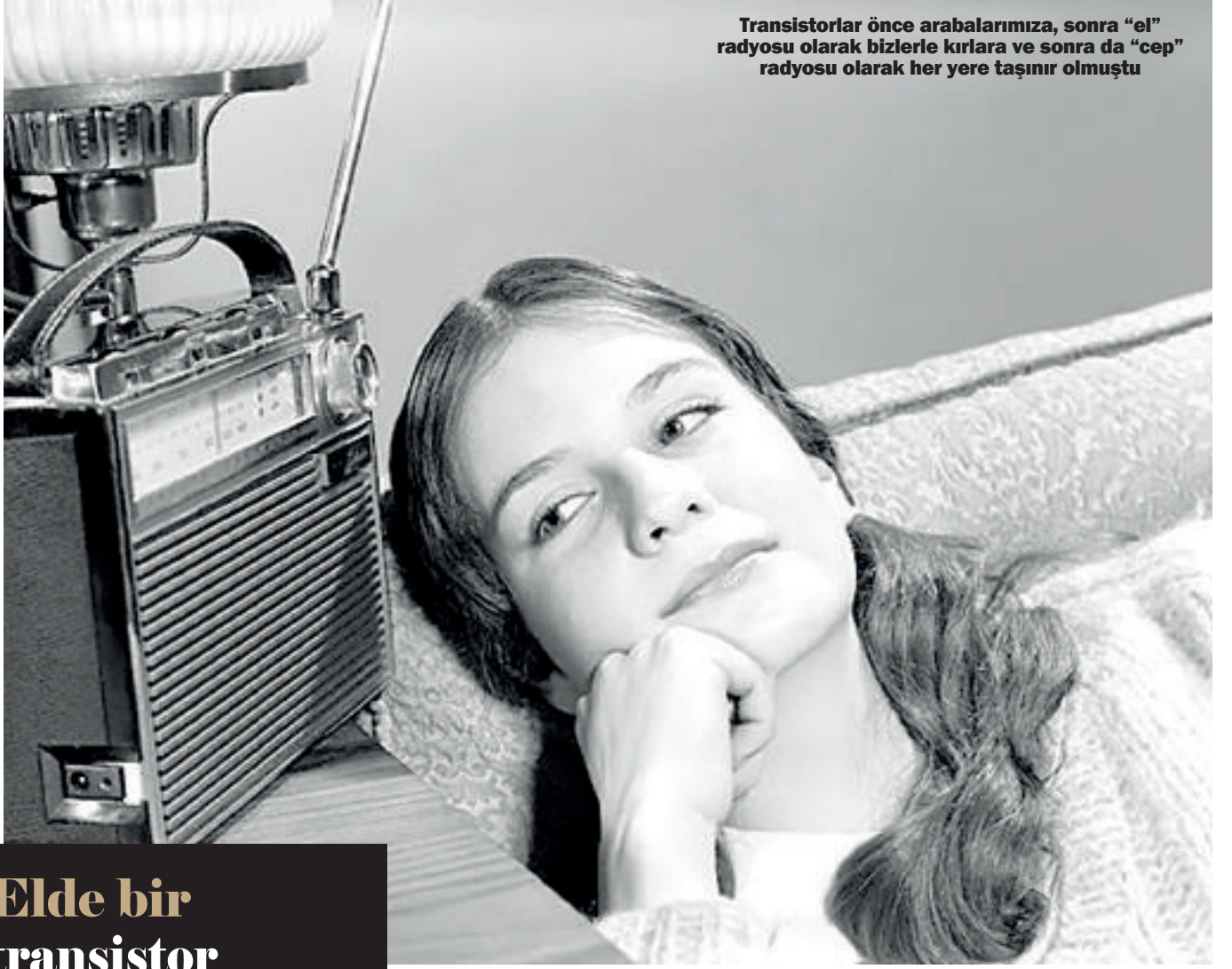
Cerrahın kardeşi Marius Barnard ameliyata onunla girmişti.

20 yıl kadar sonra o günlere ait hatıratını yazan Marius, o anlardan şöyle söz etti:

"Her şey olup bittikten sonra kanın kalp içindeki pompalaması başladığında, Chris arkasına yaslandı ve sadece 'çalışıyor...' dedi!"

Transistorlar önce arabalarımıza, sonra “el” radyosu olarak bizlerle kırlara ve sonra da “cep” radyosu olarak her yere taşınır olmuştu

Elde bir transistor

1920'lerden 1960'lara kadar radyo! Evlerimizin başköşelerindeydi. Resmen karşısına geçip izlediğimiz demirbaş bir iletişim aracıydı. Aynen şimdilerde TV'lerimize yapıştığı gibisinden!

Sonra “transistör” adı verilen minik aygıtlar tüplü teknolojileri ortadan kaldırdı, radyolar da evlerin dışına çıkabildi.

O günlerde artık “Alamancılar” gurbetten sılaya dönerlerken her birinin elinde böylesi bir radyo vardı. Sokakta, radyoyu kulpundan tutup gezenleri inanın ki anımsıyorum... İrice bir el çantası boyundaydılar.

Transistorlar önce arabalarımıza, sonra “el” radyosu olarak bizlerle kırlara ve sonra da “cep” radyosu olarak her yere.

Ve bugün, 2 yaşındaki torunum Emir'in tabletten “Skype” vasıtasıyla oğlumu/babasını aradığını... İzlemek istediklerini seçe-seçe “You Tube”dan indirdiğini gözlemlerken...

Teknolojinin coşkusu
Masumiyetin kayboluşu
Evrileşmenin dayanılmaz hafifliği
Gibi-gibi karmaşık duygulara kapılıyorum desem yalan olur!

Pasifik takım adalarından bikini

Altmışlar moda tarihinde de çığır açmıştı.

Adını ABD'nin ilk atom bombası denemeleri yaptığı Pasifik Takımadalarından alan “Bikini”.

1956 yılında Roger Vadim'in “*Ve Tanrı Kadını Yarattı*” filminde eski bir balerin olan Brigitte Bardot'nun iki parça bikini ile St. Tropez sahillerinde salınması, Avrupalı kadınlar için bir çığır açmıştı.

Fakat bikiinin esas anlamda popülerleşmesi 1960'ların başında gerçekleşti. Eski bir MI6 ajanı olan Ian Fleming. Ve onun yarattığı “*Majestenin Servisindeki*” gelmiş geçmiş en ünlü ajan James Bond'un ilk sinema uyarlaması “*Dr. No*” oldu!

Dr. No, o senelerde pek tanınmayan İskoç asıllı aktör Sean Connery'i dünyanın en ünlü yıldızlarından biri yaparken, İsveç güzeli Ursula Andress'ın beyaz bikini ile denizden

çıktığı sahneyi de sinema efsaneleri arasına soktu.

Andress bir röportajında haklı olarak ününü “*beni bir bikini meşhur etti*” diye açıklamıştı.

Böylece bikini 1960'ların “cinsel devrim”ini de arkasına alarak hızla plâjların, sinema salonlarının ve popüler dergi kapaklarının en çok aranan kıyafeti haline geldi.

O gün bu gündür Türk basını ve magazinliliği de okurunu görselliğiyle tavlama adına, kapaklarında veya arka sayfalarda kesin bir “bikini” fotosu bulunduruyor.

Cinsel devrim bizim mahalleye kadar ulaşamadıysa da, bendeniz o gün bugündür hep bikini ile denize giriyorum!

Perakendecilikten dem vururken Geçenlerde...

Bu yazımı kaleme almaya başladığım günlerin birinde

Gözüme şu satırlar takıldı:

“1960'larda Güney Kore'de kişi başına milli gelir 80\$ düzeyinde iken Türkiye'nin kişi başına milli geliri 380\$ civarındaydı.

Bugün ise Güney Kore'nin kişi başına

milli geliri 27.990\$ iken Türkiye'nin kişi başına milli geliri 13.737\$."

Yine tekrarlayacağım: Amacım rakamlar değil – sadece kısa yoldan anlatmaya çalışıyorum.

Yukarıda mahalle mahalle dolaşan Migros'tan söz ettim ya...

1950'li yılların ortalarında Migros-Türk sayesinde Türkiye fiş, paketlenmiş gıda ve poşet ile tanışmıştı. Aynı dönemlerde Gima'nın açılması ile tüketicinin temel gıda maddelerini ucuza alması amaçlanmıştı.

1960'larda Vakko, Beymen, İGS, YKM, 19 Mayıs Mağazaları gibi özel sektör girişimiyle birkaç büyük mağaza açılmıştı.

60'lardan sonra ilaç, parfümeri ve kırtasiye ürünleri bakkallarda satılmaz oldu.

Fakat 60'larda Türkiye AVM'lerle henüz kesinlikle tanışmamıştı.

1980'lerin liberal ekonomik politikalarının perakendecilik sektörüne yansması 90'lı yıllara rastlamıştı.

Türkiye'de ilk AVM- Galleria Ataköy 1 Ekim 1988'de Başbakan Turgut Özal'ın girişimleriyle açılmıştı.

Günümüzde Türkiye'de perakende sektörü, 300 milyar dolara ulaşan büyüklüğü, 2009-2013 yılları arasında yıllık bileşik %7 büyümeye ile öne çıkan sektörler arasında. Perakende sektöründeki büyümeyi destekleyen unsurlara baktığımızda ise, artan kişi başına düşen milli gelir, demografik yapı, artan kredi kartı kullanımı karşımıza çıkmakta.

Alışveriş derken...

İlk müthiş alışverişimi Milano'daki bir AVM'de yapmıştım.

1964 yılıydı. Bana asıl çağ-atlamış olduğumu duyumsatan bir tatil esnasında.

İki yıllık hazırlık sınıflarını tamamlayıp ARTIK "yabancı lisana" hâkimiyetimi ilân edince...

Sevgili babacığım, büyük bir hevesle beni "Avrupa'yı görmeğe" yollamayı kararlaştırdığında, piyangoda-büyük-ikramiyeyi-kazanmışa döndüm tabii ki! O sıralar tam tamına 13 yaşındaydım. Yaşamımda o kadar iz bırakan bir yolculuk-

tu ki...

Kelimelere sığdırılmaz.

Uçak yolculuğuna çıktığımda... Aşırı bir şıklık!

Üzerimdekiler: Uçuk sarı bir "rob-jaket" (elbise ve ceket takım).

Elimde bej, makyaj-çantası-benzeri bir kulplu kutu...

Diğer elimde de pasaport.

Tanrım ne heyecandı o!

Üstelik o çıtkırıldım, küçük-hanımefendi kılığında kendimi bilmem-hangi-artiste benzetirken...

İtalya'ya varır varmaz önüme "yürüyen" bir merdiven çıkıvermez mi? Bir süre

nasıl ilerlenebileceğini gözlemledikten sonra bütün cesaretimi toparladım ve adımımı attım.

Heyhat!

İlk basamaktan sonra – sanırım heyecandan olacak – boylu boyunca merdivenlere kapaklandım. Üstelik "o" kılıkla.

Ve o-küçük-hanımefendi yürüyen merdivenlerdeki ilk macerasını bir tırtıl gibi tamamladı.

Yüzü kıpkırmızı. Etrafına "acaba beni kim fark etti" diye bakınmayı ihmal etmeden...

O minicik, unutulmaz şanssızlıktan sonra Milano'da ziyaretlerine gittiğim babamın kuzenleri bana müthiş bir ay yaşattı.

İngilizceyi öğrenmenin ve iyi bir karne getirmenin ödülü büyük olmuştu, şüphesiz.

İlk kez Avrupa gördüm.

Milano'dan yola çıkarak...

Como Gölü, Maggiore Gölü.

Nice, Cannes, Monte Carlo.

Cote D'Azure.

Portofino. St. Margerita.

1964'ün sımsıcak günleri idi...

Kocaman büyüyen bir ufukla!

13 yaşındaydım.

O gün bugündür geziyorum.

Ve bu satırların arasından Sevgili-Gezgin-Babamı minnetle anıyorum.

O, Cennet'inin en güzel noktalarını çoktan keşfetmiştir. ■

**Dr . No
filminde Ursula
Andress, beyaz
bikiniyle
denizden çıktığı
sahne efsane
olmuştu**

^[1]WSPA* World Animal Protection
International

İmajın bir parçası

Güneş gözlüğü

Roma döneminde güneşin parlak ışıklarından gözlerini korumak için İmparator Neron, gladyatör dövüşlerini bir çift zümrütün arkasından seyrediyordu. O zamanlar, kaç yüzyıl sonra insanların güneşe zümrüt rengi gözlük camlarının arkasından bakacağı kimin aklına gelirdi?

ahh! Sun-time...and all the lasses in Fosta-Grantly sunglasses!

FOSTA-GRANTLY SUNGLASSES

Güneş gözlüğünü ilk kullananlar Çinliler oldu. Çinliler 12. yüzyılda ilkel çer-

çevelerin içine yerleştirdikleri koyu renk camlarla yüzlerini güneşten koruyorlardı. Bu gözlükler sadece güneşin parlaklığını almak içindi; UV ve diğer zararlı bazı ışınlar karşı koruma sağlamıyordu. Üstelik pahalıydı, bu yüzden sadece zenginler kullanabiliyordu. O dönemde, yöneticiler ve yargıçlar da yüz ifadelerini saklamak için renkli camlı gözlük takıyorlardı.

20. yüzyıla gelindiğinde Hollywood yıldızları, stüdyoların parlak ışıklarından gözlerini korumak için güneş gözlüğü kullanmaya başlamıştı. 1929 yılında Sam Foster adlı bir girişimci Atlantic City Foster Grant adıyla Amerika'da seri üretimle güneş gözlüğü üretmeye başladı. O yıllardan bu yana güneş gözlüklerinde elbette gelişmeler oldu ancak temel prensipler, son yetmiş yıldır aynı kaldı.

Polaroid Corporation firmasının kurucusu Edwin H. Land tarafından, ilk kez 1936 yılında polaroid filtreli, UV ışınlarına karşı koruyan gözlük üretildi. Bu gözlük aynı zamanda modaydı ve kullanışlıydı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında askerler, özel-

likle de pilotlar ve sağlık nedeniyle ihtiyaç duyanlar da güneş gözlüğü kullanmaya başladı. Ardından Ray Ban, Land'in icat ettiği polarize lens teknolojisini kullanarak parlamayı önleyen "Aviator" güneş gözlüğünü tasarladı.

60'lı yıllarda güneş gözlüklerine her şeyden önce fonksiyonellik ve pratiklik geliyordu. Neostyle, Persol ve Ray Ban gibi bireysel üreticiler tamamen gözleri korumak için güneş gözlüğü üretiyordu. Üretimlerinde en sağlam, en kaliteli malzemeleri ve en seçkin camları kullanıyorlardı. Ancak gözlükler o kadar ağırdı ki, kullananlar bu ağırlıktan çok rahatsız oluyordu.

1960'lar

Elbise için gözlük!

70'lerde güneş gözlükleri ilk kez moda haline geldi. Optik görüntüleri değişti, ilk kez özel olarak güneş gözlükleri tasarlandı. Artık güneş gözlüklerinin sadece fonksiyonel olması değil, şık olması da aranıyordu. Hatta o yılların "elbise için gözlük" sloganı bu durumu en iyi anlatan ifade olsa gerek. Gözlüklerde ilk kez o yıllarda güçlü renkler kullanıldı; farklı form ve tasarım ihtiyaçları yüzünden bilinlenler çok değişti. Orijinal camların yerini, bulunduğu andan itibaren plastik camlar almaya başladı ve bu durum güneş gözlüklerinin gelişmesine olanak tanıdı. Artık gözlükler çok daha hafifti. Üstelik bu yenilik sayesinde gözlük çerçevelerinin çapını genişletmek mümkün olmuştu. Bu gelişimin en iyi örneği Silhouette'in 1971-73 yılları arasındaki koleksiyonu Futura'dır. Sınırlı sayıda üretilen bu koleksiyon, hem tasarım, hem kalite, hem de işlevsellik özelliklerini bir araya getirmiş müthiş bir koleksiyon oldu.

de üretilen ambermatic gözlükler herkesi hayrete düşürmüştü. Çünkü güneş ışığına göre camları kararıyor, ışık gördüğünde otomatik olarak parlaklığını kazanıyordu.

70'lerde en önemli gelişme Wilhelm Anger'ın "Optyl" adı verilen malzeme bulması oldu. Bu bir çeşit plastikti; hafif ve sağlamdı. O dönemde Dior, Dunhill, Playboy, P.Picasso ve Carrera gibi birçok büyük marka Avusturya'da Optyl gözlük ve güneş gözlükleri ürettirdiler. Hatta o dönemin güneş gözlüklerinin içinde hala Optyl işareti vardır ve "Made in Austria" yazar.

1980'lerin güneş gözlükleri çok şıktı. Optyl malzemesi üstünlüğünü kanıtlamıştı. Artık Avusturya'dan başka Almanya, Fransa ve Kanada'da üretimler yapılmaya başladı. Bugatti, Cartier, Colani, Jaguar, Lacoste ve Porsche gibi markalar bile optikle ilişkili bu gelişmeyi kaçırmadı ve yeni koleksiyonlar ürettirdi. Hatta Porsche değiştirilebilir gözlük patenti olarak bir devrim yarattı.

Herkesin kendi kendine camını değiştirebildiği Porsche 5623 ve 5621 en iyi satanlar listesindeydi.

Diğer markaların da kendilerini geliştirdiği gözden kaçmadı. Colani titanyum camı, Dior ise çerçevesiz gözlüğü icat etti. İşte bu yıllarda güneş gözlüklerinin kalitesi ve tasarımı zenginliği zirveye ulaştı. Tasarımda ve malzemedeki tarihi gelişmelerin yanında, bir de pren-

siplerine bağlı bazı markalar vardı. Zeiss, Ray Ban ve Persol, bugün bile üretimine devam ettikleri gözlüklerinde de kısmen kullandıkları maden camlı güneş gözlükleri üretiyorlardı. Bugün bile kalite iddiasını vurgulamak için ağır olmasına rağmen hala mineral gözlük camı kullanıyorlar. Doğrusu mineral camın, plastik cama oranla hala bazı avantajları var; örneğin çizilme direnci plastik cama oranla daha fazla.

Bazı kendi içlerine kapalı markalar, felsefeleri üzerinden gelişim gösterdiler. İkisi de Alman olan Alpina ve Azal örneğin. Alpina spor dalları için güneş gözlükleri üretti ve mükemmel tasarımı M1 model gözlüğü efsane oldu. Cazal ise dışa dönük, dünya çapındaki tasarım kabiliyeti ve cesur renkleri sayesinde 80'lere damgasını vurdu. 90'lar eğlenceli yıllardı. Güneş gözlüklerinin tasarımı artık daha yenilikçi, eğlenceli ve renkliydi. Artık pazarda hıza ayak uydurulamaz gelişmeler oluyordu; çerçeveler ve detaylar değişiyordu. Yine bir buluş olan Titan-Flex geldi. Bu malzeme ile gözlük deforme olsa bile kendi formuna geri dönüyordu. Dolayısıyla çerçeveler artık daha esnek hale gelmişti.

Artık bütün markalar kendilerini kanıtlamış ve birer başarı hikâyesi yazmıştı. Yaygın olarak zihinlere kazınan olgu bu markaların kalite ve tasarım garantisiydi. Bu yüzden Elvis Presley, Clint Eastwood, Sylvester Stallone, Robert De Niro, John Lennon, sayılamayacak kadar çok aktör ve aktris, kendi stillerinin altını çizmek için bu değerli tasarımlardan karakterlerine en uygun olanını seçip kişiselleştirmişler, imajlarının bir parçası haline getirip karakterlerini vurgulamışlardı. Kimisi MTV müzik ödülleriyle gözlüğüyle damgasını vurmuş, kimi filminde, kimi albüm, kimi dergi kapağında güneş gözlükleriyle boy göstermişti. Güneş gözlüğü artık "imaj"ın bir parçasıydı. Bugün de olduğu gibi... ■

70'lerin bir diğer bomba gözlüğü de "melting glasses" oldu. Bu gözlüğün camları sadece şık bir görüntü için tasarlanmamıştı. İlk kez güneş ışığının karşıdan değil, pek çok yönden geleceği hesaplanmıştı. Aynı dönem-

Kişisel gerilim

İDİL HAZAN KOHEN

*Kişisel gelişim dünyasının
üzerine kâbus gibi çöken,
eğlenceli bir aşk hikâyesi*

*"Sağım solum
transta,
bense spiritüel
istirapta"*

DE
X
PLUS

HER MEVSİM bir başlangıç

Bütün bir kış yazı bekleriz gelmesi için! Yaz geldiğinde ise bitmesin isteriz ancak en hızlı ve dinamik hali ile bitişine tanık oluruz. Sonbaharın yaklaşması ile yaz yorgunluğu üzerimize çığ gibi düşer. İçimizdeki o moral bozucu hali değiştirmenin tek yolu ise cesaretli olanların hemen başvurduğu yöntem 'yenilenme'. Ben bu yolculuğa kendimi hazırlıyorum ya siz? Bedeninizi de en az ruhunuz kadar hazırlamanız gereken bu dönemde en büyük yardımcılarınız detoks ve tepeden tırnağa bakım!

En korktuğum durum harita gibi olmak

Koruyucu kullansanız da güneşin etkilerinden korunmak hiç kolay olmuyor özellikle günün belirli saatlerinde... Ben ise bu konuda genelde tembellik gösteren biri olarak her yaz sonu harita gibi bir soyulmuş suratla sonbahara giriyorum. Nivea Sun ile yaza merhaba davetinde yapılan sunumda UV ışınlarının ne kadar zararlı olduğunu ve güneşe yatmasak bile, gün içerisinde yolda yürürken bedeninin etkilendiğinden bahsedildi. Bunu küçük bir hikaye ile anlatan Nivea Beiersdorf Türkiye yetkilileri davetlileri bir kez daha uyarmış oldu. 9 sene boyunca bir taksi şoföründe yapılan bir deneyde, güneşi gören tarafın görmeyen taraf ile cilt kırıskılığı farkı ölçümlendi. Bu ciddi fark gözeneklerden kaynaklı ve çok ciddi gözle görülen bir farktı. Sunulan çözümlerden biri de koruma ve aynı zamanda bronzluğu bir arada sağlayan seriydi. Böylelikle sonbahara ten renginizi koruyarak girebilirsiniz.

Midemizi de düşünelim

Yaz demek tatil demek, tatil demek içerek eğlenmek demek! Bu denkleminde midemize olduğundan fazla zararlı ürün alıyor olabiliriz. Her gün dışarda yiyip, içki tüketiyor da olabiliriz. Bu dönemin cezasını midemizin çekmemesi için 'juicing' denilen yöntemle başvurmak en yerinde karar olur. Juice UP!

Juice Up ekibi, mutluluk için beden, zihin ve ruh dengesinin sağlanması gerektiğine inananlardan. Bu den-

geyi sağlayan en önemli unsurların başında da sağlıklı olmak geliyor. Sağlıklı olmak, doğrudan beslenme şeklimizle ve yediklerimizle ilişkilidir. "Yediklerin seni yansıtır" felsefesiyle hareket ettiğimizde, vücudumuza zararlı bir şey vermek yerine, 'ona iyi bakmak' anlayışını da benimsemiş oluruz.

Juice Up'ta en taze sebze ve meyveler seçilir. Hiç bekletilmeden tüm vitaminleri, enzimleri, mineralleri

içinde kalacak şekilde 'Cold Press' yani Soğuk Sıkım yöntemi ile sıkılır; içine sağlık, mutluluk, neşe, enerji, bol kahkaha ve sevgi katılarak şişelenir. Gün içerisinde sebze ve meyveyi yemek ile içmek arasında pratiklik açısından çok fark var, özellikle "çok yoğun çalışıyorum kendime zaman ayıramıyorum" gibi bahanelere sığmayan biri için.

Anladığınız üzere kendinize bakmak için artık bahane uydurmanız boşuna...

Yıpranan Saçlarınızı Bakıma Alın

Osman Müftüoğlu der ki; deniz veya havuz suyu, güneş ışınları, rüzgâr, çok sık yıkama derken saçların ve saçlı derinin dengeleri yazın bozuluyor. Deniz suyunun tuz oranı arttıkça doğal yağ tabakasını yitiren cilt daha da kuruyor. Havuzlarda temizliği sağlamak için kullanılan türlü maddeler ve sistemler saçları yıpratıyor. Sık takıp çıkarılan boneler saçları resmen yoluyor, kırıp döküyor. Rüzgârda kendi haline bırakılarak kurutulan saçlar gerçekten de kupkuru oluyor! İlk önlem saçlı deriyi beslemek olmalıdır. Banyo öncesi, badem, susam, argan gibi bir bitkisel yağ ile saç diplerine friksiyon yapıp 20 dakika sıcak bir havlu ile sarıp beklemek iyi bir çözüm olabilir. Ayrıca Osman Müftüoğlu'nun verdiği detoks içeceği kesinlikle işe yarıyor... Bahane yok, yola devam... ■

Bir detoks içeceği

- 1/2 elma
- 1/2 demet maydanoz
- 2 küçük havuç
- 2 yaprak lahana
- 2-3 kırmızı turp

Hepsini blendırdan geçirip için. Beta karoten cildinize, C, B6 ve B3 cildinize de bağıklığınızda da destek olsun.

“Yerinden yurdundan edilmiş vatansızlar için yazılmış hüznün dolu bir mektup; memleketini özleyen ve kendileri gibi yurtsuz kalmış birine çaresizce elini uzatan insanlar için...”

1977 sonbaharında Harvard’ı yeni bitirmiş genç bir Yahudi, Massachusetts’te Cambridge’in caddelerinde, Tunuslu taksi şoförü “Kalaş” ile tanışır. Amerika’ya uyum sağlamamakta direnen, Beyaz Amerikalılara lakabını aldığı Kalaşnikof tüfeği gibi ateş püsküren bu değişik Arap, kahramanımızın hayatını, insanlarla ve özellikle kadınlarla olan ilişkisini değiştirir...

Harvard Meydanı

André Aciman

Çeviren: Ziya Celayıroğlu

Roman, 228 s.

GURME

Shirley KASTON

Gel gel
burada
su güzel

Bayram tatilinde
restaurantın
kapalı olduğunu
öğrendiğim
an, acil durum
tatil planımı
yürürlüğe koydum.
"Yuppiiee Ada'ya
gidiyorum." Ben
Burgazlıyım. Bizim
adamız ufak
ve candandır.
Candan derken,
dedikodumuz
boldur ama
herkes her şeyi
bildiği için o artık
dedikodudan
sayılmaz.

Benim için Burgaz'ın en özel yanı çocukluğumun adası olmasıdır. Özgür olmayı öğrendiğim yerdir orası. Bir çocuk için var olmaya çalışmak zordur Ada'da ve hatta birçok çocuğun özgüvenini de yemiş olabilir Ada ama ben bir şekilde yolumu buldum. İki has arkadaşım vardı ve çokça da arkadaşım. Gruplaşmanın bol olduğu yerde 10 kız dolandık uzun süre. Kalpazan'ından, Bayrak Tepesi'ne Ada'nın tamamını kısmen yürüyerek kısmen yüzerek fethetmişizdir ufakken. Uzman olmadan bilgi edinmenin kitabı yazılır adada. Bilardo, masa tenisi, 52'liklerle yatıp 52'liklerle uyanmak. Yüzmek, yelken yapmak, tenis oynamak, ağaca tırmanmak, hangi yaranın pansuman gerektirdiği hangi yarığın dikiş gerektiğini anlayabilmek, içki içmenin sınırlarını öğrenmek. Tamamı deneme yanılmaylıdır. Akıntı problemleri iki kız, minik bir kayık ve küreklerle açılınca ayrı bir anlam kazanır. Yer çekimi kanunu, ağaca kaçmış topa tas atılıp abinin kafası yarılınca daha bir gerçek olur. Bu deneme yanılmalar esnasında bizimkilerin de bir kaç kez yüreğine indirmişimdir kesin. Bir kez ayağı-mı, bir kez de çenemi yardığım adanın izleri de meşhurdur. Her çocukta Fevzi Doktor'dan bir iz vardır. Bilgi, logaritmik artar adalar arasında. Büyükada'da patenle dükkânın camına giren kızın hikâyesi Burgaz'a, "Patenle dükkâna girmiş, kızın bacağına kesmişler" diye gelir. Tabii ki uzun süre tüm ebeveynlerin pateni yasaklaması ile sonlanır. Biz adada denize gireriz genelde. Bizi öldürmeyen güçlendirir. Bağışıklık sistemimiz alışıkta mikroba. Yosun dediğiniz ayakla hafifçe ittirince gider. Deniz anası ise ayrı bir hikaye, önce kurular sonra sirkeler-sin kendini.

Sonra işten gelenleri karşılarsın duş alıp cicileri giyip. Beklerken vapurların uzaktan baca ve direklerine göre isimlerini ezberlemek, Lodos ve Poyraz arasındaki farkı anlamak, denizi sevmek benim için ada. Hatta düzeltelim... Denizi çok ama çok sevmek. Makamı bile farklıdır bizim adanın. Çocuk aklımla tam bana göre olan 'Leha Dodi' şimdiki aklımla hala bana göre. Sinagog çıkışı herkesle selamlaşıp ezgileri mırıldana mırıldana ve midesi guruldaya guruldaya eve gidip yemek yemek. Çocukken böyleydi Ada. Şimdi ise arkadaşlarımla çocuklarını görmek, mütemadiyen yemek yemek, tembellik etmek ve en güzeli de her türlü sınıftan arınıp, adadakiler için sadece birilerinin kızı olabilmek demek. Şimdi gelelim asıl konumuza. Bayram münasebeti ile limit koymadığım yeme içme rutininin acısını çıkartmaya. Gelsin detoks tarifler.

Aromatik Sular

Amerika'yı yeniden keşfetmenin alemi yok. Vücudun çoğunun su olduğunu biliyoruz, o zaman su içeceğiz. Bunu yaparken ekstra yarar sağlamak için bir kaç örnek yazıyorum.

Aloe Vera'lı Su

- 1 bardak su
- ½ adet limon
- 2 dal yaprak aloe vera bitkisi

Hazırlanışı:

Limonu sıkın. Aloe vera bitkisini bıçakla üstüne çizik atarak jelini çıkartın. Su ile birlikte tüm malzemeleri bir blender'da karıştırın.

Tips and Tricks

✓ Bundan 2-3 sene önce bana saksıda hediye edilen aloe vera bitkisinden denemişim bu tarifi. Tadı pek güzel olmadığı gibi ilk keresinde sindirim sisteminde bazı değişikliklere sebep olabiliyor. Gittiğiniz yerlerde tuvaletin yerini önceden belirlemenizde yarar var derim. Ama sonrasında gerçekten güzelliğini hissediyorsunuz.

Salatalık ve Limonlu Su

- 1 sürahi su (yaklaşık iki litre)
- 1 salatalık
- 1 limon
- 10 yaprak nane

Hazırlanışı:

Salatalık ve limonu iyice yıkayın ve dilimleyin. Nane yapraklarını yıkayın. Malzemelerin tamamını sürahinin içine ekleyin ve bir gece buzdolabında bekletin. Malzemelerin tadı suya geçtikten sonra oda sıcaklığında da tüketebilirsiniz.

Tips and Tricks

✓ Salatalığın ödem çözücü özelliği vardır. Limon da bağışıklık sistemini güçlendirir ve toksinleri atmanıza yardımcı olur.
✓ Buna rendelenmiş zencefil de ekleyebilirsiniz.

Meyveli Su

- 1 sürahi su
- karpuz veya mevsim meyveleri

Hazırlanışı:

Su ve kestiğiniz meyveleri buzdolabında 2-3 saat bekletin.

Tips and Tricks

✓ Meyvenin suyunu çıkardığınız zaman şeker emilimi hızlanır. Şekeri sıvı şekilde aldığınızda kana karışma hızı artar. Meyveyi yiyerek tüketmeniz liflerinden maksimum fayda sağlar.
✓ İsteddiğiniz malzemeleri kullanabilirsiniz. Karpuz, kivi, greyfurt, çilek vs. Özelliklerinin bir kısmını suya geçirecektir.

Kinoa ve Domatesli Karnıyarık

- 1 patlıcan
- 2 çay kaşığı zeytinyağı
- 1 tutam tuz
- 1 tutam karabiber
- 150 gr kinoa
- ½ adet soğan
- 1 adet sarımsak
- 1 kereviz sapı
- 1 çay kaşığı kekik
- 1 çay kaşığı paprika
- 2 büyük domates

Tips and Tricks

- ✓ Eğer istenirse patlıcanın iç kısmı hafifçe kaşık ile alınıp kinoa'nın içine karıştırılabilir ve tüm karışım patlıcanın üstüne konulabilir.
- ✓ Yine istenirse patlıcan fırından 5 dakika önce alınabilir. Kinoa konduktan sonra üzerine peynir rendeleyip yeniden fırına verilip peynirin erimesi sağlanabilir. Peynir kullanılabaksa harcın tuzunu az tutmayı unutmayın.

Hazırlanışı:

Patlıcanları ortadan ikiye kesin. Üstüne bıçakla çizik atın. Zeytinyağı damlatıp, tuz karabiber ile tatlandırıp 180 derece fırında 40 dakika pişirin.

Bu arada kinoa'yı 3 katı kadar su ile kaynatın. Suyu soğuktan koyup beraber kaynatın. Su kaynadıktan sonra 5-6 dakika içinde yumuşayacaktır. Suyunu süzüp kenara alın. Soğanı ve kereviz sapını ince ince küpler halinde kesin ve sarımsağı ezin. Ayrı kaplarda karıştırmadan dursunlar. Kullanacağınız soğan miktarı kereviz sapının neredeyse 2 katı olacaktır. Domates sos yapar gibi az zeytinyağında önce soğanları kavurun daha sonra sarımsağı ekleyin, ardından da kestiğiniz kereviz saplarını, kekiği, paprikayı ve domatesleri ekleyin ve karıştırın. Kısık ateşte yaklaşık 10 dakika pişirin. Daha sonra kinoa'yı da ekleyerek tuzunu ve karabiberini ayarlayın.

Fırından aldığınız patlıcanın ortasını hafif ezip kinoa için yer açalım ve üstüne kinoa'yı koyarak servis edelim.

Afiyet olsun. ■

İKSV gene "döktürdü", büyüledi ve coşturdu!

Temmuz ortasına kadar sürmüş olan bir önceki kültür-sanat sezonu daha sona ermeden, Cemal Reşid Rey Konser Salonu 2015 güz programını açıkladı bile... *Diane Schuur, Esperanza Spalding, Terry Lyne Carrington* gibi caz devlerini, aralarında *Alisa Weilerstein, Inon Barnatan* ve *Elias String Quartet*'in de bulunduğu nice klasik müzik virtüözlerini veya *Monica Molina, Danny Brilliant* ve *Richard Clayderman* gibi yeni/eski pop ikonlarını da içeren olağanüstü zengin bir program ile karşı karşıya kaldık, daha "konsere gitme yorgunluğumuzu" üzerimizden atamadan! Bu yorgunluğun bir "müsebbibi" (!) de İKSV olmuştur kuşkusuz – Mayıs sonunda daha yeni kavuştuğumuz sakini mi sakini Burgazada'mızdan Aya İrini gibi son derece sıkışık konumda (ve, gerçekten "ayıptır" söylemesi, zaten az sayıda olan WC'lerinden yarısı kadarının "arızalı" olduğu) bir konser mekânına gidip adaya dönmek, dinletiler ne kadar nitelikli olursa olsun, bu zevkli anları gölgede bırakıyordu... Ancak bazı yeni ve kusursuz mekânlara da uzanmıştı İKSV'nin değerli yönetim kadroları: Bunların başında, Caz Festivali'nin son büyük konseri olan "B.Holiday/E.Sinatra Tribute" gecesine ev sahipliği yapmış olan Almanya Büyükelçiliği Tarabya Bahçesi geliyordu – hele o küçük korunun gizli bir köşesindeki davetinde Jack Daniels'in ikram ettiği "Sinatra Brand Whiskey"i yudumlamak da özel bir keyifti! Veya halka açık olan "Hafta Sonu Klasikleri"nin yer aldığı iki park ile Avusturya ve Hollanda Başkonsoluğu Bahçeleri, hele, Fazıl Say'ın Mozart'ın Piyano Sonatları "Maratonu"nun ikincisini sunduğu Heybeliada'nın tepesindeki Aya Triada Manastırı gibi olağanüstü ayrıcalıklı yerler gibi...

Gitme fırsatına eriştiğimiz konserler arasında akıllardan silinemeyecek, kimisi Stefan Zweig'in tanımıyla bizlere "Yıldızların Parladığı Anlar" yaşatmış olanlar vardı – Aya İrini'nin daracık ve sıkışık sandalye düzeni, boğucu havası ve yukarıda sözünü ettiğim diğer aksaklığına karşın (abartmıyorum – konserlerin birinde ikinci yarıya bir türlü geçilemiyordu, bayanlar "love-a-beaux" sundaki darboğaz nedeniyle oluşan sıranın çok yavaş ilerlemesi yüzünden!). Bu "ayrıcalıkların" arasında, *Moskova Solistleri* eşliğinde genç Rus piyanist *Daniil Trifonov*'dan hayranlıkla dinlediğimiz Chopin'in 1. Piyano Konçertosu'nun olağanüstü yorumu ile yılların değerli viyola virtüözü *Yuri Bashmet*'in seslendirdiği, çoğumuzun ilk kez dinlediği Telemann'ın Viyola Konçertosu, İKSV'nin bizlere sunduğu çok özel birer armağandı! Veya, gene aynı mekânda *Deutsche*

Kammerphilharmonie Bremen'in bizlere iki gece boyunca yaşattığı "Brahms Aydınlanmaları"nın hemen ardından, *Lozan Oda Orkestrası* eşliğinde genç keman sanatçısı *Arabella Steinbacher*'ın sunduğu iki keman konçertosuyla *Maxim Rysanov*'un viyola ile katıldığı Senfoni Konçertant'ıyla doya doya dinlediğimiz "Mozart Mucizesi"ne buyrulur?! Zeynep Oral'ın "Festivallerin Anası" olarak adlandırdığı bu 30 günlük şölenin kapanış konseri ise özel bir doruk oluşturdu: Geçtiğimiz yıl rahatsızlığı nedeniyle Festival'e gelememiş olan, şu sıralarda dünyanın en başarılı/popüler piyano virtüözlerinden *Yuja Wang, Sascha Goetzel* yönetimindeki *Borusan Filarmoni Orkestrası*'nın eşliğinde sunduğu Prokofiev'in 2. Piyano Konçertosu, kimi müzikseverler tarafınca "oldukça ayrıksı ve sıra dışı" olarak yadırganmış olsa dahi, bu yetenekli sanatçının parmaklarından olağanüstü bir keyif verdi çoğumuza... Dinmeyen alkışlara yanıt olarak çaldığı bis'ler ile Lütfü Kırdar KS'nu dolduran

kitleyi gittikçe coşturan Yuja Wang'ın bu performansından sonra, BİFO'nun büyük coşkuyla seslendirdiği Respighi'nin "Roma Üçlemesi", ne yazık ki piyano şöleninin gölgesinde kalacaktı! Öte yandan, İKSV'nin bizi haftalar öncesinden "doyumsuz bir eğlenceye hazır olmaya" çağırdığı *Jools Holland* ve *Rhythm & Blues Orchestra*'sının Caz Festivali'ndeki dinletisi, benim gibi birçok dostum için de büyük bir düş kırıklığı oldu.

Aslında gerçekten de "big" olan bu "band" acaba amatörce bir "toplama" mıydı diyesim geliyor, çaldıkları nice çakma caz yorumlarını dinledikten sonra?! Holland'ın anonsunu öve öve bitiremediği, 58 yaşına rağmen cıva gibi bir sahne performansı sunabilmiş vokalisti *Marc Almond* bile, gene de tatmin edemedi çoğumuzu... Ona karşın, aynı akşam "ön program" olarak sahneye çıkan İrlandalı "rockabilly" vokalisti *Imelda May* ve üç kişilik grubu, gerek müzikalite-leri ve yorumları, gerekse olağanüstü sahne devinimleriyle gecenin yıldızlarıydı çoğu müziksever için. Ve tabii ki, Festival'in "siiperstar"ı sayılabilecek başçı *Marcus Miller*'in "Afrodeezia" albümünü tanıtım konseri, bu caz şenliğinin asıl doruk noktasıydı! Kendi aletlerinde üstadlarından kesinlikle geri kalmayan dört "dört dörtlük" (!) müzisyen arkadaşıyla birlikte Afrika'dan Amerika kıtasına uzanan heyecanlı melodileri ve kıpırdatan ritimleriyle bizleri gece yarısının ötesine kadar getiren o müthiş yolculuğa çıkar-mış olan Marcus Miller beşlisine, İKSV'deki dostlarımız aracılığı ile bu köşeden kucak dolusu sevgiler, tebrikler, teşekkürler...

...ve kendilerine de aynısı, fazlasıyla!... ■

Foto: Benek Özmez

» Ümit Alan: *Saray'dan Saray'a Türkiye'de Gazetecilik Masalı* – Can Yayınları, 2015; 336 sayfa

**AYIN
KİTABI**

BirGün gazetesinin “Köşe Vuruşu” yazarından bu yılın ortalarında çıkmış olan bu kapsamlı Türk Basını tarihi, aslen II.Mahmut’un 1831’de kurduğu ilk gazetemiz olan *Takvim-i Vekayi*’den başlayarak günümüze kadar uzanırken, bu konudaki eleştirel değerlendirmelerini siyasi/toplumsal olayların izdüşümünde sunuyor. İşte bu nedenle özellikle gençlerimiz için son derece yararlı ve doyurucu bilgilerle bezenmiş olan bu monografi, üçte birini oluşturan ve hepimizin çok iyi bildiği son iki bölümünden önceki dokuz bölümünde, bugüne nasıl geldiğini ayrıntılı biçimde önümüze sermektedir. Zira “AKP’nin Yolumu Medya Nasıl Açtı?” ile “AKP Dönemi ve Gazeteciliğin Dibi” bölümlerinden önce, örneğin “Yükselen Yeni Değerler ve Hızla Alçalan Gazetecilik” olarak adlandırdığı “Özallı Yıllar”da palazlanmış nice gazete patronları ile (kimi yakın tanıdıklarımızın da nedense özendiği!) “janti” köşe yazarlarının çarpıcı birer analizlerini sunuyor, örnekleriyle... Daha gerilere giderek, o talih-siz Tan Matbaası baskını (1945) veya nice olayları (1957’deki 6-7 Eylül Pogromu; 1969’un Kanlı Pazarı; 1993 Sivas Madımak kundakçılığı v.s.) körüklemiş gazete yayınlarını büyü-teç altına alıyor; 12 Eylül dönemi “sipariş yazılar”dan örnekler veriyor; 28 Şubat’ın ardından örneğin bir E.Özkök’ün “O dönem dolduruşa geldik; pişmanım...” türündeki itiraflarını (S.182) açığa çıkarıyor. Bana göre tek eksikliği, arkasında bir isim dizini bulunmaması olan bu çok değerli çalışmayı tabii ki sadece gençlerimize değil, Türkiye’nin *siyaset-basın ilişkilerini* yetkin bir kaleminden okumak isteyen herkese içtenlikle öneririm...

» Tom Standage: *Altı Bardakta Dünya Tarihi* – Kırmızıkedî Yayınları, 2015; 288 sayfa

Economist dergisinin teknoloji editörü Tom Standage’in bu kitabı –hem içkiyi, hem tarihi çok sevdiğim için!– başlığı ile ilgimi çekmesinin ötesinde, büyük keyif alarak okudum. İlk “yaşamsal içki” suyun yanı sıra altı içkiye odaklanan yazar, bunların ışığında 12.000 yıllık insanlık tarihini 6½ bölüm kapsayan 250 sayfalarda “su gibi” akıtıyor... Bunlar 1) tahıl ekmeye başlamakla filizlenen uygarlığın beşiği sayılan Mezopotamya ve Mısır’da doğmuş olan “Taş Devri Birası”; 2) öne çıkmış Antik Çağ uygarlıklarını değişik açılardan şekillendiren “Yunanistan ve Roma’da Şarap”; 3) deniz aşırı keşifler sırasında önemi yadsınamayacak rom ile özellikle Amerika’da öne çıkmış olan viski gibi “Sömürge Döneminde Damıtık İçkiler”; 4) kökeni geri kalmış Arap Yarımadası’na uzanan, başta Fransa olmak üzere Avrupa’daki Aydınlanma Çağı’nın önemli içkisi, “fincanıyla entelektüalizm, hatta devrim” yaratmasını bilmiş “Akıl Çağında Kahve”; 5) “üzerinde güneş batmayan” imparatorluğun Çin ve Hindistan’dan ithal ettiği, kendine başta elitist bir kültür, ancak ardından popülist bir ortam yaratmış olan “İngiliz İmparatorluğu’nda Çay” ile nihayet 6) ABD’deki soda’nın keşfiyle start alıp önce bu dev ülkeyi, daha sonra 2. Dünya Savaşı aracılığı ile Avrupa ile ardından tüm dünyayı kendine has şisesi ile küreselleştirebilmiş, “Amerika’nın Yükselişi”nin en önemli simgelerinden biri olan “Coca-Cola”dır sırasıyla... (turnak ve italik içinde gösterilenler, kitabın altı bölüm başlıklarıdır) Peki, “buçuk”uncu bölüm hangisi? O da, kitabın 251’inci sayfasındaki “Sonsöz: Kaynağa Dönüş”ünde nasıl akıyor dersiniz? “İnsanoğlunun geleceğini hangi içki tanımlayacak?” sorusuna (beklenen) yanıtı şu şekilde veriyor yazar: “Bulunabilirliği, gelecekte insanoğlunun yeryüzündeki ve ötesindeki yolunu belirleyecek (...)” olan SU’dur elbette – ve böylece, “içmenin tarihi kaynağına geri dönmüş(...)” olmakla birlikte, bu eşsiz hazinemize sahip çıkmamız gerektiğini bir kez daha anımsatıyor Tom Standage...

» Friedrich Schrader: *İstanbul; 100 Yıl Öncesine Bir Bakış* – Remzi Yayınları, 2015; 240 sayfa

1891-1918 yılları arasında İstanbul’da yaşamış olan Alman gazeteci Schrader’in kent ve çevresi hakkında Osmanischer Lloyd gazetesinde yayımladığı izlenimleri, gerçekten 100 yıl sonra dilimize kazandırılmış ve böylece o dönemin değişik bir vakanüvistinin entelektüel gözlemleri de önümüze serilmiş oluyor... Bunların cazibesi, salt mekân betimlemeleri ve semt tasvirlerinden ziyade, değişik halk kesimlerinin yaşam tarzlarını irdelemesi ve belki daha önemlisi, İstanbul’un mitleri ile ilginç kuruluş efsanelerine de yer vermesinden kaynaklanıyor. Örneğin, çeşitli imalat atölyeleriyle kemerli dükkânların bulunduğu “Tahtel Kale” (= kalenin dibi) = günümüzün “Tahtakale”sinin, o dönemde artık “ışıkta kaçınan bir tayfanın sığınma yeri olmaktan” (S.54) kurtulduğunu anlatıyor ilginç ayrıntılarıyla. Veya (S.176’da okuyabileceğiniz gibi), artık Tünel Meydanı ile Tatavla arasında “tramvay bağlantısının sağlanmasıyla (...) bu uzak Rum semti ulaşılır hale geldi (!)” ve “böyle bir yolculuk, özellikle sessiz (!) güzel bahar günlerinde az çekici değildir. (...) Yeşil yamaçlarda koyun sürüleri otlar. Solda, evlerle dolu Pera’nın yamacı uzanır. (...) Caddenin iki tarafındaki evler temiz ve bakımlıdır.” Ah – o zaman tünelinin bir köşesinden şöyle bir bakabilirsek.! Ama nice ilginç tipleri de yakından incelemiş Schrader: Örneğin, cehaletten kurtulmak için “bir askeri idadiye girecek kadar” olmak uğruna sürekli okuyan Sivash kapıcı Hakkı Efendi – veya bir gösterisine gittiği, eskiden “mukallid” (=taklitçi) iken, çağına uyum sağlayıp artık “meddah” (=hikâye anlatıcısı) olmuş ünlü Aşki Efendi... Bütün bunları bize aktarırken, İstanbul’u çok daha eski dönemlerde görüp anlatmış olan Dionysios Byzantios, Petrus Gillius ve Evliya Çelebi gibi gezginlerin yazılarına da çeşitli atıflarda bulunuyor Schrader. Almanca’dan çevirisi zaman zaman aksayan, ancak gene de zevkle okunabilen bir kent monografisi...

Kim ölmek ister ki?

Hanoch Levin

Öykü şöyle:

Kont Rozen Pozna. Bir derebeyi... Orta Avrupalı, diyelim... Hiç de zavallı değil. Yaşlı değil. Hasta değil. AMA ansızın, ta göklerin en tepelerinden kararlaştırıldığı üzere: Ölmesi gerek. Daha doğrusu, "saati gelmiş".

Heyhat! Bir yanlışlık olmuş olabilir mi?

Ölüm Meleği'nin defterindeki isim – Potzna. Lâkin bizimkinin adında kesinlikle

bir "t" harfi yok. Adı net – Pozna! Bu harf hatası yüzünden Ölüm Meleği ile Kont arasında kimi kez duygusal, kimi zaman sert bir tartışma!

Sıkı bir kayıkçı pazarlığının ardından, her nasılsa ikna ediyor Ölüm Meleği'ni ve Kont Pozna, Cuma akşam saatlerine kadar bir mühlet kazanıyor. Şayet kendi yerine birini getirirse Pozna, yaşamaya devam edebilecek, sadece 54 yaşında iken...

“Herkes yaşamak istiyor!”*
Yani hiç kimse ölmek istemiyor!

AMA onun yerini almayı kim kabul edecek?
Birbirlerini delice severek evlendiği biricik karısı mı?
İkisi de akıllı, duyarlı, sevecen çocukları mı?
Tek oğlunu adanmışlıkla büyütmüş bembeyaz seyrekle saçlı yaşlı annesi mi?

Veya artık titrek bacaklarının bile bedenini taşımakta zorlandığı, bir ayağı çukurda babası mı? Herhangi biri mi? Çokça hasta veya hastalığına tedavisi olmayan biri mi? Çaresiz bir engelli mi? Bir Çinli? Veya bir Hintli? Kendi yerine geçecek olanı nasıl ikna edecek? Nasıl satın alacak? Güç ile? Para ile? Aşk ile? Tepeleme! Dopdolu dünya, onun, Kont Pozna’nın yerini alabilecek seçenekler ile... Derken... Ölüm saati yaklaşan dehşete kapılmış kahramanımız şöyle haykırır: “Aman Tanrım! Ne büyük felaket!

Herkes yaşamak istiyor!”

Kont Rozen Pozna’nın ölüm öyküsü, bir oyun – daha doğrusu bir komedi! Kahkahalara boğan bir kara mizah! Hanoch Levin’in kaleminden. Ölüm ve komedi – birlikte kullanılınca bu iki sözcük, ne denli zıtlıklar ifade etse de... İsraili oyun yazarı, Hanoch Levin. Aynı zamanda şair, yazar, yönetmen ve tabii ki filozof!

Tam da Nazizm öncesinde, Orta Avrupa’dan - Polonya’dan 1935’te göç etmiş ebeveynler.

Tel Aviv’in güneylerinde bir mahallede bakkal olan baba çok genç yaşta öldüğünde, Hanoch 12 yaşında.

Okul sıralarını terk etmek ve ailenin geçimine katkıda bulunmak zorunda... Eğitimini çok sonraları edebiyat ve felsefe yapacaktı.

Hanoch Levin neredeyse hiç söyleşi vermese de bir keresinde ona, “Neden özellikle tiyatro?” diye sorulduğunda, yanıtı şöyle gelmişti:

“Bir şeyleri sahnede görmek daha cana yakın, daha cazip, daha ilginç. Tam olarak nedenini bilmesem de sadece daha heyecan verici bile olabilir.

Orada, öylece, sahnede oluşturulmuş bir dünyayı görürsünüz... Malzemenin niteliği sahnede değişir mi bilemiyorum... Veya daha iyi veya daha kötü mü olur onu da bilemiyorum ama bana göre ne olursa olsun sahneye konmuş yazın, kısaca drama, çok daha heyecan verici...”

Yaşamın doğal bir uzantısı olan ölüme sırtını dönmek genel olarak batı insanının ölüm karşısındaki tepkisi... İnkâr, kaçış. Birçok dinin kutsal kitaplarında ölümün “son” olmadığı söylense de!

Kimi insan ölüm korkusunu örtmek için yaşama umursamaz yaklaşırken bencille, çıkarıcılıkla var olmayı sürdürüyor. Bu tavırların dünyayı “yaşanmaz” hale getiren modern çağ insanı, daha çok para, daha çok şan-şöhret, daha çok güç elde etmeye çabalarken ölümü unutmış gibi...

Bu hâl-ve-gidiş günümüz dünyasında yaşanan sosyal çöküntünün temel nedeni... Olabilir mi?

Böylesiydi Kont Rozen Pozna ile Hanoch Levin’in sahne üzerinde, izleyicilerini dalga-dalga güldürürken anlatmağa çalıştıkları...

Gerçekten, kahkaha ve ölüm yan yana! Yaşamın ta kendisi gibi!

*“Herkes yaşamak istiyor” son yıllarda gördüğüm en güçlü yapıtı, her yönüyle – bir Mart günü Cameri Tiyatrosu’nda izlediğim... Sanatın koynunda, Tel Aviv’de... ■

Fotoğraflarla Latin Amerika günlüğü -6

Paskalya adası tam bir macera. Şili'nin Santiago kentinden küçücük adaya ulaşmak için yaklaşık 5 saat uçmamız gerekti. Hiçliğin ortası tanımı bu adaya çok uygun. Gemiyle bile en yakın kara parçasına ulaşmak 20 saatten fazla sürüyormuş.

Taş heykeller

Adanın her tarafında yer alan taş heykellere Moai adı veriliyor. Zamanında 1000'den fazla olduğu varsayılan heykellerin 638 tanesi kayıt altına alınabilmiş. Moailerin boyları 1 metre ile 20 m arasında değişiyor ve en büyüğünün ağırlığı 50 ton. Adanın doğusundaki Rano Raraku yanardağının tüf ve taşlarından yontulmuşlar.

Ahu adı verilen platformlar üzerinde yerleşmiş heykeller, bakışları yerleşim bölgesini görecektir şekilde yerleştirilmişler. Ahular o kadar güzel işlenmişler ki yontma taş plakalarının arasına bıçak sırtı bile sığmıyormuş.

Bu heykellerin neden yapıldığı pek bilinmiyor. Tahminlere göre bu taş

heykeller yerlilerin ruhlarla iletişim kuran atalarıymış. Ben oradayken dinlediğim hikâyede ise bize, yerlilerin bu heykelleri kendilerini korumaları için yaptıklarını ancak heykelleri yapabilmek için bütün adanın kaynaklarını kuruttuklarını anlattılar.

Adada denize girecek fazla bir plaj yok. Olanlar da çok da etkileyici değil. Yani Pasifik'in ortasında, şahane kumsallar vardır inancı bu ada için geçerli değil.

Bisiklet turu yapıp bütün adanın etrafını dolaşmak mümkün. Ancak bacaklarınıza ve fit olmanıza güvenmeniz

lazım. Çünkü adanın arka taraflarında incin top oynuyor, çok uzun ve yorucu bir yolculuk. ■

Yenilenen **objelerimizi**
görmeniz için
sizleri en kısa zamanda
mağazamıza bekliyoruz...

En renkli ve şık
mezuzalar Gözlem'de

Hanukiya

Bileklikler

Şema Kolye

Daha
çok çeşit
görmek için
internet
adresimizi
ziyaret
edin.

www.gozlemkitap.com

E-mail: kitabevi@salom.com.tr

Tel: (0212) 231 92 82

Zeki, çalışkan ve mükemmeliyetçi BAŞAK

Zekâsının parlaklığına rağmen geri planda kalmayı, kendini göstermeden olayları perde arkasından yönetmeyi seven Başak aynı zamanda en çalışkan burçlardan biridir. Yaşamındaki en önemli şey iştir. Yorulmak bilmeden çalışan Başak sürekli hareket halindedir.

2 4 Ağustos-22 Eylül tarihleri arasında etkili olan Başak burcunun yönetici gezegeni Merkür'dür. Merkür Başak insanına akıl, mantık ve analiz yeteneklerini verir. Merkür'ün enerjisi aynı zamanda iletişim kurmakla ilgili olduğundan Başak insanları güzel konuşur, yazar ve kafası çok hızlı çalışır. Zekâsının parlaklığına rağmen geri planda kalmayı, kendini göstermeden olayları perde arkasından yönetmeyi seven Başak aynı zamanda en çalışkan burçlardan biridir. Yaşamındaki en önemli şey iştir. Yorulmak bilmeden çalışan Başak sürekli hareket halindedir. Çalışmayı çok sevdiğinden başkalarına da iş bulmak için uğraşır. Zor koşullarda parlak ve pratik çözümler bulmada üstüne yoktur. Başak her yaptığının mükemmel olmasına ve her küçük ayrıntıyı düşünmeye çalışır. Boş geçen günler hatta dakikalar onun için büyük kayıptır. Hayatın asıl amacının çalışmak ve bir şeyler üretmek olduğunu düşünür ve kendini sürekli geliştirmeye çalışır.

Başak burçları kusursuzluk peşinde koşar. Kusursuzluk saplantısı yüzünden hem kendini, hem de herkesi acımasızca eleştirebilir. Hataların mutlaka düzeltilmesi gerektiğine inanır ama bu arada eleştirdiği kimselerin alınacağı aklına gelmez. İyi niyetli olmasına ve kimseyi kırmak istememesine rağmen kusursuzluk merakı yüzünden huzursuz bir insan olabilir. Öyle yüksek standartlara, öyle ince düşüncelere sahiptir ki, kendisini de yakın çevresini de yer bitirir. Başak Zodyak'ın en tasalı burçlarından biridir. Geçmişte olanlar, şimdi olup bitenler ve gelecekte olabilecekler, onun için birer

endişe kaynağıdır. Endişelerinin temelinde mükemmellik arayışı yatar. Toprak elementine bağlı değişken nitelikteki bir burç olmasından dolayı titiz, temiz, düzenli ve sağlıklına düşkündür. Sabah ilk uyanıldığı anda gün içinde neler yapacağını planlamak ister. Son derece dakiktir, randevularına tam zamanında gelir. Güvenilir bir insandır, verdiği sözlerle çok önem verir. Dürüsttür, yalana ve yapmacığa tahammülü yoktur. Oldukça mütevazı, kibar ve naziktir ama yeni tanıştığı kimselerle arasına mesafe koymayı ve fazla laubali olmamayı tercih eder.

Başak insanı, yuvasına bağlanacak, evin her şeyi ile ilgileyecek ve aynı zamanda dost olacak bir eş ister. Başak fazla romantik sayılmaz, önce kafaca tatmin olmak ve arkadaş olmak ister. Mizah duygusu gelişmiş insanlardan hoşlanır. Ancak karşısındakine gerçekten güvindikten sonra açılır ve tutkularını serbest bırakır. Yüksek standartları ve seçiciliği yüzünden kolay kolay evlenmez. Giyimine önem verir ve zevklidir ama asla gösteriş ve marka meraklısı değildir; sadelikten yanadır. Bir dosta ihtiyacınız olduğunda yardımınıza ilk koşan kişi olacaktır. Karşılık beklemeden yardım eder zira onun için asıl önemli olan size bir şekilde yardımcı olmaktır.

Birçok doktor, biyolog, sağlık görevlisi Başak burcundandır. Büyük yazarlar, yöneticiler, kütüphaneciler ve muhasebeciler de Başaklardan çıkar. Ayrıca el işlerinde yeteneklidirler. Düzen, incelik ve dikkat isteyen işlerde kusursuzlardır. Başak burcu ayrıntılı işlere yatkındır. Pek çok insanın gözünden kaçan detayları anında yakalar. Bazen detaylar yüzünden büyük düşünemeyebilir ve olayları bütün olarak

algılamakta zorlanabilir. Ayrıntılara dikkat etmesi, titizliği ve çalışkanlığı ile birleşince çok başarılı olur.

Başak burcu para konusunda son derece akıllı ve tutumludur. Kesinlikle risk almayı sevmez. Başak insanına bugün ne harcadığını sorun kurusu kurusuna tüm detayları ile söyleyecektir. Fiş ve faturaları ise düzenli bir şekilde saklayan detaycı Başak herhangi bir şey bozulunca garanti kâğıtlarını çıkararak sizi zarardan kurtaracaktır. Başaklar faturalarını zamanında öderler, gösterişe para harcamaz ve savurganlık yapmazlar. Çok çalışırlar ve paralarının karşılığını almak isterler.

Başak burcunun genel özellikleri şu şekilde sıralanabilir: seçici, ayrımcı, pratik, analitik, yararlı, dakik, dikkatli, detaycı, titiz, düzenli, disiplinli, becerikli, yardımsever, çalışkan, mütevazı, şüpheli, eleştireci, mükemmeliyetçi, önyargılı, endişeli, kuruntulu, güvensiz.

Başak ayını ayrıca Kabalistik olarak inceleysek şunu görmekteyiz. Başak burcunu simgeleyen nesne bir bakiredir. Bildiğiniz üzere bakirelik, insanoğlunun tüm kötülüklerden uzak durduğu öz halini temsil eder. İşte bu ay içerisinde de bizler, tüm yıl boyunca kendi özümüzdeki o bakir noktaya ulaşıp kişisel muhasebemizi yapmaya çalışacağız. Bu öz muhasebeyi yapabilmemiz için kozmik pencere bu ay ardına kadar açılmıştır. Eğer bu pencereden gelecek enerjiyi kendi muhasebemizi yapabilmek için değerlendirebilirsek o zaman o bakir öz halimize ulaşabiliriz. Bu ay aynı zamanda astronomik olarak da Güneş'in bir yıl içerisinde Dünya'ya en yakın olduğu dönemi de içerir. ■

5776 2015 Roş Aşana

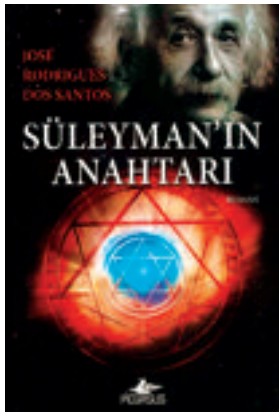
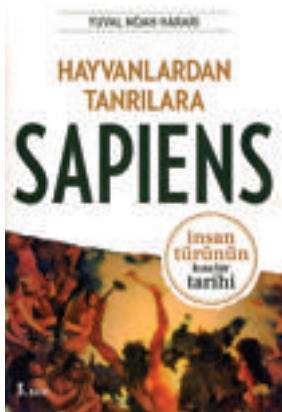

Dostlarınıza yapacağınız **ROŞ AŞANA** bayram hediyesini
GÖZLEM'den uygun fiyata seçin; adınıza biz yollayalım...

Eve Yüzerken	Deborah Levy	12,50 TL
Harvard Meydanı	Andre Aciman	18,00 TL 15,00 TL
Kan Kardeşler	Ernst Haffnerr	17,00 TL 15,00 TL
YOL Aşkın İstilas	Metin Hara	22,00 TL 15,00 TL
Paris'e Son Tren	Michele Zackheim	20,00 TL 17,00 TL
Kişisel Gerilim	İdil Hazan Kohen	21,00 TL 17,00 TL
Hitlerin Kemani	İgal Shamir	22,00 TL 18,00 TL
Derinliğin İçinden	Rabi Meir Lau	30,00 TL 18,00 TL
Türk Yahudi Basını Tarihi	Naim A.Gülyüz	30,00 TL 19,00 TL
Hayvanlardan Tanrılara Sapiens	Yuval Noah Harari	25,00 TL 20,00 TL
Tora Kitaplarının İndeksi		25,00 TL 20,00 TL
Kolay Gelsin	Rita Ender	30,00 TL 25,00 TL
Pİ - Bu Hikaye Burada Bitecek ve Sen Başlayacaksın...	Akilah Azra Kohen	32,00 TL 25,00 TL
Tanrının Formülü	Jose Rodrigues Dos Santos	29,00 TL 25,00 TL
Vaat Edilmiş Topraklarım	Ari Shavit	30,00 TL 25,00 TL
Süleymanın Anahtarı	Jose Rodrigues Dos Santos	35,00 TL 28,00 TL
Yeoşua		45,00 TL 35,00 TL
Roş Aşana Kitabı		35,00 TL
Reca'nın Mutfağı	Reca Deşilton	69,50 TL 55,00 TL

sizin için seçtiklerimiz...

Bundan önceki bölümlerde İsrail Sinemasını başlangıcından günümüze dek irdeledik. Geçen sayıda belirttiğim gibi, bu yazının konusu İsrail'in 1970 ve sonrasında doğmuş olan en genç yönetmen kuşağı olacak.

Dani Menkin

1970 Tel Aviv doğumlu Dani Menkin, sinemaya 2005'de "39 Pounds of Love / 18 Kiloluk Aşk" adlı belgeselle başlamış. Amerika'da doğan İsrailli Ami Ankilewitz'e (1968-2009), bir yaşındayken gelişimini ve hareket kabiliyetini kısıtlayan SMA/2 teşhisi konmuş ve en fazla 6 yıllık ömür biçilmiş. Film çekildiğinde sadece 18 kilo çeken, hareket ettirebildiği bir tek bir parmakla 3 boyutlu animasyonlar yapan Ami, yaşama aşkla tutunarak 41 yaşına kadar yaşadı. Menkin'in yazıp yönettiği, yapımcılığını yaptığı film, Ami'nin, hâlâ hayatta olduğunu söylemek için doktorunu aramak üzere arkadaşlarıyla yaptığı ABD yolculuğunun öyküsü.

Yazıp yönettiği ve yapımcılığını yaptığı "Je T'aime I Love You Terminal / Seni Seviyorum Terminal" (2010), yeni bir yaşam kurmak üzere New York'da nişanlısına gitmekte olan İsrailli bir genç adamın, uçak bağlantısını kaçırdığı Prag terminalinde özgür ruhlu bir genç kızla tanışmasının ve bağlantı bekledikleri 24 saat boyunca ikilinin yaşam, aşk ve ilişkiyle ilgili fikirlerini yeniden değerlendirmelerinin öyküsü. Yonatan Nir ile birlikte yazıp yönettiği (2011), İsrail'in kuzeyinde bir Arap köyünde yaşayan ve geçirmiş oldu-

David Volach

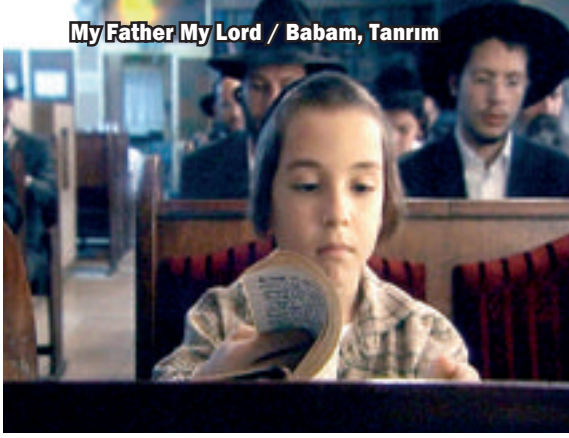
ğu saldırı sonrası etrafıyla her türlü bağlantıyı kesen yeniyetme Morad'ın, oğlunu akıl hastanesine yatırmak istemeyen babası tarafından götürüldüğü Eilat'ta Yunuslarla terapisinin öyküsü. Film dört sene süren tedaviyi izlerken, Morad'ın aylarca süren suskunluktan sonra yeniden konuşmaya başlamasını ve iyileşme sürecinde geçmişini silerek köye dönmeyi reddedişini yalın ve etkileyici bir dille anlatıyor. Menkin'in ulusal ve uluslararası festivallerde beğeni toplayan son filmi "Ha'im ze ata? / Is That You? / O Sen misin?" (2014), 60 yaşlarında işinden çıkarılmış bir İsrailli film makinistinin tazminatının bir bölümü olan uçak biletiyle gençlik aşkını aramak için ABD'ye gitmesinin hikâyesi.

David Volach

Kudüs'in en dindar Haredi topluluklarından birinde 19 kardeşiyle birlikte büyüyen David Volach (d.1970), Yeşivada aldığı dini eğitimin yanında, yıllar sürecektir bir sekülerizasyon süreci de yaşadı. 25 yaşında topluluktan koparak sinema eğitimi göreceği Tel Aviv'e yerleşti. İlk filmi "Hofshat Kaits / My Father My Lord / Babam, Tanrım" (2007), gerçeğin tartışmasız inançta olduğuna inanan, bildiği doğruların dışında hiçbir düşünceye

Dani Menkin

My Father My Lord / Babam, Tanrım

Je T'aime I Love You Terminal / Seni Seviyorum

Jaffa

Lemarit Ain
Görüş Alanı Dışında

tahammülü olmayan, adanmışlığı yüzünden Tanrı'nın katında özel bir yeri olduğunu düşünen Haredi bir din adamının, ailesiyle Ölü Denize tatile gittiğinde yaşadığı trajedi sonrasında inancını sorgulamaya başlamasının öyküsü. Kendini "Ateist" olarak tanımlayan Volach'ın dikkate değer ustalığı bu ilk çalışması, din karşıtlığından olabildiğince uzak durarak, köklerinden sallanmaya başlayan bir inancın derinlemesine sarsılışını bir mesel aracılığıyla, Hz. İbrahim öyküsünün yoğun ve hümanist güncel yorumu

olarak aktarmaktadır. Volach, bu ultra-ortodoks insanların mahrem ve etkileyici resmini çizerken, aşırı katılgına karşın ailesini çok seven ve bu sevgiye karşılık da bulan baş karakterine, aşağılamadan, hatta bir miktar hayranlıkla yaklaşmaktadır.

Daniel (Danny) Syrkin

1971'de Moskova'da doğan, çocukluğunda Kudüs'e yerleşen Daniel (Danny) Syrkin (1971) Tel Aviv Üniversitesi Sinema Bölümü mezunu. Televizyonda ve sinemada çok sayıda dizi ve belgesel çeken Syrkin 2006'da, görme engelli bir kızın, intihar eden ruh ikizi arkadaşının neden kendini öldürdüğünü keşfetmeye çalışmasını "Lemarit Ain / Görüş Alanı Dışında" adlı kurmaca filminde anlatmaktadır.

Keren Yedaya

1972'de ABD'de doğan, üç yaşındayken ailesiyle birlikte İsrail'e göç eden Keren Yedaya, Tel Aviv Camera Obscura College of Arts mezunu. İsrail'in Batı Şeria işgaline karşı olan, aktivist kadın hakları savunucusu Yedaya,

Cannes'da Altın Kamera alan "Or" adlı filmde (2004) 17 yaşındaki Or ve 20 yıldır kendini satan sorunlu annesi üzerinden fuhuş sorununa eğiliyor. Üst düzey oyunculuklarına karşın, biraz "sarkan" bu ilk filmin ardından

Daniel Syrkin

Keren Yedaya

Adama Meshuga'at / Tatlı Çamur

Bikur Ha-Tizmoret / Bandonun Ziyareti

Yedaya, bir Filistinli Romeo ile Yahudi Jülyet hikâyesi olan "Jaffa"yı (2009) çekmiştir. Hem siyasal altyapı hem sinema dili olarak ilkinden çok daha başarılı olan bu çalışmanın ardından "ensest" gibi zor bir konuyu ele aldığı "Harcheck mi he-adro / Babamdan Uzakta" (2014) genelde olumsuz eleştiriler almıştır.

Eran Kolirin

Eran Kolirin'in (d.1973) ilk filmi "Bikur Ha-Tizmoret / Bandonun Ziyareti" (2007), Arap Kültür Merkezi açılışı için konser vermek üzere İsrail'e gelen, ancak kendilerini yanlış şehirde bulan Mısırlı Polis bandosunun keyifli, duygulu ve sevecen öyküsü. İkinci filmi "Hahithalfut / Değiş Tokuş" (2011) ilkinden çok farklı, insanın bakış açısının öznelliği üzerine deneysel bir çalışma.

Eran Kolirin

Tal Granit ve Sharon Maymon

Sharon Maymon ve Tal Granit

Tel Aviv Camera Obscura College of Arts mezunu Sharon Maymon (d.1973), durumlarını kabullenmeyi öğrenme çabasındaki bir grup obez insana odaklandığı ilk filmi "Sippur Gadol / Bir Boyut Sorunu"nu (2009) Eretz Tadmor'la beraber çekmiştir. Sharon Maymon (d.1973) ve Tal Granit (d.1969), yazıp yönettikleri ödüllü kısa film "Hofesh Gadol / Yaz Tatili"nin ardından birlikte ilk uzun metrajları "Mita Tova / Veda Partisi"ni çekerler. Huzurevinde yaşayan birkaç dost, acı çeken ve kurtuluş olanağı olmadığından ölmek isteyen bir arkadaşları için bir ötanazi makinesi yapmışlardır. Bulundukları huzurevinde yaşamın son demlerinin giderek zorlaşması, makineye talebi durmaksızın arttırmaktadır... Maymon ve Granit'in ötanazi ve Alzheimer gibi ikircikli konulara parlak bir güldürü merceğinden bakışı, kara komediyle dozunda duygu-

salığı başarıyla dengeleyerek olayların insanî boyutu öne çıkarabildiklerinden başarıya ulaşılıyor.

Dror Shaul

Dror Shaul (d.1973) kibutz yaşamı üzerine, tamamen yaşanmış olaylardan esinlendiğini söylediği, İsrail'de kült statüsüne dönüşen iki film çekmiştir. Birincisi 50 dakikalık TV filmi "Mivtza Savta / Operation Grandma" (1999), ölen ninelerini yaşamış olduğu kibutzda gömme çabalarının askeri bir harekâta dönüşünü anlatan çılgın bir komedi. İkincisi "Adama Meshuga'at / Tatlı Çamur" (2006), 1974'de bir ana-oğulun kibutz yaşamının tutucu, aşırı ahlakçı, kendini beğenmiş aşırı kuralcı yönetimiyle mücadelesini anlatan bir drama.

Dror Shaul

Kalevet / Kuduz

Ha-Ben Shel Elohim / Tılsımlı Adam

Guy Nattiv ve Eretz Tadmor

Guy Nattiv (1973) ve Eretz Tadmor (1974) lisedeyken tanışmışlar, bir yıl ara ile Tel Aviv "Camera Obscura Film School" da sinema eğitimi almışlar. İlk uzun metrajları "Zarim / Strangers / Yabancılar"ı (2008) da birlikte yazıp yönetmişler. Dogme 95 tarzında el kamerasıyla çekilen film, İsrail'de kibbutzda yaşayan Eyal ile, Paris'te

Guy Nattiv ve Eretz Tadmor

yaşayan Filistinli Rana'nın Dünya Kupası Finali sırasında Berlin metrosunda valizlerinin karışması yüzünden tanışmalarının ve birbirlerine âşık olmalarının öyküsüdür.

Tadmor, Maymon ile "Bir Boyut Sorunu"nu çekerken Nattiv çocukluk anılarından yola çıkarak "Mabul / Su Baskını"nu (2009) yapmıştır. Fiziksel olarak henüz gelişmemiş 12 yaşında yetenekli bir çocuğun büyüme sancılarına odaklanan film, Berlin'de Kris-

Mita Tova / Veda Partisi

tal Ayı alır.

İkilinin birlikte çektiği ikinci film "Ha-ben shel elohim / Tılsımlı Adam" (2014) bir babanın İkinci Dünya savaşında hayatını kurtarmış olan sihirbazı bulmak için, adamı Yunanistan'da rapçi Hasidik oğluluyla birlikte arayışının filmidir. Yolculukta kapanmış sanılan eski yaralar yeniden açılacak, gerçeklerle yüzleşmek zorunda kalan iki adam aralarındaki engelleri aşarak yeniden baba-oğul olmayı öğrenecektir.

Aharon Keshales ve Navot Papushado

Yafa'da doğan, Bat Yam'da büyüyen Aharon Keshales (d.1976) ve Yuvalim Ortak Yerleşim köyünden Navot Papushado (1980) İsrail'de ilk kez korku-gerilim filmleri yazıp yönetmişlerdir. (NOT: Ortak Yerleşim (Yishuv Kehilati) 1970 başlarında kooperatif tarzında kurulmaya başlanan, kibbutz ya da moşav'lardan farklı olarak, Yahudi ve Arap yerleşimciler arasında demografik dengeleri gözetten bir tür uzlaşma

ve barışma köyüdür.)

Bir arabada yolunu kaybetmiş dört genç tenisçi, zengin ailelerinden ve karanlık bir sırdan kaçan ağabeyle kız kardeşi, park korucusu ve köpeği, beceriksiz iki polisle yeteneksiz ve iktidarsız olan bir seri katilin yolları bir doğa koruma alanının korusunda kesişir: "Kalevet / Kuduz" (2011). İkili, Güney Kore "slasher"ları gibi

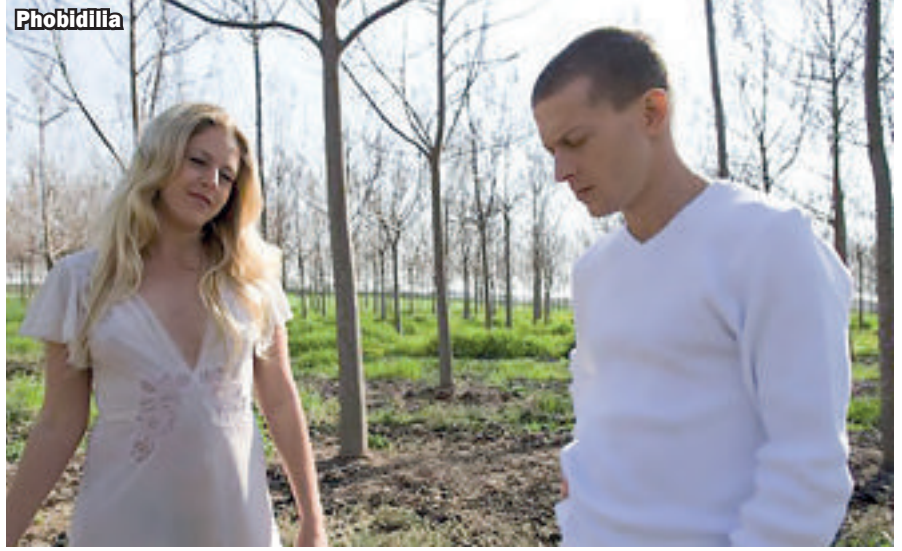
Aharon Keshales ve Navot Papushado

kanlı ile komiği harmanlayan bu filmin ardından, şiddet ve güldürü dozunun ilkinden de fazla olduğu, keskin kara ve karanlık mizah örneği "Mi mefahed mezeev hara / Biyyik Kötü Kurtlar"ı (2013) çekmiştir. Filmde vahşi bir cinayet dizisi, son kurbanın intikam peşindeki babasını, kanunun koyduğu sınırları dışına çıkmaktan çekinmeyen bir dedektifi ve polis hatası yüzünden tutuklandıktan sonra serbest bırakılan din eğitmeni esas şüphelinin rotalarını çakıştırmaktadır.

Doron Paz ve Yoav Paz

Natanya'da doğan, Tel Aviv Üniversitesinde sinema eğitimi alan Doron (d.1976) ve Yoav Paz (d.1978) kardeş-

ler, kısa filmler, videolar, reklam filmleri ve televizyon dizileri çektikten sonra 2009'da İzhar Harlev'in romanından yazarla birlikte uyarladıkları ilk filmi "Phobidilia"yı yapmışlardır. Kalabalık bir yerdeki travma sonrasında duygusal çöküş yaşayan bir genç adam yaşadığı daireden çıkmamaya ant içer. Kısa zamanda günümüz dünyasında her arzusunun evinden yerine getirebileceğini görecektir: internetle seks, telefonla yemek siparişi televizyonla eğlence... Dört yıl süren huzurlu yaşamı, özgür ruhlu bir kızın yalnızlığını zorlaması ve bir emlak komisyoncusunun binanın satılacağını söylemesiyle altüst olur. Krallığını terk etmeyi reddeden kahramanımız, sonuna kadar savaşmaya karar verecektir. Paz Kardeşler, yazıp yönettikleri, 2016'da vizyona girecek olan korku filmi "JeruZalem"de, Amerikalı bir çiftin Kudüs'ü ziyareti sırasında şehri etkisi altına alan Kitabı Mukaddesle ilgili karabasanı anlatmaktadır.

Leonid (Leon) Prudovsky

1978'de Leningrad'da doğan ve 13 yaşındayken İsrail'e göç eden Leonid (Leon) Prudovsky, Tel Aviv Üniversitesi Film ve Televizyon Bölümü mezunudur. İki kısa film ve Arjantin'den göç edip, İbranice hocası kadına âşık olan adamın öyküsünü anlattığı keyifli televizyon filmi "Like a Fish Out of Water / Sudan Çıkmış Balık Gibi"den (2007) sonra, senaryosunu Erez Kav-El ile birlikte yazdığı "Hamesh Shaot me'Pariz / Paris'e Beş Saatlik Yolda" adlı ilk uzun metrajını 2009'da çekmiştir.

Filmde iki yalnız insan, yeni boşanmış bir taksi şoförüyle oğlunun müzik öğretmeni, Tel Aviv'in uçakla Paris'e 5 saatlik yoldaki banliyösünde karşılaşırlar. Uçak korkusunu yenmeye çalışan adam İsrail'den hiç çıkmamıştır; kadınsa Kanada ile İsrail arsında mekik dokumaktadır. Aralarında oluşan çekim, mutlu bir aşk hikâyesine dönüşebilecek midir...

Yuval Shafferman

Yuval Shafferman (d.1978) Tel Aviv Üniversitesi'nde sinema eğitimi sırasında çektiği, çok sayıda ödül kazanan kısa filmi "Routine", 2000'de Man-

Hayuta
ve Berl /
Epilogue

Ushpizin / Misafirler

hattan Kısa Film Festivali'nde En İyi Film ödülüyle beraber 250.000 \$ kazanınca, bu parayla ilk filmi, "Hadvarim Shemeahorei Hashemesh / Güneşin Ardındaki Şeyler"i (2006) çekmiştir. İçine kapanık ve ezik Itzhak, on yıldır görüşmediği ve halen komada olan babasını ziyaret etmeye başladığında, baskı altındaki sanatçı karısı, hâlâ ailesiyle beraber yaşayan 27 yaşında "filozof" oğlu ve 25 yaşında lezbiyen kızı tarafından ne kadar ihmâl edildiğini fark edecektir...

Gidi Dar

1992'de işsiz bir aktörün gangsterlere bulaşmasının eğlenceli öyküsü "Eddie King"i çektikten sonra 10 yıl kadar sinemadan uzak kalan Gidi Dar 2003'de, klasik Amerikan "Noel mucizesi" komedilerinin dindar Yahudi kesimine uyarlanması olan keyifli "sukot" komedisi "Ushpizin / Misafirler"i çekmiştir.

Gidi Dar

Bethlehem / Beytullahim

Amir Manor

Rishon Lezion'da büyüyen Amir Manor (d.1980), 18 yaşında katılmış olduğu sosyalist guruptan 25 yaşında ayrılarak Kudüs'e gitmiştir. Tel Aviv Üniversitesi Film ve Televizyon mezunu olan Manor, bir süre gazetecilik ve televizyon yapımcılığı yapmış, kısa

Amir Manor

ve orta metraj filmlerinin ardından 2012'de ilk uzun metrajı "Hayuta ve Berl / Epilogue"u çekmiştir. Kuruluş dönemi öncülerinden emekli bir çift, 84 yaşındaki Berl ve 80'lik eşi Hayuta küçük dairelerinde yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Film bir sosyal görevlinin yaşlı çiftin bağımlılık derecesini ölçmek için yaptığı uzun ve aşağılayıcı testlerle başlar. Bugünkü İsrail'in yaşam şartları, artık bakıma muhtaç olan bu insanları ayrı ayrı bakımevlerinde barındırılmaya zorlamaktadır. İki yaşlı insan, birlikte geçirdikleri son gecede, maddi ve manevi acılarla yaşamaktansa beraber ölmeye karar verirler. "Hayuta ve Berl" sadece yaşlı bir çiftin son günlerinin hikâyesi değil, İsrail toplumunun bir döneminin sona ermesinin de öyküsüdür.

Yuval Adler

Tel Aviv üniversitesinde Matematik ve Fizik öğrenimi, ABD'de Columbia Üniversitesi Felsefe Bölümünde doktora yapan, arada heykel ve fotoğraf eğitimi de alarak New York'da sergilere katılan Yuval Adler, sinemada karar kıldıktan sonra 2013'de ilk filmi "Bethlehem / Beytullahim"i çekmiştir. İsrail Gizli Servis ajanı Razi ile Filistinli yeniyetme muhbiri Sanfur arasındaki son derece karmaşık ilişkiyi ele alan film, çözümsüz manevi ikilemlerin ve karşıt sadakatlerin çarpıcı bir betimlemesidir. Özgürlük savaşçısı ağabeyine fazlasıyla düşkün babasının kendisini dışladığını düşünen Sanfur ile onu himaye etmeye çalışan Razi arasında gelişen baba-oğul yakınlığına benzeyen dostluk, kazananı olmayan bu savaşa kurban gidecektir. Adler'in Filistinli gazeteci Ali Waked'le birlikte yazmış olduğu senaryo, olabildiğince tarafsız kalarak her iki kesimdeki karmaşayı başarıyla aktarmaktadır. Şehit savaşçının, karabasanla kara güldürüyü harmanlayan cenaze töreni, film antolojilerine girmeye layık bir bölümdür.

Yuval Adler

Olam Aher / Başka Bir Dünya

Yulie Cohen Gerstel

Altıncı İsraili yerleşimci kuşağın-
dan Yulie Cohen'le Filistin Kurtuluş
Örgütü'nden Fahad Mihiy, ilk kez
1978'in Ağustosunda Mihiy, Yulie'nin

Yulie C. Gerstel

içinde bulunduğu otobüse bir terö-
rist saldırı düzenleyerek El Al uçuş
ekibinden birçok arkadaşını öldürüp
kendisini de yaraladığı zaman karşı-
laşmışlardır. 24 yıl sonra devam eden
şiddet dalgasını kırabilme umuduyla
Yulie Cohen Gerstel, Mihiy'nin şartlı
tahliye talebini desteklemek için bir
mektup yazmayı planlamaktadır. "My
Terrorist / Benim Teröristim" (2002),
nefretle affetmenin anlamı, şiddetin
önlenemeyişi, Filistinlilerle İsraililerin
barış olasılıkları üzerine zor sorular

My Land Zion / Toprağım Sion

soran bir belgeseldir.

Kısa belgesellerinin ardından çektiği
bu ilk uzun filmi, 2005'de "My Land
Zion / Toprağım Sion" izler. Kuruluş
öncesi Yahudilerle, Holokost Kurtu-
lanlarıyla ve İsraili Araplarla yaptığı
söyleşilerde Cohen Gerstel, modern
İsrail Devletinin arka planındaki tarih-
sel geçmişi araştırmaktadır. Film, İsrail
solunun Filistinlilerle barışın şart oldu-
ğuna inanan bakış açısını açıkça yan-
sıtmasına karşın, sağ kanat İsraililerin
söylemlerine de yer vermektedir.

Zohar Wagner

Belgesel yönetmeni, performans sanat-
çısı, konferansçı, şair, film eleştirmeni
Zohar Wagner filmlerinde kadın cin-
selliğini ve erkeklerle kadın arasındaki
güç dengelerini araştırmaktadır. Son
çalışmalarında cinsel sömürülere yo-
ğunlaşmıştır.

Zohar Wagner

Eitan Reuven

Eitan Reuven, biyolojik savaş sonra-
sında, bulaşanların beyinsiz katillere
dönüştüğü bir gelecekte son sağ kalan
aklı başında beş kişinin yaşam savaşını
"Olam Aher / Başka Bir Dünya" (2009)

Eitan Reuven

adlı, İsrail'in ilk 3D bilim kurgu filmin-
de anlatmaktadır. Öykü, Yaratılış'ın
evrelerine açık bir gönderme olarak alt
günlük bir sürede gelişmektedir. "Bu-
laşmışların" devamlı saldırılarına ma-
ruz kalan beş karakterin her biri, insan
varlığının farklı bir yönünü, ahlak ve
dünya görüşünü temsil etmektedir.

Meny Yaesh

Türkiye kökenli bir ailenin çocuğu
olarak 1980'de Bat Yam'da doğan
Meny Yaesh, 2012'de 51. Cannes Eleş-
tirmenler Haftası ödülünü kazanan
"Ha-Mashgihim / Tanrının Komşuları"
filminde, İsrail'in Sefarad kesimlerinde
yeşermekte olan farklı bir dini bağnaz-
lığa odaklanmıştır. Ülkenin zorlu şart-

Zero Motivation / Motivasyon Sıfır

Meny Yaesh

âşık olması, genç adamın giderek daha hoşgörülü olmasına sebep olacaktır...

Talya Lavie

Sam Spiegel Film & Televizyon Okulu mezunu 1978 doğumlu Talya Lavie, yazıp yönettiği, kısmen otobiyografik öğeler içeren ilk uzun metrajı "Zero Motivation / Motivasyon Sıfır" da (2014), şehirden uzak bir çölde gün sayan kadın askerlerin hikâyesini anlatmaktadır. Hamasi askerlik zihniyetine taban tabana zıt filmde, dış dünyadan izole bir yerde, olanca güçleriyle zamanı

Ha-Mashgihim / Tanrının Komşuları

larında, çoğunlukla seküler gelenekten gelen Türkiye, Fas, Tunus kökenli ailelerin yerleştiği bu mahallelerin umutlarını yitirmiş gençliği için din bir sığınak olmuş, yarım yamalak öğrendikleri dini kuralları ters algılamalarıysa inanma ile zorlama kavramlarını karıştırmalarıyla sonuçlanmıştır. Bat Yam'da üç gencin oluşturduğu çete, dinin emirlerine uymayanları aşırı şiddet göstererek "doğru yola" sokmayı amaç edinmiştir. Tavla oynayan, arak (bir tür rakı) içen, Arapça şarkılar söyleyen çete, Müslüman çoğunluğun yaşadığı sınırdaş Yafa'dan gelen Müslümanların Şabat'ın huzurunu bozmasını engellemeye de çalışmaktadır. Çete lideri Avi'nin dindar olmayan İsraili bir kıza

Talya Lavie

eritmek için çabalayan, tek beklentileri sivil hayata dönmek olan genç kadınların yaşadıkları, keyifli bir güldürü olarak verilmektedir.

Şimdilik buraya kadar. Ama, "İsrail Sinemasının sonuna geldik" diye düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Hem İsrail nüfusunun %20'sini oluşturan Filistinliler tarafından, hem Yahudi yerleşim bölgelerinin dibindeki Filistin'de sinema adına önemli işler yapılmakta. Kökenlerinin izini sürerek Hz. İbrahim'de buluşan bu ayrı dinden, aynı aileden kardeş çocuklarının sinemasını İsrail Sinemasının dışında düşünmek mümkün değil. Gelecek yazımızda Filistin-İsrail sinemasında buluşmak üzere... ■

Sarı sonbahar sanatla güzel

Fazıl Say'dan eğitim projesine katkı

Gelirinin, "Bir Işık da Siz Yakın" projesine bağışlanacağı konser, Fazıl Say'ın çağdaş insanla çağdaş topluma ulaşmak için hayata geçirdiği projelerden biri.

Çağımızın en büyük sanatçılarından biri olan Fazıl Say, yurt dışı konserlerinde Türkiye'yi temsil ederken yurt içinde de en uzak köşelere kadar giderek nitelikli

sanatı halkla buluşturmaktadır. Konserden elde edilecek gelir, "Bir Işık da Siz Yakın" burs projesi kapsamında gençlerin eğitiminde kullanılacak. Bu projeden bugüne dek 32.000 öğrenci yararlandı.

18 Eylül Cuma / Türker Inanoğlu Show Center

Mehmet Erdem hayranları için keyifli bir akşam

İlk albümü 'Herkes Aynı Hayatta' ile tanınan Mehmet Erdem, albümünün çıkış şarkısı olarak yayınladığı 'Hakim Bey' ile kısa sürede çok sevildi. 'Leyla İle Mecnun'da beraber çalıştığı Alper Atakan'ın prodüktörlüğünde kaydettiği albümünde kendi bestelerinin yanı sıra 'Bir Harmanım Bu Akşam', 'Sen Mutlu Ol Ne Olur', 'Dünya Dönüyor' gibi unutulmaz şarkılara da yer verdi. Sanatçı 2008 yılında 'Deli Deli Olma' adlı filme Özgür Akgül ile beraber yaptığı müzikle 'Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Film Müziği dalında ödül aldı. Ayrıca kariyeri boyunca 'Çalgı Çengi', 'Memleket Meselesi', 'Sizi Seviyorum', 'Polis', 'Dol', 'Avrupa Avrupa', 'Kalbim Seni Seçti', 'Leyla ile Mecnun', 'Kalpsiz Adam', 'Sınıf' gibi bir çok film ve dizinin özgün müziklerine imza attı.

26 Eylül Cumartesi / Jolly Joker

MAMMA MIA!

İstanbul'da

20 yıldır 54 milyon kişi tarafından izlenen ve şarkıları her gün binlerce kez farklı yerlerde yayınlanan dünyanın en ünlü müzikali Mamma Mia! bir kez daha İstanbul'da. ABBA grubunun ölümsüz şarkılarıyla, Sophie'nin düğününden önce babasını bulmaya çalıştığı eğlenceli macerası bir kez daha geliyor. Komik hikâyesi ve herkesin bildiği, her seferinde dansa davet eden şarkıları ile dünyanın en ünlü müzikallerinden, Mamma Mia!'yı izleme fırsatını kaçırmayın.

29 Eylül - 4 Ekim
Zorlu PSM

Marianne Faithfull

bir kez daha İstanbul'da

Marianne Faithfull'un 50 sanat yılına neler sığdırdığını basitçe sıralamak kolay değil: Rolling Stones ile birlikte yuvarlanan bir taş, boğuk sesli bir kahraman, bir oyuncu, balad okurken punk'a geçebilen bir cambaz, Beat yazarları Allen Ginsberg ve William Burroughs'un dostu, bir 'femme-fatale', Kurt Weill-Dylan-Patti Smith-Leadbelly-Tom Waits-Donovan-Lennon-Van Morrison yorumcusu...

Faithfull "Bütün şarkılarımda hayatımdan bir şeyler vardır. Mesela 'She'de bir parça Ingrid Bergman, bir parça Marlene Dietrich, bir parça da Greta Garbo vardır. Çok çok güzel ama ne istediğini söyleyemeyen kadınlar... Bir anlamda kendimi de öyle görüyorum. Cazibe de çok önemli tabii. Cazibe rock'ın merkezidir" demekte.

Faithfull'u bir kez daha İstanbul'da izleyebilecek olmanın en önemli nedeni, 20. albümünü çıkarmış olması. Give My Love To London isimli albümün iki farklı yüzü var. Birinde şarkıcının, dünyanın içinde bulunduğu duruma karşı artan öfkesi ve karanlık hisleri dinleyiciye yansıyor. Diğer yüzde ise daha içe dönük, daha hayat dolu bir Faithfull var. Nick Cave, Roger Waters gibi pek çok ünlünün desteği albümde hissediliyor.

13 Ekim
Salı / CRR
Konser
Salonu

George Dalaras

George Dalaras ve Serkan Çağrı ile Sevda Sesleri

Serkan Çağrı

Yunanistan'ın dünyaca ünlü ismi George Dalaras ve Türk klarnet sanatçısı Serkan Çağrı, 4. Uluslararası Klarnet Festivali kapsamında bir araya geliyor. Rebetiko müziğinin güçlü sesi ile Ege'nin iki kıyısının aşkı, hüznü, coşkusu sahneye taşıyor. Rebetiko'dan Türk Müziğine geniş bir repertuar ile dinleyenleri heyecanlandıracak bir konser meraklılarını bekliyor.

19 Eylül Cumartesi / CRR Konser Salonu

London Mozart Players

Birleşik Krallık'ın ilk oda orkestrası, 1949 yılında Harry Blech tarafından kurulan London Mozart Players, son derece köklü ve çok geniş, zengin repertuarıyla dikkat çekici bir topluluk... 40 kişilik geniş bir oda orkestrasından üçlü ya da dördünlere dek küçülebi- len; sahne alacakları salonların oylumuna

göre sundukları kadro seçenekleriyle birçok farklı beklentiye cevap verebilecek bir esnekliğe sahip olmaları da onları oldukça özel kılıyor.

Klasik müziğin en önemli kurucu isimlerinden Haydn'ın yanı sıra, çok sevilen birer flüt konçertosuyla dinleme olanağı bulacağınız Mozart ve Devienne gibi ustaların yer aldığı programda da, orkestra bu şekilde, "enstrümandan" yönetilecek.

Solistler, Patrick Gallois ve Philippe Bernold, bu repertuvara, flütteki tartışmasız maharetlerine ek olarak, dönem gerekleri ve performans uygulamalarına sadakat uyarınca, bir de şeflikleriyle yön verecekler. Klasik müziğin özünü oluşturan, ancak giderek daha ender deneyimleme olanağı bulunan Klasisizm'in gizli bahçesine bir kapı aralayacaklar.

14 Ekim Çarşamba /
CRR Konser Salonu

CRR Caz Orkestrası

CRR Bigband adıyla 2007 yılında yola çıkan Caz orkestrası, geçtiğimiz sekiz yıl içinde 100'ü aşkın yeni eseri Türk Caz Müziği repertuvarına kazandırdı. Bu eserler Tonal, Modal (Makamsal) yapıda ve anonim olarak bilinen türkülerimizin orkestra düzenlemeleri şeklinde. Eserlerin büyük bir kısmı, asırlardır tek sesli olan müziğimize, çağdaşlaşma süreci içindeki çok sesli yaklaşıma yeni birer örnek oluşturuyor.

2013 yılında Bigband'e ilave edilen yaylı çalgılar grubuyla CRR Caz Orkestrası adını alan ve büyüyen orkestra, enstrümantal müziğin yanında vokal müziği de repertuvarına katarak, her biri enstrümanında virtüöz olan orkestra elemanları ile, ulusal ve uluslararası solistleri, sanatseverlerle buluşturmayı hedefliyor.

Şef: Nail Yavuzoğlu, Solist: Ece Göksu.

8 Ekim Perşembe
Cemal Reşit Rey
Konser Salonu

Fosforlu Yılın parlayan müzikali

1992 yılında Nedim Saban tarafından kurulan Tiyatrokare, "Fosforlu" müzikalini hazırlıyor. Müzikalde Fosforlu Cevriye rolünü Ayça Varlıer oynayacak. Suat Derviş'in "Fosforlu Cevriye" romanından Tuncer Cücenöğlu tarafından uyarlanan oyun, eski İstanbul'un Galata semtinde yaşanan bir aşk öyküsünü anlatıyor.

"Leyla'nın Evi" ile tüm tiyatro ödülleri alan Ayça Varlıer, 14 farklı parçadan oluşan bu müzikale sadece güzelliği ve oyunculuk yeteneğiyle değil, ustalıklı yorumladığı şarkılarıyla da damga vuruyor. Eylem Pelit'in bestelediği ve müzik direktörü olarak görev aldığı oyunun koreografisi Candan Baş'a ait. Serkan Üstüner'in sahneye koyduğu oyunun dekor tasarımını Aslı Varlıer Pelit, kostüm tasarımını Hale Eren, ışık tasarımını Yüksel Aymaz gerçekleştiriyor. Oyunun dramaturjisi ise Cevdet Canver'e ait.

12-13 Eylül / Zorlu PSM Drama Sahnesi

Jessie J nihayet Türkiye'de

Temmuzda gelmesi beklenen Jessie J nihayet Eylülde Volkswagen Arena'da hayranlarıyla buluşuyor. Son hiti 'Bang Bang' ile müzik listelerini altüst eden günümüzün çarpıcı pop idolü Jessie J, 'Domino', 'Price Tag' gibi hit parçalarıyla tüm dünyayı kasıp kavurdu. Türkiye'de de büyük bir hayran kitlesi edinen İngiliz pop yıldızı Jessie J hayranlarına unutulmaz bir konser yaşatacak.

11 Eylül Cuma
Volkswagen Arena

Bugün karar

yarın güneş!

binlerce tatil seçeneği

**son dakika
fırsatlarıyla!**

tatilsepeti
.com

444 44 20

VAKKO

VAKKO.COM